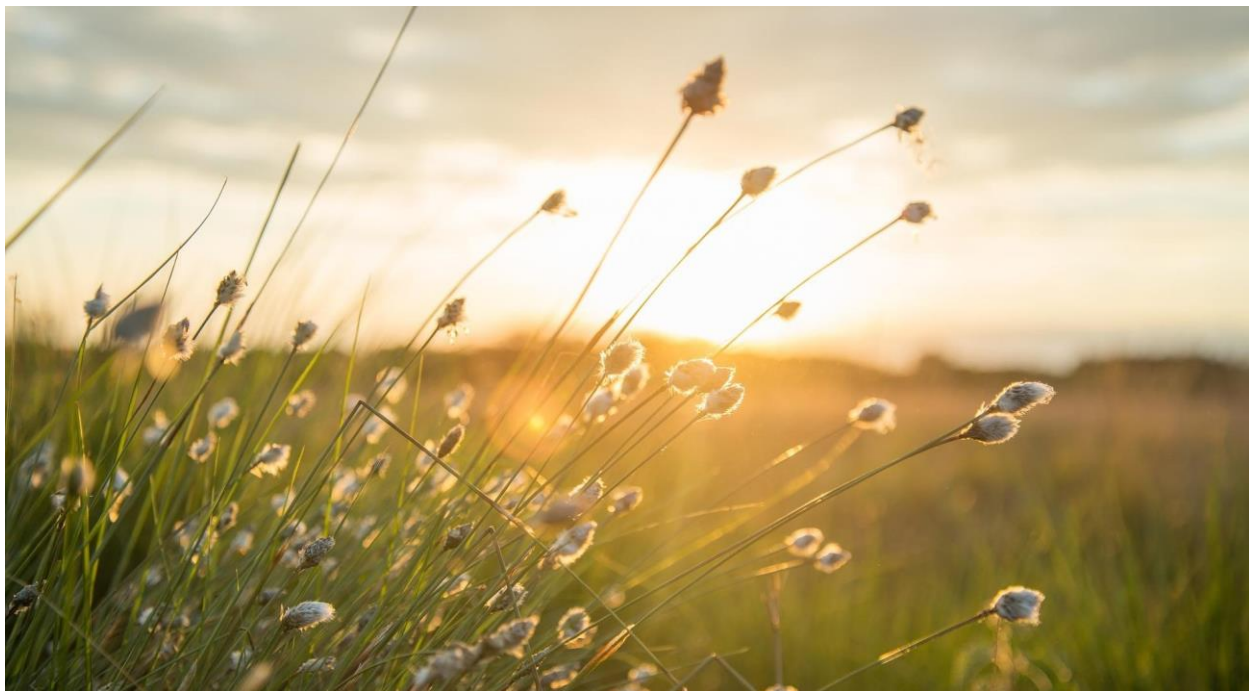


Årsbudsjett 2025

Fylkeskommunedirektørens forslag

SARPSBORG 07.11.2024



Tittel: Årsbudsjett 2025
Type dokument: Fylkeskommunedirektørens forslag
Eier/virksomhet: Østfold fylkeskommune
Vedtas av: Fylkestinget
Dato vedtatt: [Dato]
Saksnummer: [nnnn/nn]
Fotograf: Pixabay

Innhold

1 Forord	3
2 Sammendrag	4
3 Fylkeskommunens plan- og styringssystem	8
4 Fylkeskommunedirektørens forslag	11
5 Bærekraft.....	16
6 Klimabudsjett	17
7 Finansielle måltall.....	22
8 Status og rammebetingelser	23
9 Hovedtallene i budsjettforslaget.....	24
10 Investeringer	31
Fylkeskommunens tjenesteområder	35
11 Fylkesting.....	35
12 Fylkeskommunedirektør	37
13 Finans og organisasjon	41
14 Opplæring og kompetanse	48
15 Samferdsel.....	58
16 Samfunn, plan og tannhelse.....	66
17 Kultur, næring og klima	77
18 Finans og sektoruavhengige utgifter og inntekter	92

1 Forord

Tøffe tider – tøffe tiltak

Østfold fylkeskommune gjenoppsto 1. januar 2024. Siden den tid har en av hovedoppgavene vært å tilpasse driften til de nye og krevende økonomiske rammebetingelsene. Budsjettet for 2025 bygger videre på økonomiplanen som ble vedtatt i august, og fortsetter arbeidet med nødvendige omstillinger i fylkeskommunen. I løpet av denne økonomiplanperioden skal Østfold fylkeskommune redusere driftsutgiftene med 344 mill. kr. Omstillingsarbeidet som startet i 2024, vil fortsette og intensiveres i 2025. Bakgrunnen er enkel og uomtvistelig: Østfold fylkeskommune har utgifter som langt overstiger inntektene vi mottar fra staten. Samtidig er det et pressende behov for å gjøre nødvendige investeringer i skole og vei – investeringer som ikke kan utsettes lenger. Et tydelig eksempel er nedstengningen av avdeling Christianslund ved Frederik II videregående skole, som ble nødvendig våren 2024. Denne beslutningen viser både den kritiske situasjonen fylkeskommunen står i, og hvilke akutte tiltak vi kan bli nødt til å iverksette hvis vi ikke raskt øker investerings- og rehabiliteringstempoet. Høye renter og inflasjon forverrer ytterligere vår økonomiske situasjon.

Budsjettforslaget for 2025 tar hensyn til regjeringens forslag til statsbudsjett, nysaldering av budsjettet for 2024, og tillegg 1 til statsbudsjettet. Dessverre fører ingen av disse endringene til bedre økonomiske utsikter for Østfold fylkeskommune. Behovet for økonomisk omstilling står derfor fast, og vi må fortsatt finne alle mulige tiltak som kan bidra til å skape økonomisk robusthet og gi oss nødvendig handlingsrom i årene som kommer.

I 2024 startet vi arbeidet med å vurdere effektiviteten og produktiviteten i tjenestene våre. Vi har sett på strukturen og nivået på tilbudene, spesielt innen kollektivtrafikk og videregående opplæring, og er nå i ferd med å gjøre nødvendige justeringer for å tilpasse oss de økonomiske rammene. Alle tjenesteområder vil påvirkes av budsjettkuttene. Dette er krevende, fordi endringene utfordrer innbyggernes forventninger til tjenestene vi tilbyr. Men det er helt nødvendig. Østfold fylkeskommune kan ikke fortsette å opprettholde en skole- og tjenestestruktur som ikke utnytter kapasiteten på en effektiv måte. Med 1000 ledige elevplasser i videregående skoler og en nedgang på ytterligere 900 elever frem mot 2034, er det tydelig at vi ikke har råd til å opprettholde et tilbud som ikke står i forhold til behovet. Derfor må vi ta kloke og langsiktige beslutninger om hvordan vi best kan bruke de ressursene vi har.

Omstillingsarbeidet vi er i gang med, er krevende for både organisasjonen og de ansatte. I perioder med store endringer er trykket ekstra stort på tillitsvalgte, verneombud og ledere. Deres innsats og medvirkning er avgjørende for at vi skal lykkes. Gjennom året har vi erfart hvor viktig det er å gjennomføre brede, involverende prosesser for å finne løsninger og ta viktige beslutninger. Det skal vi fortsette med. Sammen skal vi finne de beste tiltakene og løsningene for å utvikle Østfold fylkeskommune, budsjettår for budsjettår. Nå gjelder det å fokusere på 2025 som det neste trinnet.

Vi står foran en krevende tid, men jeg er overbevist om at vi, gjennom samarbeid og ved å ta nødvendige beslutninger, vil kunne navigere Østfold fylkeskommune trygt gjennom omstillingene og mot organisatorisk og økonomisk stabilitet. Dette krever at vi både er ansvarlige, modige og kloke. Vårt felles mål er å sikre et velfungerende og bærekraftig samfunn for innbyggerne våre, både nå og i årene som kommer.

2 Sammendrag

Fylkeskommunedirektørens forslag til årsbudsjett for 2025 bygger på rammene i den vedtatte økonomiplanen for 2025-2028 og forslag til statsbudsjett for 2025 inkl. tillegg 1 til statsbudsjettet som kom 1. november 2024.

Forslaget til årsbudsjett 2025 legges fram i balanse, men krever store tilpasninger i organisasjonen. Innsparingstiltakene for 2025, som også lå i økonomiplan 2025 - 2028 er på hele 151 mill. kr. For å balansere budsjettet har det vært nødvendig å benytte 21,2 mill. kr fra reservefondet. Noen av årsakene er at blant annet renter og avdrag og tilskudd til FRID IKS blitt høyere enn 2025 i økonomiplanen for 2025-2028. Det har ikke vært tilstrekkelig tid fra statsbudsjettet ble lagt fram til forslag til årsbudsjett 2025 skal legges frem til at ytterlige tiltak er identifisert.

Tilpasningsbehovet som framkom av økonomiplanen er i årsbudsjettet blitt konkretisert på det enkelte tjenesteområdet.

Ved rapportering for 2. tertial i 2024 ble det vedtatt å nedjustere investeringsbudsjettet til både Samferdsel og Opplæring og kompetanse. Disse midlene er hensyntatt i budsjetteringen for 2025.

På grunn av forsinkelser i fremdrift for flere av samferdselsprosjektene, samt flere prosjekter som fortsatt er under planlegging, vil Samferdsel ikke klare å disponere den avsatte rammen for 2025 i tillegg til midlene som overføres fra 2024. Hensyntatt overført budsjett fra 2024 til 2025 ville investeringsbudsjettet til samferdsel i 2025 vært tilsvarende 246,8 mill. kr. Det foreslåtte budsjettet som presenteres i budsjettdokumentet har satt av omtrent 166,8 mill. kr. På bakgrunn av dette foreslås det at 79,9 mill. kr av 2025-rammen i økonomiplanen overføres til 2026.

Opplæring og kompetanse fikk også gjennom 2. tertialrapporten vedtatt å rebudsjettere 38,7 mill. kr fra 2024 til 2025. I investeringsbudsjettet til Opplæring og kompetanse er budsjettet satt med hensyn til denne overføringen. Enkelte budsjettposter er redusert noe i forhold til opprinnelig oppsett i økonomiplanen for å hensynta økningen i kostnadene for utbyggingen på Askim for 2025. Disse midlene er foreslått tilbakeført i 2026 da økningen på Askim kun handler om feil periodisering av kostnadene.

Forslaget til årsbudsjett innebærer en økning i gjeldsgraden sammenlignet med året 2025 i økonomiplanen, fra 73 til 75 prosent. Resultatgraden er redusert fra 0,8 prosent i økonomiplanen i 2025 til 0,5 prosent i forslaget til årsbudsjett. Resultatgraden er vesentlig lavere enn måltallet på 3 prosent. Reservefondet vil, selv etter bruk for å balansere opp årsbudsjett 2025 med 21,2 mill. kr, fortsatt ligge like over måltallet på 5 prosent av driftsinntektene (6 %).

2.1 Tjenesteområdene

2.1.1 Fylkestinget

Rammen vedtatt i ØP for 2025-2028 inkluderer et tilpasningsbehov på 1,6 mill. kr, og er konsekvensjustert med endring i forventet lønns- og prisvekst til 51,6 mill. kr. Faktisk påløpte godtgjørelser og øvrige driftsutgifter per september 2024 tilsier imidlertid at rammen for området

ligger ca 4 mill. kr for høyt, forutsatt uendret aktivitetsnivå. Rammen for tjenesteområde Fylkesting er derfor i budsjettforslaget nedjustert med 4 mill. kr. Samtidig er rammen økt med 1 mill. kr som disponeres av Fylkesutvalget. Tilpasningskravet er identifisert med konkrete tiltak med varig effekt på i underkant av 1,7 mill. kr, som antas tilstrekkelige til å dekke opp nedtrekket både for 2025 og 2026.

Det budsjetteres i 2025 med 1,1 mill. kr i tilskudd til kontrollutvalgssekretariatet og 6,6 mill. kr i tilskudd til Fylkesrevisjonen.

2.1.2 Fylkeskommunedirektørens stab

Rammen til fylkeskommunedirektørens stab for 2025 er konsekvensjustert med helårsvirkninger for lønn og andre utgifter i henhold til vedtatt økonomiplan for 2025 - 2028. Rammen er økt med kr 0,2 mill. kr i forhold til økonomiplanen for 2025 - 2028 til å dekke utgiftene til Østfoldrådet. I budsjettrammen på 48,3 mill. kr ligger det inne tilpasningstiltak for til sammen 1,6 mill. kr. Østfold fylkeskommunes andel av driftstilskudd til oppgavefellesskapet Ombudet for barn og unge i Akershus, Buskerud og Østfold ligger inne i budsjettrammen med 1,9 mill. kr.

Tjenesteområdet har svært begrensede driftsmidler og det er risiko for at innsparingskravet ikke kan realiseres uten reduksjon i lønnsbudsjettet. En slik reduksjon kan kun skje ved naturlig avgang blant personalet, uten behov for å erstatte vedkommende.

2.1.3 Finans og organisasjon

Budsjettet for tjenesteområdet i økonomiplanperioden er basert på tidligere vedtatte budsjettrammer. Innsparingstiltakene fra tidligere økonomiplanperiode er videreført og budsjettet for tjenesteområdet i 2025 og inkluderer vedtatte innsparingskrav.

Videre er det lagt inn et ekstra driftstilskudd på 2,6 mill. kr og et investeringstilskudd til FRID IKS på om lag 7,7 mill. kr i hele økonomiplanperioden. Det er også lagt inn en innsparing knyttet til avvikling av fylkeshuset som eget AS på 6 mill. kr.

2.1.4 Opplæring og kompetanse

Den vedtatte økonomiplanen for 2025-2028 viser et tilpasningsbehov for tjenesteområdet i 2025 på nesten 70 mill. kr. I tillegg kommer effekten av reverserte tiltak i årsbudsjettet for 2024.

Samtidig med årsbudsjettet legges det fram en politisk sak for å beslutte framtidig skole-, tilbuds- og klassestruktur. Målet med arbeidet er å legge fram en sak om framtidig opplæringstilbud som ivaretar elevenes behov og ønsker, arbeidslivets behov, bidrar til at flest mulig fullfører til normert tid og sikrer bærekraftig struktur, dimensjonering og finansiering. Parallelt med dette arbeidet utarbeides det et teknisk-økonomisk faktagrunnlag som supplement til den skolefaglige fakta rapporten. Grunnlaget skal beskrive arealeffektivitet, tilstand ved dagens skolebygg, deres egnethet samt vurdering av økonomisk bærekraft.

Tilpasningsbehovet og de nødvendige tiltakene med tilhørende konsekvenser for å imøtekomme innsparingskravet, vil framkomme i forslagene til tiltakspakker som legges fram for fylkestinget. Det

er fylkestingets beslutning som vil avgjøre hvilke tiltak som iverksettes og innarbeides i årsbudsjettet.

Budsjettrammene til skolene vil bli endelig fastsatt etter at vedtaket om skole-, tilbuds- og klassestruktur er vedtatt.

Det er lagt inn kompensasjon for elevtallsendring i hele økonomiplanperioden, som i 2025 utgjør om lag 29 mill. kr. Kompensasjonen vil synke i takt med elevtallsnedgangen de neste årene.

Investeringsbudsjettet knyttet til tjenesteområdet for 2025 er på 351,2 mill. kr.

2.1.5 Samferdsel

For å imøtekomme innsparingsbehovet hos tjenesteområdet er rammen til Østfold kollektivtrafikk redusert med 37 mill. kr for 2025. I tillegg er det foreslått en saldering av vedlikeholdsbudsjettet på ca. 13 mill. kr. Dette er nødvendige tiltak for å imøtekomme gjeldende ramme i økonomiplanen.

De foreslåtte rammene til driftskontrakter på fylkesvei tar høyde for de kostnadsøkningene som har inntruffet og skal sikre at fylkesveinettet blir driftet på en forsvarlig måte i 2025. Satsingen på bruvedlikehold opprettholdes på samme nivå som i 2024.

Investeringsbudsjettet knyttet til tjenesteområdet for budsjettåret 2025 er på 166,8 mill. kr for fylkeskommunale tiltak og 244,7 mill. kr knyttet til Bypakke Nedre Glomma.

2.1.6 Samfunn, plan og tannhelse

Rammen til tjenesteområdet er økt med 0,7 mill. kr i 2025 til gjennomføring av folkehelseundersøkelsen. Denne undersøkelsen gjennomføres hvert 4. år. I tillegg økes rammen med 18,7 mill. kr for å styrke tannhelsetilbudet til eldre med rettigheter i den offentlige tannhelsetjenesten i hele økonomiplanperioden. Fra forrige økonomiplanperiode ligger det allerede inne tilpasningstiltak for 2025 på om lag 3 mill. kr. I denne økonomiplanperioden er det lagt inn ytterligere tilpasning på 2,4 mill. kr for 2025. Det meste av tilpasningen tas på tannhelse gjennom stenger prioriteringer av pasienter.

Investeringsbudsjettet knyttet til tjenesteområdet er på 6 mill. kr i 2025.

2.1.7 Kultur, næring og klima

For tjenesteområde kultur, næring og klima foreslås det en reduksjon i driftsrammen på i underkant av 7 mill. kr i forhold til 2024. Fra forrige økonomiplanperiode ligger det inne innsparingstiltak på 5 mill. kr som nå er tillagt nye 2 mill. kr i økonomiplan 2025-2028. Dette vil øke med ytterligere nedtrekk på 3,7 mill. kr i økonomiplanperioden. Om lag 1/3 av driftsrammen er knyttet til lønn og andre personalkostnader. Tilpasninger til en redusert ramme gjøres i søkbare tilskuddsordninger, i driftsstøtte til organisasjoner, og i egne prosjekter.

Nedtrekket vil medføre reduksjon i mulighetene for å håndtere akutte hendelser, igangsette nye satsinger, og å bidra med driftsstøtte til aktører i fylket. Nedtrekket må forventes å føre til en reduksjon i driftsomfanget hos virksomhetene som får redusert driftsstøtte.

2.1.8 Oppsummering tilpasningstiltak

Tabellen viser tilpasningsbehov i 2025 for tjenesteområdene.

Tjenesteområde (beløp i mill. kr)	2025
Fylkesting	-1,6
Fylkeskommunedirektør	-1,5
Finans og organisasjon	-16,3
Opplæring og kompetanse	-68,8
Samferdsel	-50,4
Samfunn, plan og tannhelse	-5,3
Kultur, næring og klima	-7,0
SUM TILTAK	-150,9

3 Fylkeskommunens plan- og styringssystem

3.1 Plan- og styringssystemet

Fylkeskommunens plan- og styringssystem skal sikre reell sammenheng mellom politikkenes langsiktige målsettinger og organisasjonens administrative prioriteringer.

Sentrale elementer i plan- og styringssystemet er:

- Regional planstrategi
- Regionale planer
- Temastrategier
- Årsbudsjett og økonomiplan

Planene er styrende for fylkeskommunens virksomhet og kommende prioriteringer i budsjett- og økonomiplanprosessen. Plandokumentene beskriver ulike satsingsområder, mål og anbefalte tiltak.

Fylkeskommunens 4-årige økonomiplan og årlige budsjett brukes til å prioritere hva Østfold fylkeskommune skal gjennomføre innenfor rammene av egen virksomhet.

Mer om plan- og styringssystemet finner du i [økonomiplan 2025-2028](#).

I 2024-2025 pågår det arbeid med å tilpasse det gjeldende plan- og styringssystemet til nye Østfold fylkeskommune. Målsettingen er å sikre et mer helhetlig plan- og styringssystem, som står i stil med organisasjonens egenart, størrelse og andre forhold. Dette innebærer blant annet å se nærmere på plan- og målhierarkiet, og mulighetene som ligger i det digitale styringssystemet.

Virksomhetsstyringen i Østfold fylkeskommune skal sikre måloppnåelse og styrt administrativt arbeid for å understøtte politikkenes langsiktige prioriteringer. En sentral del av virksomhetsstyringen er at det skal være tydelige sammenhenger fra det strategiske til det operative nivået.

3.2 Plangrunnlaget

3.2.1 Regional planstrategi

Østfold fylkeskommune er regional planmyndighet og har ansvar for å vedta regional planstrategi og utarbeide nødvendige regionale planer.

Østfold fylkeskommune bygger videre på kunnskapsgrunnlaget «Vi i Viken» og gjeldende planstrategi er «Veien til et bærekraftig Viken». Østfold fylkeskommune fikk 30. april 2024 utsatt frist fra Kommunal- og distriktsdepartementet for ferdigstillelse av ny regional planstrategi, til ett år etter konstituering av nytt fylkesting i 2027. Det innebærer at målene i regional planstrategi «Veien til et bærekraftig Viken», med de justeringer som ble gjort i fylkestinget 19. juni 2024, vil gjelde som samfunns mål for Østfold fram til vedtak av ny regional planstrategi.

3.2.2 Regionale planer

Regionale planer med handlingsprogram, er førende for hele østfoldsamfunnet. Regionale planer etter plan- og bygningsloven gjelder inntil de oppheves eller den nye fylkeskommunen vedtar nye planer for de aktuelle områdene eller temaene. Regionale planer fra tidligere Østfold fylkeskommune er derfor fortsatt gjeldende, inntil nye regionale planer vedtas. Se oversikt over [regionale planer](#).

Østfold fylkeskommune skal ferdigstille og vedta følgende nye regionale planer i 2025:

- Regional plan for økt livskvalitet, deltakelse og likeverd
- Regional plan for kompetanse og verdiskaping
- Regional plan for areal og mobilitet

Det er igangsatt en regional planprosess i Østfold som skal munne ut i vedtak av tre nye regionale planer i juni 2025. Planprosessen i Østfold består i å gjøre prioriteringer blant de foreslåtte strategiene fra Viken, tilpasninger av innholdet slik at det er egnet til å løse Østfoldsamfunnets utfordringer og muligheter, utforme retningslinjer og eventuelle bestemmelser, samt utvikle et handlingsprogram som avklarer hvordan planene skal iverksettes. Fylkestinget gjorde 19. juni en prioritering av hvilke temaer og strategier de tre nye regionale planene for Østfold skal inneholde. Forslaget til tre nye regionale planer for Østfold vil bli lagt ut til offentlig ettersyn våren 2025.

3.2.3 Temastrategier

Temastrategier, med eventuelle handlingsplaner, benyttes som fylkeskommunens egne verktøy for å nå de langsiktige utviklingsmålene. Temastrategier gjelder for fylkeskommunens egne tjenestoområder og skal ta utgangspunkt i regional planstrategi og regionale planer. Temastrategiene legger langsiktige føringer for hvordan fylkeskommunen skal løse sine oppgaver, med aktuelle virkemidler som kan brukes for å nå målene.

I tillegg til temastrategier har Østfold fylkeskommune også handlingsplaner/handlingsprogram, sektorplaner og strategidokumenter som gjelder, og er styrende for fylkeskommunens virksomhet. Se oversikt over [vedtatte strategier](#).

3.3 Målhierarki

Målhierarkiet til Østfold fylkeskommune danner grunnlag for prioriteringer og er utgangspunktet for mål- og resultatstyring, som er et viktig prinsipp i den totale virksomhetsstyringen. Målhierarkiet består av følgende:

- Langsiktige utviklingsmål
- Innsatsområder
- Delmål
- Resultatmål

De fem langsiktige utviklingsmålene fra regional planstrategi er førende for Østfold fylkeskommunes oppgaveløsning.

Regional planstrategi har gruppert en målstruktur under seks innsatsområder. På bakgrunn av fylkeskommunens hovedprioritering er det i økonomiplanen prioritert 14 delmål fra regional planstrategi, som det i budsjettet er laget underliggende resultatmål til. Det kommende året skal det arbeides med å sikre måloppnåelse på vedtatte delmål og resultatmål.

Gjennom resultatmål konkretiseres delmålene og gjøres relevant for tjenesteområdene. I årsbudsjettet har tjenesteområdene formulert resultatmål. De tre tverrgående temaene fra regional planstrategi; folkehelse, klima og miljø, og samarbeid, har vært retningsgivende for hver målformulering.

I budsjettprosessen har organisasjonen også prioritert hvordan resultatmålene skal løses gjennom oppdragsbeskrivelser, tiltak i driftsbudsjettet, investeringsbudsjettet og klimatiltak.

Resultatmålene vil bli brukt i rapporteringene til fylkestinget, herunder tertialrapporter og årsrapport, for å vurdere måloppnåelse. Det vil også bli rapportert på status knyttet til oppdrag, tiltak og investeringer.

4 Fylkeskommunedirektørens forslag

1. Ved utskriving av fylkesskatten for 2024 legges til grunn den maksimale skattøren som vedtas av Stortinget i statsbudsjettet for 2025.

2. Budsjetterte inntekter/utgifter og netto driftsrammer for tjenesteområder for 2025 vedtas slik det framgår av bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første- og andre ledd.

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd

Beløp i 1000

	Oppr. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Budsjett 2025
Rammetilskudd	-1 872 515	-1 891 201	-1 972 759
Innteks- og formuesskatt	-2 123 376	-2 123 376	-2 160 861
Andre generelle driftsinntekter	-27 000	-27 000	-23 600
Sum generelle driftsinntekter	-4 022 891	-4 041 577	-4 157 220
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	3 864 757	4 135 989	3 969 440
Avskrivninger	0	242 103	0
Sum netto driftsutgifter	3 864 757	4 378 092	3 969 440
Brutto driftsresultat	-158 134	336 515	-187 780
Renteinntekter	-58 895	-58 895	-76 330
Utbytte	-35 000	-35 000	-45 000
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0
Renteutgifter	132 000	132 000	153 026
Avdrag på lån	122 500	122 500	133 818
Netto finansutgifter	160 605	160 605	165 514
Motpost avskrivninger	0	-242 103	0
Netto driftsresultat	2 471	255 017	-22 266
Disponering eller dekning av netto driftsresultat			
Overføring til investering	65 870	159 211	14 600
Avsetninger til bundne driftsfond	3 601	3 500	0
Bruk av bundne driftsfond	-4 620	-234 664	-1 120
Avsetninger til disposisjonsfond	105 170	105 170	92 328
Bruk av disposisjonsfond	-172 493	-288 233	-83 542

Beløp i 1000

	Oppr. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Budsjett 2025
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-2 471	-255 017	22 266
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd

Beløp i 1000

	Oppr. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Budsjett 2025
Fylkesting	48 057	48 057	48 748
Fylkeskommunedirektør	46 214	46 214	48 277
Finans og organisasjon	389 291	397 291	435 514
Opplæring og kompetanse	2 029 770	2 030 039	2 027 108
Samferdsel	970 362	982 362	989 877
Samfunn, plan og tannhelse	186 996	205 943	208 663
Kultur, næring og klima	174 473	176 343	174 631
Finans og sektoruavhengige utgifter og inntekter	18 577	18 577	35 500
Oppgavefelleskap	0	0	0
Sum bevilgninger drift, netto	3 863 739	3 904 825	3 968 320
Herav:			
Avskrivninger	0	242 103	0
Motpost avskrivninger	0	-242 103	0
Avsetninger til bundne driftsfond	3 601	3 500	0
Bruk av bundne driftsfond	-4 620	-234 664	-1 120
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	3 864 757	4 135 989	3 969 440

3. Rammen for tjenestoområdene legges til grunn slik de framkommer av den vedtatte økonomiplanen for 2025-2028 og fylkeskommunedirektørens forslag til årsbudsjett for 2025. Tilpasningsbehovet for 2025 på 68,8 mill. kr. innenfor tjenestoområde Opplæring og kompetanse løses slik det framkommer av FT-sak 118/2024 «Optimalisering av skole- og tilbudsstrukturen i videregående opplæring».

Differansen mellom de vedtatte tiltakene i ovennevnte FT-sak og tilpasningsbehovet dekkes ved bruk av fylkeskommunens reservefond med 25,8 mill. kr. For at reservefondet ikke skal komme under det som regnes som et akseptabelt nivå (5% av samlede inntekter), skal det i forbindelse med regnskapsavslutningen for 2025 og senere år bli prioritert å tilbakeføre midler til reservefondet.

4. For 2025 stilles 1 mill. kr i frie midler til disposisjon for fylkesutvalget. Beløpet dekkes i 2025 fra reservefondet.

For senere år, fra og med 2026, tildeles midler basert på foregående års utbytte fra Østfold Energi. Størrelsen på det disponible beløpet settes til 10 % av evt. merinntekter fra Østfold Energi utover det budsjetterte utbyttet, men begrenset oppad til 5 mill. kr. Fylkeskommunedirektøren utarbeider et reglement for disponeringen og oppfølgingen det enkelte år.

5. Det reserveres inntil 12,5 mill. kr av reservefondet til bruk som personalmessige omstillingsmidler i 2025, jf. FT-sak 118/2024 «Optimalisering av skole- og tilbudsstrukturen i videregående opplæring». Fylkeskommunedirektøren gis fullmakt til å disponere midlene i tråd med behov. Faktisk forbruk rapporteres i forbindelse med tertialrapporteringene.

6. Investeringsbudsjettet for 2025 vedtas slik det framgår av Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 første- og andre ledd (investeringer i varige driftsmidler) under:

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 første ledd

<i>Beløp i 1000</i>	Oppr. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Budsjett 2025
Investeringer i varige driftsmidler	795 921	948 659	768 732
Tilskudd til andres investeringer	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	14 000	14 000	14 600
Utlån av egne midler	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0
Sum investeringsutgifter	809 921	962 659	783 332
Kompensasjon for merverdiavgift	-159 184	-186 732	-153 746
Tilskudd fra andre	-193 595	-200 881	-151 760
Salg av varige driftsmidler	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0
Bruk av lån	-391 271	-485 938	-463 226
Sum investeringsinntekter	-744 050	-873 551	-768 732
Overføring fra drift	-65 870	-159 211	-14 600
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	0	-2 242	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	97 793	0
Bruk av ubundet investeringsfond	0	-25 449	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-65 870	-89 108	-14 600
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	0	0

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd

1. Investeringer i varige driftsmidler

Beløp i 1000

	Oppr. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Budsjett 2025
Finans og organisasjon			
Finans og organisasjon	10 000	0	0
Sum Finans og organisasjon	10 000	0	0
Opplæring og kompetanse			
Opplæring og kompetanse	337 627	411 028	351 189
Sum Opplæring og kompetanse	337 627	411 028	351 189
Samferdsel			
Samferdsel	408 794	501 940	411 543
Sum Samferdsel	408 794	501 940	411 543
Samfunn, plan og tannhelse			
Samfunn, plan og tannhelse	39 500	26 253	6 000
Sum Samfunn, plan og tannhelse	39 500	26 253	6 000
Kultur, næring og klima			
Kultur, næring og klima	0	9 438	0
Sum Kultur, næring og klima	0	9 438	0
Investeringer i varige driftsmidler	795 921	948 659	768 732

2. Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	Oppr. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Budsjett 2025
Investeringer i varige driftsmidler	0	0	0

3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

Beløp i 1000

	Oppr. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Budsjett 2025
OKO IB konverteringsprosjekt	14 000	14 000	0

Beløp i 1000

	Oppr. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Budsjett 2025
OKO Aksje/andel-Viken Pensjonskasse, kjernekapital	0	0	14 600
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	14 000	14 000	14 600

4. Utlån av egne midler

Beløp i 1000

	Oppr. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Budsjett 2025
Utlån av egne midler	0	0	0
Sum del 1-4	809 921	962 659	783 332

Omdisponeringer av prinsipiell eller vesentlig betydning, skal legges frem for fylkestinget.

7. Det opptas lån til investeringsformål i budsjettet for 2025 på inntil 463,226 mill. kr jf. kommuneloven §14-15 første ledd. Gjennomsnittlig avdragstid settes til 25 år.
8. Fylkeskommunens trekkrettighet i bank settes til 200 mill. kr i 2025, jfr. kommuneloven § 14-15 tredje ledd.
9. Fylkeskommunedirektøren fastsetter kollektivtakstene for Østfold Kollektivtrafikk innenfor kommunal deflator.
10. Driftsbudsjettet for fylkesrevisjon, kontrollutvalgssekretariat og kontrollutvalg vedtas med en netto driftsutgift på 8,5 mill. kr i 2025.
11. Fylkeskommunedirektøren kan inntektsføre bruk av fond i 2025 i samsvar med påløpte utgifter, der fondsbruken er i samsvar med forutsetningene for fondet.
12. Fylkeskommunedirektøren får fullmakt til å avsette til fond fra avdelingenes budsjetter i de tilfeller der det er gitt tilsagn til eksterne om støtte til tiltak/prosjekter, men hvor utbetalinger skjer i et senere budsjettår.

5 Bærekraft



Det er forankret i [økonomiplan 2025-2028](#) at bærekraftig utvikling skal utgjøre en rød tråd for hvordan Østfold fylkeskommune skal styres

Utviklede samfunn trenger sterke institusjoner som kan håndtere sammensatte utfordringer, hvorav noen er så komplekse at de ikke kan løses. FN sitt bærekraftsmål nummer 16 vektlegger viktigheten av rettssikkerhet, likhet for loven, og åpenhet. Det handler om å utvikle en effektiv og tillitsskapende forvaltning, som sikrer borgernes rettigheter. I Østfold fylkeskommune blir det avgjørende å reflektere over disse prinsippene i vår virksomhetsstyring.

Bærekraftsarbeid innebærer vanskelige verdivalg. Selv om det er bred enighet om behovet for en bærekraftig planet, er det ulike syn på de beste løsningene. Demokratiet er verktøyet som hjelper oss navigere gjennom slike komplekse målkonflikter. Vårt fokus i Østfold må være å sikre at bærekraftige løsninger er forankret i både strategiske og operasjonelle handlinger.

Østfold fylkeskommune har stramme økonomiske rammer, noe som krever nøye prioritering av bærekraftsressurser. Vi må identifisere de mest vesentlige bærekraftsspørsmålene vi skal jobbe med, slik at innsatsen gir størst mulig verdi for samfunnet. Denne tilnærmingen sikrer en effektiv bruk av ressursene i en tid hvor behovene er mange, men midlene er begrenset.

Mål 17 fremhever samarbeid som det viktigste for å oppnå bærekraft. Offentlige organisasjoner, som ofte er sterkt spesialiserte, må utvikle systemer som fremmer samarbeid på tvers av nivåer og sektorer. Samtidig må samarbeidsulemper forebygges. Dette er nødvendig for å sikre en helhetlig tilnærming til sosial, økonomisk, og miljømessig bærekraft. Østfold fylkeskommune må bygge kompetanse som gjør at fagmiljøer bedre kan forstå hverandre og utfordringer de står overfor.

I tråd med kommunelovens formålsparagraf legger Østfold fylkeskommune til grunn "bærekraft i alt vi gjør" som grunnleggende idé. Lederforankring er avgjørende for å sikre at prinsippet gjennomføres. Ledere må reflektere over sin rolle og sikre tilstrekkelig styring innen sine ansvarsområder. Dette innebærer også å styrke bærekraftskompetansen blant ansatte.

Byggingen av en ny og velfungerende fylkeskommune i Østfold er i seg selv et bidrag til bærekraft. For å sikre sammenhenger mellom strategisk planlegging og operativt arbeid, må både ledere og ansatte føle eierskap til prosessene. Dette gir grobunn for en bærekraftig utvikling som reflekteres i daglige beslutninger og langsiktige mål.

6 Klimabudsjett

Et klimabudsjett viser hvordan man gjennom tiltak skal nå et bestemt klimamål, hvor både effekten på klimagassutslipp (målt i CO₂-ekvivalenter (CO₂e)), kostnader og ansvar for gjennomføring av tiltaket er synliggjort.

Klimabudsjettet for Østfold fylkeskommune skal synliggjøre utslippsmengde, mål og tiltak som kan gi et grunnlag for det videre arbeid med klimabudsjett og -regnskap. Kort sagt skal klimabudsjettet vise:

- tiltakene som skal gjennomføres
- forventede utslippsreduksjoner
- hvilke rådsområder som er ansvarlige
- kostnader

Klimabudsjettet skiller mellom direkte og indirekte klimagassutslipp, de direkte utslippene er de som fysisk finner sted innenfor et område, de indirekte utslippene omfatter utslipp som oppstår utenfor det avgrensede området som en konsekvens av forbruk av varer og tjenester innenfor det avgrensede området.

I Viken var klimabudsjettet svært omfattende og arbeidskrevende både å utarbeide og følge opp. I Østfold fylkeskommune har vi en mindre organisasjon med kortere kommunikasjonslinjer, og finner mer nøkterne og effektive løsninger. Ved å koble klimabudsjettet og -regnskapet sammen med Miljøfyrtårnarbeidet og den ordinære virksomhetsstyringen reduserer vi det totale rapporteringsarbeidet for hele organisasjonen, og får bedre forankring av klimaarbeidet. Klimabudsjettet er fortsatt et utviklingsarbeid, og det vil ta tid å finne en riktig form på arbeidet i Østfold.

6.1 Klimabudsjettet for egen virksomhet

Østfold fylkeskommunes klimabudsjett skal føre oversikt over direkte utslipp på seks områder: Kjøretøy og maskiner, kollektivtransport, tjenestereiser, fylkeskommunale bygg, vann og energi. I tillegg skal Østfold fylkeskommune samarbeide med resten av Østfoldsamfunnet i vår rolle som regional utviklingsaktør.

6.1.1 Kjøretøy og maskiner

Resultatmål: *Alle egne kjøretøy og maskiner skal bruke fossilfritt drivstoff, fortrinnsvis el, hydrogen eller biogass.*

Omlegging til fossilfrie kjøretøy og maskiner har hatt et tydelig fokus de siste årene, både gjennom egne midler avsatt til omlegging, og flere klimasatsprosjekter. Det må nå finnes mer ressurseffektive løsninger for å komme i mål med arbeidet innen 2030. For å tette gapet mellom dagens status og målet skal følgende spørsmål ligge til grunn for videre arbeid med rapportering hos alle enheter:

1. Hvor mange kWh av fossile og fossilfrie drivstoff har enhetens kjøretøy og maskiner brukt det siste året?
2. Hvor mange fossile og fossilfrie kjøretøy og maskiner er blitt kjøpt det siste året?
3. Har man gjort tiltak for å redusere bruken av kjøretøy og maskiner og/eller øke sambruk?

6.1.2 Kollektivtransport

Resultatmål: *Kollektivtransporten skal være fossilfri, fortrinnsvis el, hydrogen eller biogass.*

Bussene og fergen på Hvaler er for det meste kommet over på el og biogass, men bussene i Indre Østfold som i utgangspunktet kjørte på biodiesel går i dag på fossil diesel. Merkostnaden for biodiesel er betraktelig, og grunnet nasjonale regelverk knyttet til hvordan innblandingskravet skal beregnes, blir den totale klimaeffekten tvilsom.

Bestillingstransporten er kompleks, med en rekke ulike typer kjøretøy, mange ulike behov, og et stort geografisk område. Det jobbes kontinuerlig med omlegging og datainnhenting for å ha god oversikt og sette inn de riktige tiltakene.

6.1.3 Tjenestereiser

Resultatmål: *Østfold fylkeskommune skal jobbe for at ansatte og politikere skal redusere bruk av transportmidler med fossilt drivstoff i yrkes- og tjenestereiser, og det skal tas forholdsmessige vurderinger på nødvendigheten av reiser.*

Tall fra reisebyrå og servicesenter i fylkeskommunen viser at det i 2023 sto for 270 reiser én vei i Norden, i tillegg til 3 179 232 km i kjøregodtgjørelser fra elbil og fossilbil kombinert. En vesentlig andel av reisene bestilles utenfor rammeavtalen, og for å få riktige tall framover blir det viktig å få bedre rutiner for planlegging og bestilling av reiser.

6.1.4 Vann og energi

Resultatmål:

1. *Vi skal redusere energiforbruket, øke tilgangen på fornybar energi, og ta hensyn til naturmangfold, matproduksjon, kulturminner og friluftsliv når energi produseres og transporteres*
2. *Fjernvarme skal prioriteres, og fjernvarmeproduksjonen skal være fossilfri eller avfallsbasert.*

Sett bort fra transport er fylkeskommunens energiforbruk i hovedsak knyttet til bygg (fylkeshuset og andre kontorbygg, skolene, tannklinikkene) og samferdselsanlegg (gatelys og veianlegg). Fra 2018 til 2023 ble energiforbruket i byggene redusert med 14,6 %. Målet er en halvering av netto energiforbruk innen 2030, og dette vil kreve kontinuerlige tiltak og oppfølging.

For gatelys og veianlegg jobbes det aktivt med å skifte til LED. Dette vil gjøre vesentlige utslag for fylkeskommunens totale energiforbruk.

Som miljøfyrtårn-virksomhet skal fylkeskommunen rapportere på vannforbruk, og gjøre tiltak for å redusere forbruket.

6.1.5 Ressursbruk og sirkulærøkonomi

Resultatmål: *Forbruket skal reduseres og klimafotavtrykket på varer og tjenester skal minskes. Østfold skal være et foregangsfylke for sirkulærøkonomi, med gjenbruk, gjenvinning og miljøvennlig ressursutnyttelse.*

For å nå dette målet skal det:

- Øke gjenbruksgraden av møbler og IT-utstyr
- Øke kildesortering, redusere avfallsmengder og øke gjenbruk ved å kartlegge status og tilrettelegge for at alle har kildesorteringssystem
- Gjennomføre livsløpsanalyser og fremme gjenbruk av materiell i byggeprosjekter og anskaffelser
- Redusere matsvinn og øke andelen økologisk mat og drikke i kantinene.

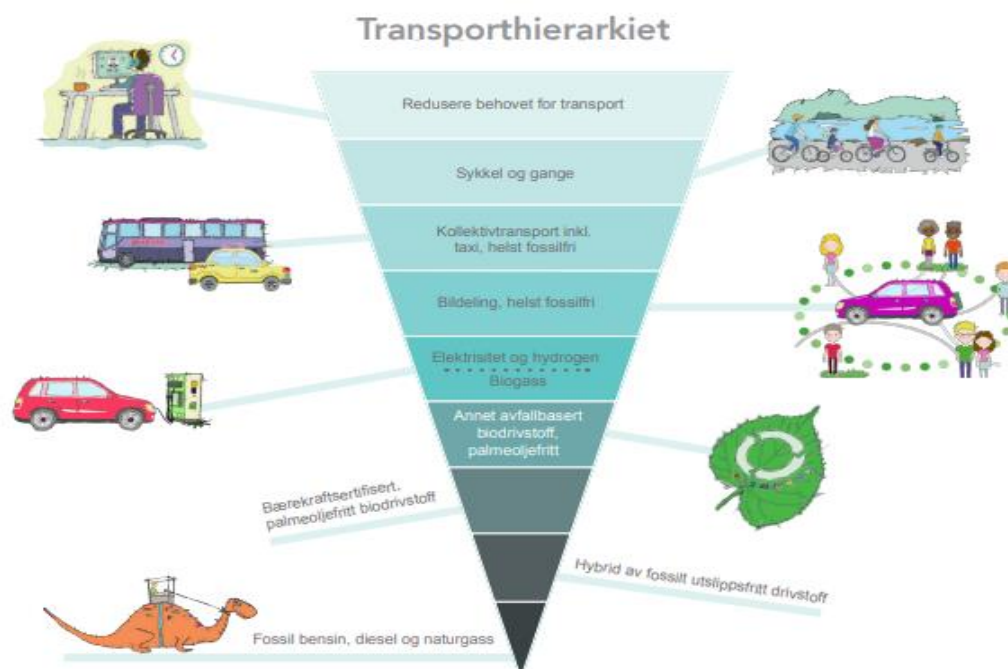
6.2 Samfunnet

Overordnet mål: *Østfold skal være et lavutslippssamfunn der det ikke slippes ut mer klimagasser enn det tas opp gjennom karbonlagring og naturlige prosesser. Minst 80 prosent av utslippene er kuttet innen 2030. Omleggingen skal skje på en rettferdig og sosialt inkluderende måte.*

Innen 2030 skal det produseres minst like mye energi i Østfold som det forbrukes, gjennom økning på minst 3000 GWh ved produksjon av fornybar energi, energieffektivisering, og økt fjernvarmeproduksjon.

Direkteutslippene i Østfold er i hovedsak knyttet til samferdsel (546 118 tonn CO₂e), industri og energiproduksjon (369033 tonn CO₂e) og landbruk (196782 tonn CO₂e).

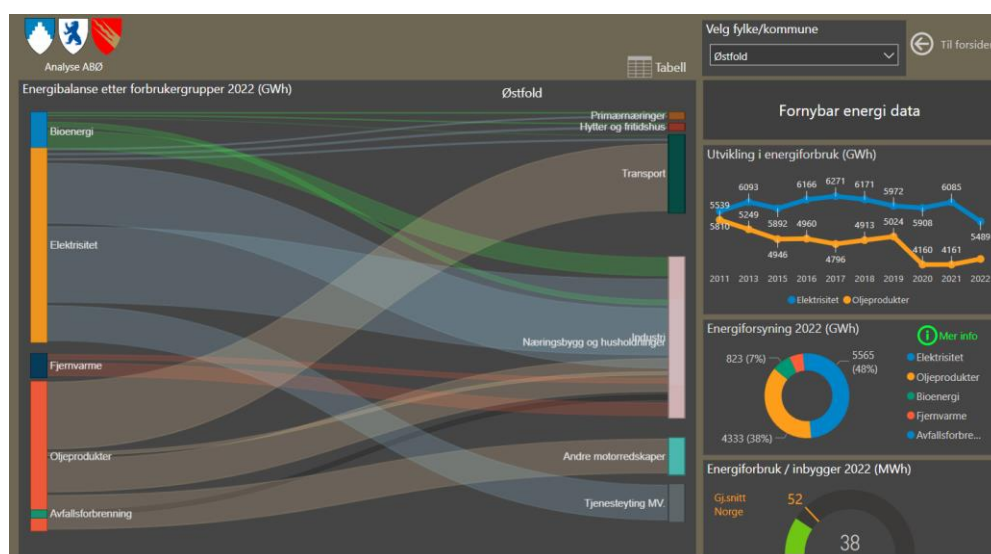
God arealplanlegging og tilrettelegging for kollektivtransport, sykkel og gange, og effektiv godstransport fortrinnsvis på sjø og bane, er grunnleggende for å få redusert klimagassutslippene fra transportsektoren og oppnå nullvekstmålet. I tillegg er det viktig å få lagt om fra fossile til fossilfrie drivstoff, fortrinnsvis el, hydrogen og biogass.



Klima Østfolds videreutvikling av Miljødirektoratets drivstoffhierarki (2018). Fossilfri viser her først og fremst til el, biogass og hydrogen, og i andre rekke til avfallsbaserte og evt andre typer bærekrafts-sertifiserte palmeoljefrie drivstoff.

Klimagassutslippene fra industrien i Østfold er så å si utelukkende knyttet til fossil energibruk. Det er derfor essensielt at Østfoldindustrien får bedre tilgang på fornybar energi. Fylkeskommunen spiller en viktig rolle på flere områder:

- Tar del i arbeid for å sikre tilgang på elektrisitet, blant annet gjennom raskere nettutbygging
- Bidrar til økt utnyttelse av fjernvarme, slik at elektrisitet frigis fra oppvarming
- Bidrar til mer energieffektivisering, som frigir elektrisitet
- Bidrar til en bedre fungerende verdikjede for biogass, slik at bruk av biogass kan bli økonomisk bærekraftig for industri som trenger høye temperaturer
- Bidrar til innovasjon og utvikling av nye løsninger



[Energidashboard for Østfold](#)

I landbruket er klimagassutslippene knyttet både til biologiske og kjemiske prosesser, og til bruk av fossil energi. Samtidig sitter landbruket med viktige nøkler til løsningen gjennom produksjon av fornybar energi og karbonlagring. Partnerskapet Klimasmart landbruk jobber bredt for å bidra til en bærekraftig omlegging, der landbruket både øker sin produksjon og reduserer utslippene.

Selv om det ikke finnes offentlig klimastatistikk for indirekte klimagassutslipp, er dette et tema det jobbes aktivt med gjennom partnerskap og prosjekter. Underutnyttede ressurser vil være et viktig fokusområde, og inkluderer alt fra tapt mat og matsvinn, bygg og biler som står ubenyttet på kveldstid og helg, og uutnyttede tomter og grøntområder.

6.3 Naturmangfold og arealbruk

Østfold fylkeskommune understreker viktigheten av å ta vare på og øke det biologiske mangfoldet i fylket. Det skal gjøres mer for å reparere og restaurere ødelagt natur og viktige naturtyper samt begrense nedbygging av naturmangfoldet. I dette arbeidet er det avgjørende at Østfolds prioriteringer bidrar til å utvide og beskytte insekters og småkryps habitater og livsgrunnlag.

I arbeidet for biologisk mangfold skal vi vurdere miljøkrav i maler, anskaffelser og planer basert på eksisterende kartlegging av mulige tiltak for å ivareta miljøhensyn. I samferdsel innebærer dette å:

- stille strengere krav i anbudsprosser når det gjelder naturmangfold og arealbruk
- gjenbruke forurensede stein- og jordmasser

Naturmangfold og arealbruk er et tema som skal inn i fylkeskommunens Miljøfyrtårn-rapportering til neste år. Her skal det inkluderes en evaluering av tiltakene formulert i handlingsplanene for samferdsel, eiendom og miljø i "[*Temastrategi for biologisk mangfold*](#)".

6.4 Eierstyring

Fylkeskommunen skal utøve aktivt eierskap til sine selskaper for å utvikle disse i en mer bærekraftig retning. Som minimum forventer vi at selskaper har bestemmende innflytelse i

- å sette mål og iverksette tiltak for reduksjon i klimagassutslipp, både fra egen drift og verdikjede
- å sette mål og iverksette tiltak for å redusere negativ påvirkning og øke positiv påvirkning på miljø, både fra egen drift og verdikjede

7 Finansielle måltall

En grunnleggende forutsetning for kommunal økonomisk bærekraft er at dagens tjenestetilbud minst kan opprettholdes over tid, uten vesentlig nedbygging av formue eller økning i gjeld. Fylkestinget vedtok både økonomiske nøkkeltall og nivå for å kunne følge opp den økonomiske utviklingen sist i økonomiplanen for 2025-2028.

7.1 Status for måltallene

Dersom man legger til grunn KS' generelle vurderinger av økonomisk handlingsrom, og forslaget til budsjett for 2025, indikerer nivået for nøkkeltall at Østfold har lite økonomisk handlingsrom. Netto driftsresultat i budsjettet for 2025 er positivt på 22,3 mill. kr. Resultatgraden i 2025 er beregnet til 0,5 prosent. Disposisjonsfondet utenom premieavviksfond er på ca. 294 mill. kr i 2025 og utgjør 6 prosent av driftsinntekter. Gjeldsgraden i 2025 er beregnet til 75 %.

Tabellen nedenfor viser måltallene i forslag til budsjett for 2025 sammenlignet med året 2025 i den vedtatte økonomiplanen for 2025-2028.

	Budsjett 2025	Vedtatt økonomiplan 2025 - 2028	Vedtatte langsiktige måltall
Resultatgrad	0,5 %	0,8 %	3 %
Økonomisk buffer/reservefond	6 %	5 %	5 %
Renter og avdrag i % av driftsinntekter	6 %	5 %	-
Gjeldsgrad	75 %	73 %	90 %

8 Status og rammebetingelser

8.1 Befolkningsprognose

SSB sine befolkningsprognoser for årene 2024 til 2033 viser utviklingen av ulike aldersgrupper som påvirker fylkeskommunens inntektsgrunnlag. Disse prognosene er blant annet relevante for å beregne elevtallsutvikling i den videregående skole og forventet antall pasienter innenfor den offentlige tannhelsetjenesten. Årsbudsjett 2025 bygger på disse prognosene som det er redegjort nærmere for i vedtatt [økonomiplan for 2025 - 2028](#).

8.2 Lønns- og prisforutsetninger

Følgende prosentøkning fra 2024 til 2025 er lagt til grunn for lønns- og prisstigningen i driftsbudsjettet:

- 4,5 prosent lønnsøkning
- 3,2 prosent prisøkning
- 4,1 prosent vektet gjennomsnitt

Lønns- og prisøkningen bygger på anslagene i forslag til statsbudsjett for 2025. Finansutgifter og finansinntekter er ikke prisjustert.

I økonomiplanen for 2025-2028 ble det benyttet en deflator på 3,8 %. Denne deflatoren bygget på anslagene i Norges Banks pengepolitiske rapport pr 1. mars 2024.

Som følge av at deflatoren er økt fra 3,8 % til 4,1 % er rammene til tjenesteområdene økt med tilsammen 11,5 mill. kr i forhold til året 2025 i økonomiplanen for 2025-2028.

9 Hovedtallene i budsjettforslaget

9.1 Sentrale inntekter

Beløp i 1000

	Oppr. bud. i fjor 2024	Rev. bud. i fjor 2024	Budsjett 2025
Rammetilskudd	-1 554 780	-1 573 466	-1 609 934
Inntektsutjevning	-317 735	-317 735	-362 825
Inntekts- og formueskatt	-2 123 376	-2 123 376	-2 160 861
Andre generelle driftsinntekter	-27 000	-27 000	-23 600
Sum sentrale inntekter	-4 022 891	-4 041 577	-4 157 220

9.1.1 Skatteinntekter og rammetilskudd

I **statsbudsjettet for 2025** legges det opp til en vekst i inntektene for Østfold fylkeskommune på 3,4 %, tilsvarende 136 mill. kr.

Veksten i inntektene kunne isolert sett vurderes til å være god, men det er andre faktorer i statsbudsjettet som trekker motsatt vei. Dette fordi:

- Denne veksten skal dekke en forventet lønns- og prisvekst på 4,1% og en styrking av veivedlikeholdet 16,4 mill. kr. Det at lønns- og prisvekst i seg selv er en høyere prosent enn veksten i inntektene (differanse på 0,7), tilsier at det blir en utfordring.
- Beregnes lønns- og prisveksten med samme utgangspunkt som veksten i inntektene utgjør dette noe over 162 mill. kr. Bare for å dekke opp en forutsatt lønns- og prisvekst på 4,1% mangler det da 26 mill. kr. I tillegg kommer dekning av styrkingen av veivedlikeholdet, samlet om lag 40 mill. kr.
- Oppsummert betyr dette at det ikke er penger til overs til dekning av finansieringen av nødvendige investeringer i skole, veier og broer.
- Østfold fylkeskommune er i inntektssystemet regnet for å være en lettdrevet fylkeskommune, noe som er beregnet til at Østfold fylkeskommune skal ha et utgiftsnivå som er 78 % av landssnittet.
- Differansen medfører at Østfold fylkeskommune får et trekk i rammeoverføringene, for 2025 er dette trekket økt med nesten 144 mill. kr. Forklaringen på dette er at grunnlaget for trekket er oppdatert med regnskapstall for 2023 og 2022.
- Veksten i regnskapstallene fra 2022 til 2023, som inngår i beregningen av trekket, er svært høy grunnet den store inflasjonen på tampen av 2022 og som fikk helårsvirkning i 2023. Denne veksten utgiftsveksten kom sent på året og kommunesektoren er ikke blitt kompensert for denne.
- Ifølge tall fra KS var veksten innen skolesektoren på 11,5 %, tannhelse på 18,8 %, kollektiv samlet på 7,6 %, fylkesvei på 13 %. Dette er hovedårsaken til at det totale utgiftsbehovet øker så kraftig og dermed Østfold fylkeskommunes trekk.

Den 1. november la Regjeringen frem **tillegg 1 til forslag til statsbudsjett for 2025** hvor kommunesektorens inntekter ble økt med 5 milliarder kr, hvorav 700 mill. kr til fylkeskommunene.

Denne merinntekten ble fordelt etter innbyggertall og Østfold fylkeskommunes rammetilskudd økte med 39,4 mill. kr som følge av denne inntektsøkningen.

I forslaget til statsbudsjett for 2025 inkludert tillegg 1 til statsbudsjettet er skatt og rammetilskudd samlet 0,8 mill. kr høyere enn tilsvarende inntekter i 2025 i den vedtatte økonomiplanen for 2025 - 2028. Rammetilskuddet er 29,5 mill. kr lavere enn i økonomiplanen, inntektsutjevningen er 30,8 mill. kr høyere enn i økonomiplanen og skatteinntektene er 0,5 mill. kr lavere enn økonomiplanen.

9.1.2 Andre driftsinntekter

Generelle inntekter i tabellen er inntekter fra rentekompensasjonsordningene for skolebygg og samferdsel. Anslaget er beregnet i henhold til renteforutsetninger for rentekompensasjonsordningene fra Finansdepartementet, samt årlige avdragsnedtrappede grunnlag. I 2025 er det lagt til grunn en renteforutsetning for kompensasjonen på ca 4 prosent, i tillegg er rentekompensasjonen økt med 1 mill. kr i 2025 i forhold til økonomiplanen basert på forslag til statsbudsjett for 2025.

Øvrige driftsinntekter utgjør anslagsvis 0,42 milliarder kr i 2025. Dette er inntekter i form av øremerkede tilskudd, sykepengeinntekter, salgs- og leieinntekter, mva-kompensasjon fra driftsbudsjettet, samt andre mindre inntekter som budsjetteres på de enkelte avdelingene. Samlet utgjør dette fylkeskommunens brutto driftsinntekter på 4,6 milliarder kr i 2025. I tillegg har fylkeskommunen også finansinntekter knyttet til løpende likviditet og plasseringer på 76,3 mill. kr og utbytteinntekter fra kraftselskap på 45 mill. kr i 2025.

9.2 Driftsutgifter per tjenesteområde (1B)

Beløp i 1000

	Oppr. bud. i fjor 2024	Rev. bud. i fjor 2024	Budsjett 2025
Fylkesting	48 057	48 057	48 748
Fylkeskommunedirektør	46 214	46 214	48 277
Finans og organisasjon	389 291	397 291	435 514
Opplæring og kompetanse	2 029 770	2 030 039	2 027 108
Samferdsel	970 362	982 362	989 877
Samfunn, plan og tannhelse	186 996	205 943	208 663
Kultur, næring og klima	174 473	176 343	174 631
Finans og sektoruavhengige utgifter og inntekter	18 577	18 577	35 500
Oppgavefellesskap	0	0	0
Driftsutgifter per tjenesteområde	3 863 739	3 904 825	3 968 320

9.3 Finansinntekter og -utgifter

Beløp i 1000

	Oppr. bud. i fjor 2024	Rev. bud. i fjor 2024	Budsjett 2025
Renteinntekter	-58 895	-58 895	-76 330
Utbytte	-35 000	-35 000	-45 000
Renteutgifter	132 000	132 000	153 026
Avdrag på lån	122 500	122 500	133 818
Netto finansinntekter/finansutgifter	160 605	160 605	165 514
Finansutgifter i tjenesteområdene	0	0	0
Totale finansutgifter	160 605	160 605	165 514

Tabellen over viser utviklingen i renteutgifter og renteinntekter, låneavdrag samt utbytte fra Østfold Energi. Dette utgjør fylkeskommunens netto finansutgifter i 2025. Tabellen viser at:

- Rente- og avdragsutgiftene øker med 36,8 mill. kr i forhold til 2025 i økonomiplanen for 2025 - 2028. Finansutgifter øker som følge av økt inngående balanse på lånegjelden i 2024 etter den endelige fordelingen av gjeld, egenkapital og eiendeler mellom de tre nye fylkeskommunene og økte investeringer i 2025 som følge av rebudsjetteringer overført fra 2024.
- Renteinntektene i 2025 er økt sammenlignet med 2025 i økonomiplanen for 2025 til 2028 blant annet som følge av at avkastningen på fylkeskommunens plasseringer i pengemarkedsfond og obligasjonsfond ikke var inkludert i økonomiplanen. Marginen på bankavtalen er også høyere fra 2024, noe som gir en rente inkludert margin på 4,9 prosent.
- Det er i 2025 lagt til grunn et utbytte på 45 mill. kr.

9.3.1 Finansinntekter

Renteinntekter av løpende likviditet er beregnet på bakgrunn av likviditetsbeholdning i bank og plasseringer i pengemarked. Prognosen for gjennomsnittlig likviditet er vurdert til ca. 0,8 milliarder kr i 2025, som er en anslått gjennomsnittlig likviditetsbeholdning etter den endelige fordelingen av gjeld, eiendeler og egenkapital til Akershus, Buskerud og Østfold. Videre er beholdningen når det gjelder plasseringer i pengemarkedet anslått til ca 0,7 mill. kr i 2025. Avkastningen på likviditetsbeholdningen og plasseringen i pengemarkedet er for 2025 beregnet til 76,3 mill. kr. Dette er 25 mill. kr høyere enn det som var lagt til grunn i økonomiplanen i 2025.

Det er lagt til grunn en renteprognose for likviditeten og plasseringene på 4,9 prosent i 2025. Dette inkluderer fylkeskommunens marginpåslag i henhold til bankavtalen. Basisrenten er som for renteutgifter basert på 3 mnd. NIBOR.

9.3.2 Utbytte

Østfold Energi AS er fra 01.01.2024 eid av Østfold fylkeskommune og alle kommunene i Østfold. Fylkeskommunen sin eierandel i Østfold Energi AS er 45 prosent.

Kjernevirksomheten til Østfold Energi AS er vannkraftproduksjon og 99 prosent av energiproduksjonen kommer fra vannkraft gjennom de ti kraftverkene selskapet eier i Indre Sogn, Østfold og Nordland. Østfold Energi AS leverer fjernvarme til 232 større bygg i Østfold, og er innenfor vindkraft deleier i vindparken Mehukken i Vestland fylke, og deltar i utvikling av ny vindkraft gjennom Zephyr AS med en eierandel i selskapet på 50 prosent. Totalproduksjonen i 2023 var på 2,5 TWh.

Utbyttенivå

På eiermøtet 23. mars 2021 vedtok kommunene i tidligere Østfold fylke og Viken fylkeskommune en ny utbytttemodell, som er basert på en andel av årets resultat for selskapet. Den nye utbytttemodellen vil gi eierne et utbytte på 65 prosent av resultatet etter skatt. Ved ekstraordinære hendelser som påvirker resultat og likviditet vesentlig, benyttes eiermøte for å diskutere utbytte og fordeling mellom eiere og selskap. Basert på historisk utbytte nivå er det gjort en forsiktig økning av hva som regnes som et normal utbytte for Østfold fylkeskommune.

Det er i årsbudsjettet for 2025 lagt til grunn et utbytte fra Østfold Energi AS på 45 mill. kr.

9.3.3 Finansutgifter

Fylkeskommunens brutto rente- og avdragsutgifter for 2025 øker sammenlignet med Økonomiplanen for 2025-2028. Dette skyldes at gjelden ved inngangen til 2024 er høyere enn tidligere beregnet som følge av den endelige delingen av gjeld, eiendeler og egenkapital samt at en del av det planlagte låneopptaket i 2024 er skjøvet til 2025. Videre er det også tatt hensyn til at avdrag på lån er innenfor det tillatte minsteavdraget, et foreløpig estimat.

Andelen av fylkeskommunens driftsinntekter som går til å dekke renter og avdrag (rente- og avdragsbelastning) i 2025 er beregnet til 6 prosent. Dette er 1 prosent høyere sammenlignet med Økonomiplanen for 2025 - 2028.

Følgende forutsetninger er lagt til grunn for beregning av finansutgifter i 2025:

- Rentenivået som er lagt til grunn er 4,4 prosent i 2025 pluss påslag for bankavtale marginen på 0,3 prosentpoeng. Basisrenten er basert på gjennomsnittlig 3 mnd. NIBOR.
- Renteutgifter på nye lån som tas opp er beregnet for et halvt år det første året.
- Det forutsettes at nye låneopptak nedbetales over gjennomsnittlig 25 år.
- Kommune-loven (§ 14-18) fastsetter minste lovligе årlige avdrag. Hovedprinsippet for reglene om minimumsavdrag er at gjelden som minimum skal nedbetales i takt med, og gi uttrykk for kapitalslitet (avskrivningene).

9.4 Fond

Fylkeskommunens disposisjonsfond består av reservefond, energiutjevningssfond og fond til pensjonsformål. Fylkeskommunen kan disponere reservefondet fritt, mens for de øvrige fondene er avsatt til bestemte formål. Disse fondene er også disposisjonsfond og vil kunne benyttes hvis fylkeskommunen får økonomiske problemer.

Den endelig fordelingen av Vikens eiendeler, egenkapital og gjeld mellom nye Akershus, Buskerud og Østfold fylkeskommuner ble vedtatt av fylkestinget i juni 2024. Etter den vedtatte disponeringen av Østfolds andel av overskuddet i Viken fylkeskommune fra 2023, er den inngående saldoen til

reservefondet i 2025 beregnet til 218,5 mill. kr. Dette er ca 84 mill. kr høyere enn hva den foreløpig beregnede inngående saldoen i 2025 var.

Fylkeskommunedirektøren foreslår å benytte 21,2 mill. kr av reservefondet for å saldere budsjettet for 2025.

9.4.1 Disposisjonsfond drift

Samlet disposisjonsfond inkl. reservefond, energiutjevningsfond og pensjonsfond hadde en inngående saldo ved inngangen til 2024 på ca. 860,7 mill. kr. Dette er saldoen på disposisjonsfondet etter den endelige fordelingen av gjeld, egenkapital og eiendeler mellom de tre nye fylkeskommunene.

Disposisjonsfond drift (beløp i 1000)	Budsjett 2024	Budsjett 2025
Reservefond IB	442 987	218 513
<i>Bruk</i>	-226 498	-21 237
<i>Avsetning</i>	-	-
Reservefond UB	218 513	197 276
Energiutjevningsfond IB	21 452	21 452
<i>Bruk</i>	-	-
<i>Avsetning</i>	-	-
Energiutjevningsfond UB	21 452	21 452
Fond til dekning av premieavvik IB	321 219	369 923
<i>Bruk</i>	-59 056	-62 305
<i>Avsetning</i>	107 760	92 328
Fond til dekning av premieavvik UB	369 923	399 946
Andre fond til ulike formål på rådsområdene IB	75 023	75 023
<i>Bruk</i>	-	-
<i>Avsetning</i>	-	-
Andre fond til ulike formål UB	75 023	75 023
Sum disposisjonsfond IB	860 681	684 911
Sum disposisjonsfond UB	684 911	693 697

Reservefond

Reservefondet er fylkeskommunens reelle reserve som kan brukes ved inntektssvikt eller til å finansiere uforutsette utgifter, og utgjør 443 mill. kr ved inngangen til 2024 etter den endelige fordelingen av gjeld, egenkapital og eiendeler mellom de tre nye fylkeskommunene. Fondet er planlagt redusert med 111 mill. kr i 2024. Videre besluttet fylkestinget i juni 2024 å benytte 115,7 mill. kr av fondet knyttet til sakene om disponeringen av overskuddet fra Viken på 113,5 mill. kr og rebudsjettering av mindreforbruk investeringer fra 2023 på 2,2 mill. kr. Inngående saldo i 2025 er beregnet til 218,5 mill. kr. Det er lagt inn bruk av reservefondet i 2025 på 21,2 mill. kr til å saldere budsjettet.

Energiutjevningsfond

Energiutjevningsfond er på 21,9 mill. kr. Det er ikke planlagt bruk av fondet i 2024 eller 2025.

Fond til dekning av premieavvik

Fylkestinget har vedtatt at premieavvik og amortisering av premieavvik skal holdes utenfor fylkeskommunens løpende driftsøkonomi og håndteres via premieavviksfondet. Midlene i fondet reserveres til budsjett- og regnskapsmessige føringer for at pensjonskostnaden skal utjevnes mellom år. Over tid skal fondet gå i balanse.

Ved inngangen til 2024 er premieavviksfondet på ca. 321 mill. kr. Dette er saldoen etter den endelige fordelingen av gjeld, egenkapital og eiendeler mellom de tre fylkeskommunene. Netto avsetning knyttet til amortisering på ca. 48,7 mill. kr i 2024, gir en saldo på fondet på ca. 370 mill. kr ved utgangen av 2024. I henhold til oppdatert informasjon fra Pensjonskassen for fylkene og Statens pensjonskasse er beregnet netto avsetning knyttet til amortisering i 2025 på ca 30 mill. kr. Det gir en saldo på premieavviksfondet ved utgangen av 2025 på 400 mill. kr.

9.5 Disponering av driftsrammen

9.5.1 Oversikt drift

Beløp i 1000

	Oppr. bud. i fjor 2024	Rev. bud. i fjor 2024	Budsjett 2025
Sentrale inntekter			
Rammetilskudd	-1 554 780	-1 573 466	-1 609 934
Inntektsutjevning	-317 735	-317 735	-362 825
Inntekts- og formueskatt	-2 123 376	-2 123 376	-2 160 861
Andre generelle driftsinntekter	-27 000	-27 000	-23 600
Sum sentrale inntekter	-4 022 891	-4 041 577	-4 157 220
Sentrale utgifter			
Sum sentrale utgifter	0	0	0
Driftsutgifter per tjenesteområde			
Fylkesting	48 057	48 057	48 748
Fylkeskommunedirektør	46 214	46 214	48 277
Finans og organisasjon	389 291	397 291	435 514
Opplæring og kompetanse	2 029 770	2 030 039	2 027 108
Samferdsel	970 362	982 362	989 877
Samfunn, plan og tannhelse	186 996	205 943	208 663
Kultur, næring og klima	174 473	176 343	174 631
Finans og sektoruavhengige utgifter og inntekter	18 577	18 577	35 500
Oppgavefellesskap	0	0	0
Driftsutgifter per tjenesteområde	3 863 739	3 904 825	3 968 320
Korr. finansutgifter i tjenesteområdene	0	0	0

Beløp i 1000

	Oppr. bud. i fjor 2024	Rev. bud. i fjor 2024	Budsjett 2025
Korr. avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner i tjenesteområdene	1 019	231 164	1 120
Korr. motpost avskrivninger i tjenesteområde	0	0	0
Brutto resultat (KOSTRA)	-158 134	94 412	-187 780
Finansutgifter og -inntekter			
Renteinntekter	-58 895	-58 895	-76 330
Utbytte	-35 000	-35 000	-45 000
Renteutgifter	132 000	132 000	153 026
Avdrag på lån	122 500	122 500	133 818
Netto finansinntekter/finansutgifter	160 605	160 605	165 514
Finansutgifter i tjenesteområdene	0	0	0
Totale finansutgifter	160 605	160 605	165 514
Motpost avskrivninger	0	0	0
Motpost avskrivninger i tjenesteområdene	0	0	0
Netto resultat (KOSTRA)	2 471	255 017	-22 266
Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner			
Fondsføringer pensjon	105 170	105 170	92 328
Bruk av ubundne fond	-172 493	-288 233	-83 542
Overføring til investering	65 870	159 211	14 600
Netto avsetninger	-1 452	-23 852	23 386
Netto avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner i tjenesteområdene	-1 019	-231 164	-1 120
Totale avsetninger	-2 471	-255 017	22 266
Årsoverskudd (-)/Årsunderskudd (+)	0	0	0

10 Investeringer

Fylkeskommunedirektøren foreslår en investeringsramme for 2025 på 783,3 mill. kr. I alle tabeller og omtale av investeringsprosjekter benyttes tall inklusiv merverdiavgift. Nærmere beskrivelse av investeringsprosjektene finnes i kapitlene for de respektive tjenesteområdene.

10.1 Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 første ledd

<i>Beløp i 1000</i>	Oppr. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Budsjett 2025
Investeringer i varige driftsmidler	795 921	948 659	768 732
Tilskudd til andres investeringer	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	14 000	14 000	14 600
Utlån av egne midler	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0
Sum investeringsutgifter	809 921	962 659	783 332
Kompensasjon for merverdiavgift	-159 184	-186 732	-153 746
Tilskudd fra andre	-193 595	-200 881	-151 760
Salg av varige driftsmidler	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0
Bruk av lån	-391 271	-485 938	-463 226
Sum investeringsinntekter	-744 050	-873 551	-768 732
Overføring fra drift	-65 870	-159 211	-14 600
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	0	-2 242	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	97 793	0
Bruk av ubundet investeringsfond	0	-25 449	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-65 870	-89 108	-14 600
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	0	0

10.2 Finansiering

Finansiering - prosentvis fordeling	2025
Lån	59,1 %
Andre investeringsinntekter	19,4 %
Overført fra driftsbudsjettet	1,9 %
Mva-kompensasjon	19,6 %
Egenkapital og mva-kompensasjon	21,5 %

Tabellen over viser den prosentvise fordelingen mellom lån, egenkapital og mva-kompensasjon i 2025 for finansiering av fylkeskommunale investeringer.

10.3 Lånegjeld

Lånegjeld i forhold til driftsinntekter viser evnen til å bære gjeld. Stor gjeldsbelastning gir lite handlingsrom på driftsbudsjettet til å finansiere øvrige drifts- eller investeringstiltak. For å holde lånegjelden på bærekraftig nivå fastsetter kommuneloven at det skal vedtas måltall og handlingsregler, for eksempel for gjeldsnivået. I kapittel om finansielle måltall er det gitt en omtale av dette.

Samlet lånegjeld (beløp i 1000)	Budsjett 2024	Budsjett 2025
Bokført "ordinær" gjeld pr. 01.01.	2 949 489	3 085 274
Nye låneopptak 2024-2025	265 872	463 226
Avdrag	-130 087	-133 818
Gjeld pr. 31.12	3 085 274	3 414 682
Årlig økning lånegjeld	-	10,7 %
Gjeldsbelastning i prosent av brutto driftsinntekter	65%	75 %

Tabellen viser utviklingen i lånegjelden fra 2024 til 2025. Inngående balanse i 2024 er oppdatert etter den endelige fordelingen av gjeld, egenkapital og eiendeler mellom de tre nye fylkene som ble behandlet av fylkestinget i juni 2024. Ved utgangen av 2024 er fylkeskommunens samlede lånegjeld beregnet til ca. 3,1 milliarder kr.

I 2025 utgjør lånegjelden 75 % av brutto driftsinntekter.

10.4 Investeringsstabell for fylkeskommunen samlet

10.4.1 Opplæring og kompetanse

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Budsjett 2025
Skolebygg og kostnadskrevende utstyr	
Askim vgs - utbygging yrkesfag	224 000
Diverse tiltak skolebygg	13 200
Diverse utbygginger/ombygginger	85 989
Kostnadskrevende utstyr - div. videregående skoler	10 000
Mysen vgs - utbygging yrkesfag	5 000
St. Olav vgs - rehabilitering	3 500
Sum Skolebygg og kostnadskrevende utstyr	341 689
Nye skoler i Fredrikstad	
Ny skole i Fredrikstad	9 500
Sum Nye skoler i Fredrikstad	9 500
Sum	351 189

10.4.2 Samferdsel

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Budsjett 2025
Bypakke Nedre Glomma	
Bypakke Nedre Glomma - Fv. 109 Råbekken - Torsbekkdalen	173 500
Bypakke Nedre Glomma - Mindre tiltak	6 200
Bypakke Nedre Glomma - Ny bru i Fredrikstad	14 000
Bypakke Nedre Glomma - Ny bru i Sarpsborg	18 000
Byvekstmidler	33 000
Sum Bypakke Nedre Glomma	244 700
Fylkeskommunale tiltak	
Forfallsinnhenting	17 574

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Budsjett 2025
Kollektivtiltak	7 700
Mindre utbedringer	49 332
Planlegging	26 000
Store utbedringer	-0
Tilrettelegging for gående og syklende	38 600
Trafikksikkerhetstiltak	27 637
Sum Fylkeskommunale tiltak	166 843
Sum	411 543

10.4.3 Samfunn, plan og tannhelse

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Budsjett 2025
Tannhelse	
Diverse klinikker	6 000
Sum Tannhelse	6 000
Sum	6 000

10.4.4 Finans og sektoruavhengige utgifter og inntekter

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Budsjett 2025
Finans	
Aksje/andel-Viken Pensjonskasse, kjernekapital	14 600
Sum Finans	14 600
Sum	14 600

Fylkeskommunens tjenesteområder

11 Fylkesting

11.1 Beskrivelse av området

Innen området Fylkesting ligger følgende funksjoner:

- Fylkesting og fylkesutvalg
- Fylkesordfører og fylkesvaraordfører
- Hovedutvalgene
- Partssammensatt utvalg og saksfordelingsutvalg
- Medvirkningsorganene og ungdommens fylkesting
- Yrkesopplæringsnemnda og trafikksikkerhetsutvalget
- Klagenemnda
- Finansiering av fylkestingets partigrupper, og partistøtte til fylkespartiene og ungdomsorganisasjoner
- Valg (fylkestingsvalg og stortingsvalg)
- Kontrollutvalget. Utvalget fører løpende kontroll med fylkeskommunens virksomhet på vegne av fylkestinget, og skal påse at fylkeskommunen har en forsvarlig revisjonsordning. Oppgavene utføres i tråd med kommuneloven kap. 23, kontrollutvalgets virksomhet og forskrift om kontrollutvalg og revisjon.
- Fylkesrevisjonen og kontrollutvalgssekretariatet, som begge er organisert med egne ansatte som fylkeskommunale oppgavefellesskap mellom Akershus og Østfold fylkeskommuner.

11.2 Fordeling av årsbudsjett

Fordeling av årsbudsjett

Beløp i 1000 kr

Seksjon	Budsjett 2025
FYPO Fylkesting	40 235
KONTR Kontrollutvalget	785
KONTR Tilskudd Kontrollutvalgssekretariat	1 134
REV Tilskudd Fylkesrevisjon	6 594
Totalsum	48 748

11.3 Kommentarer til driftsbudsjettet

Driftsbudsjettet til område Fylkesting omfatter alle kostnader til folkevalgte organer i Østfold fylkeskommune. I tillegg inngår tilskudd til drift av oppgavefellesskapene Fylkesrevisjonen og Kontrollutvalgssekretariatet, samt driftsrammen for kontrollutvalget. Østfold fylkeskommune er kontorfylkeskommune for de to oppgavefellesskapene, som i tillegg mottar tilskudd fra Akershus fylkeskommune.

Noen sentrale budsjettposter for området er:

- Godtgjøring folkevalgte (grupperessurs)
- Møtegodtgjørelser
- Tilskudd fylkestinggruppene og fylkespartiene
- Drift av kontrollutvalget
- Tilskudd til oppgavefelleskapene Fylkesrevisjonen og kontrollutvalgssekretariatet

I økonomiplanen for 2025-2028 ble det vedtatt en driftsramme på 51,5 mill. kr. Denne rammen inkluderer et tilpasningsbehov på 1,6 mill. kr. Rammen er senere konsekvensjustert med endring i forventet lønns- og prisvekst til 51,6 mill. kr.

Faktisk påløpte godtgjørelser og øvrige driftsutgifter i 2024 tilsier at rammen for området ligger ca 4 mill. kr for høyt, forutsatt uendret aktivitetsnivå. Rammen for tjenesteområde Fylkesting er derfor i budsjettforslaget nedjustert med 4 mill. kr. Det foreslås imidlertid en økt tildeling på 1 mill. kr i frie midler til fylkesutvalget i 2025.

I tillegg er det i økonomiplanen for 2025-2028 vedtatt et tilpasningskrav for 2025 med 1,68 mill. kr og deretter ytterligere 0,1 mill. kr i 2026. En arbeidsgruppe nedsatt av fylkesutvalget har arbeidet fram et forslag til hvordan tilpasningen skal gjennomføres og fylkesutvalget har stilt seg bak forslaget. Tiltakene antas tilstrekkelige til å dekke opp nedtrekket både for 2025 og 2026.

Tiltak	Tilpasning
Reduksjon i driftsramme	0,80 mill kr
Redusere møteaktiviteten med 1 møterunde	0,50 mill kr
Tilpasning av kontrollutvalgets driftsramme	0,15 mill kr
Fjerne godtgjøring for saksfordelingsutvalget	0,10 mill kr
Fryse partistøtten til fylkespartiorganisasjonene på 2024-nivå	0,13 mill kr
Sum	1,68 mill kr

Det budsjetteres i 2025 med 1,134 mill. kr i tilskudd til kontrollutvalgssekretariatet og 6,594 mill. kr i tilskudd til Fylkesrevisjonen.

12 Fylkeskommunedirektør

12.1 Beskrivelse av området

Tjenesteområdet har ansvar for følgende hovedoppgaver:

- Kommunikasjon og myndighetskontakt
- Beredskap og sikkerhet
- Strategisk toppleder- og politikerstøtte
- Merkantil service og sekretariatsstøtte
- Prosesstøtte og sakskontroll
- Personvernombud
- Fylkesadvokaten i Østfold

Ansvar for strategisk støtte knyttet til politisk deltagelse i eksterne samarbeid som KS, Østlandssamarbeidet og partnerskap med LO, NHO, NAV m.fl.

Ansvar for strategisk støtte knyttet til politisk deltagelse i kommuneregionene.

Daglig driftsansvar for fylkeskommunedirektørens stab ligger til stabs- og kommunikasjonsdirektør.

Politisk sekretariat er en seksjon i fylkeskommunedirektørens stab og har ansvar for daglig støtte, service og koordineringsfunksjon overfor fylkesordfører og politisk ledelse samt fylkeskommunedirektøren og hennes ledergruppe. Sekretariatet er også ansvarlig for å planlegge, tilrettelegge og protokollføre for de politiske organene. Videre er kontinuerlig opplæring av folkevalgte en prioritert oppgave. Valgorganisasjonen er også konsolidert i sekretariatet.

Kommunikasjonsseksjonen skal bidra til å sikre god ekstern og intern kommunikasjon og at kommunikasjonen bygger opp under fylkeskommunens mål. Seksjonen bistår med kommunikasjonsfaglige råd og praktisk bistand, mediekontakt/pressevaktfunksjon, tekst- og innholdsproduksjon og bistand til fylkeskommunens myndighetskontakt. Seksjonen drifter og utvikler eksterne og interne kommunikasjonskanaler og har ansvar for grafiske tjenester.

Fylkesadvokaten i Østfold er lagt i direkte linje til fylkeskommunedirektør, men inngår ikke i fylkeskommunedirektørens ledergruppe. Dette for å ivareta fylkesadvokatens rolle som et selvstendig organ.

Personvernombudet er organisatorisk underordnet stabs- og kommunikasjonsdirektør, men har i kraft av å være ombud en uavhengig rolle. Ombudet skal både gi råd og påse at fylkeskommunen følger krav i personvernregelverket og interne retningslinjer for personvern

12.2 Oppfølging av vedtatte planer

De viktigste strategier/planer som fylkeskommunedirektøren, ved sin stab skal følge opp er:

- Kommunikasjonsstrategi 2020-2024
- Organisasjonsstrategi 2021-2023
- Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse
- Overordnet beredskapsplan

12.3 Fordeling av årsbudsjett

Fordeling av årsbudsjett

Beløp i 1000 kr

Seksjon	Budsjett 2025
FYKOM Fylkesadvokat	5 921
FYKOM Fylkeskommunedirektør	1 701
FYKOM Fylkeskommunedirektør stab	38 707
FYKOM Tilskudd Ombud for barn og unge	1 947
Totalsum	48 277

12.4 Kommentarer til driftsbudsjettet

Rammen til tjenesteområdet fylkeskommunedirektøren består av lønns- og driftsutgifter for fylkeskommunedirektøren og dennes stab. Den største seksjonen i tabellen ovenfor, FYKOM Fylkeskommunedirektør stab, med et budsjett på 38,7 mill. kr, består igjen av de 3 organisatoriske enhetene stab, politisk sekretariat og kommunikasjon. Fylkesadvokaten er en selvstendig seksjon i linje til fylkeskommunedirektøren og dennes stab.

Fylkeskommunedirektørens stab sine midler disponeres i tillegg til lønn og administrative utgifter til ansatte, oppgaver knyttet til kommunikasjon, myndighets- og mediekontakt samt sikkerhet og beredskap og noen driftsmidler til personvernombudet.

Østfold fylkeskommunes andel av driftstilskudd til oppgavefellesskapet Ombudet for barn og unge i Akershus, Buskerud og Østfold ligger i budsjettet her. Oppgavefellesskapet vil i tillegg motta tilskudd fra Akershus og Buskerud fylkeskommuner. Buskerud er kontorfylkeskommune.

Rammene til fylkeskommunedirektørens stab for 2025 er konsekvensjustert med helårsvirkninger for lønn og andre utgifter i henhold til vedtatt økonomiplan for 2025-2028. Rammen er økt med kr 0,2 mill. kr i forhold til økonomiplanen for 2025-2028 til å dekke utgiftene til Østfoldrådet.

Noen sentrale budsjettposter på tjenesteområdet:

- KS kontingent
- Østlandssamarbeidet
- Østfoldrådet
- Oppgavefellesskap, Ombud for barn og unge
- Kostnader til drift av digitale verktøy: ofk.no, ansattportal, bildebank, nyhetsagent, digitalt krisestøtteverktøy, nasjonalt begrenset nett m.m.

I budsjetttrammen til Fylkeskommunedirektørens stab, på 48,3 mill. kr, ligger det inne tilpasningstiltak for til sammen 1,6 mill. kr.

Tjenesteområdet har svært begrensede driftsmidler og det er risiko for at innsparingskravet ikke kan realiseres uten reduksjon i lønnsbudsjettet. En slik reduksjon kan kun skje ved naturlig avgang blant personalet, uten behov for å erstatte vedkommende.

Det er budsjettet med et driftstilskudd til Oppgavefellesskapet Ombudet for barn og unge i Akershus, Buskerud og Østfold på 1,95 mill. kr.

12.5 Måltabell

Innsatsområde	Delmål	Resultatmål
Innsatsområde 1: Livskvalitet, velferd og like muligheter	Delmål 1.03: I Østfold er det mindre sosiale og økonomiske forskjeller mellom innbyggerne	Østfold fylkeskommune bidrar til mindre digitalt utenforskap. Østfold fylkeskommune bidrar til å fremme demokratiet ved å sikre like muligheter for innsyn og deltakelse i politiske beslutninger.
Innsatsområde 2: Bærekraftig og rettferdig økonomisk system	Delmål 2.9: I Østfold brukes finansielle virkemidler målrettet for å oppnå bærekraftig utvikling.	De regionale, nasjonale og internasjonale arenaene og arbeidet blir brukt aktivt for å nå mål i samfunnsutviklingen.
Innsatsområde 4: Redusert klimagassutslipp og energiomlegging	Delmål 4.1: Østfold er et lavutslippssamfunn uten fossile utslipp, der det ikke slippes ut mer klimagasser enn det tas opp gjennom karbonfangst og naturlige prosesser. Omleggingen skal skje på en rettferdig og sosialt inkluderende måte. Klimagassutslippene er kuttet med minst 80 prosent innen 2030 målt fra referanseåret 2016.	Klimabudsjettmål: Alle egne kjøretøy og maskiner skal bruke fossilfritt drivstoff, fortrinnsvis el, hydrogen eller biogass. Klimabudsjettmål: Østfold fylkeskommune skal jobbe for at ansatte og politikere skal redusere bruk av transportmidler med fossilt drivstoff i yrkes- og tjenestereiser, og det skal tas forholdsmessige vurderinger på nødvendigheten av reiser.
Innsatsområde 5: Helhetlig by - og stedsutvikling	Delmål 5.1: I Østfold har vi attraktive, helsefremmende og inkluderende lokalsamfunn og byer i hele fylket, med universelt utformede og trygge fysiske og digitale møteplasser.	Østfold fylkeskommune jobber aktivt for at fylkeskommunens rolle og ansvar i sikkerhets- og beredskapssammenheng på regionalt nivå er tydelig og avklart og deltar løpende på aktuelle samvirkearenaer.

12.6 Oppdrag

"-" benyttes der det ikke er registrert data

Oppdrag	Beskrivelse	Resultatmål
Verbalvedtak 2024 - Demokrati og medvirkning, pkt 3: Det bestilles en sak om hvordan dialogen med medvirkningsorganene, inkludert ungdomsrådet kan styrkes.	-	-
Verbalvedtak 2025-5: Det nedsettes en politisk arbeidsgruppe med representanter både flertallet og mindretallet som foreslår tiltak for å møte det økonomiske nedtrekket som er pålagt folkevalgte rammeområde i økonomiplanperioden. Administrasjonen tiltrer arbeidsgruppen med kompetanse og ressurser på sekretariatsoppgaver og økonomiske beregninger. Arbeidsgruppen forankrer sine forslag til tiltak og overleverer disse til fylkeskommunedirektøren for innarbeidelse i budsjettforslaget for 2025.	-	-
Verbalvedtak 2025-6: I arbeidet med økonomiplan og budsjett er det viktig å sikre god forankring og invitere til medvirkning fra Østfoldsamfunnet, samt egne ansatte og elever.	-	-
Økonomiplanoppdrag: Aktiv deltakelse på relevante arenaer som f.eks. KS, Østlandssamarbeidet, Østfoldrådet og Interkommunale politiske råd	-	De regionale, nasjonale og internasjonale arenaene og arbeidet blir brukt aktivt for å nå mål i samfunnsutviklingen.
Økonomiplanoppdrag: Formalisere samarbeid med relevante samvirkeaktører	-	Østfold fylkeskommune jobber aktivt for at fylkeskommunens rolle og ansvar i sikkerhets- og beredskapssammenheng på regionalt nivå er tydelig og avklart og deltar løpende på aktuelle samvirkearenaer.
Økonomiplanoppdrag: Kommunikasjonstiltak knyttet til stortingsvalget 2025 med tilhørende skolevalg	-	Østfold fylkeskommune bidrar til å fremme demokratiet ved å sikre like muligheter for innsyn og deltakelse i politiske beslutninger.
Økonomiplanoppdrag: Lett tilgjengelige og universelt utformede nettsider og digitale kanaler	-	Østfold fylkeskommune bidrar til mindre digitalt utenforskap.

13 Finans og organisasjon

13.1 Beskrivelse av tjenesteområde

Tjenesteområdet har ansvar for følgende hovedoppgaver:

- Virksomhetsstyring, internkontroll og kvalitet
- HR, HMS og arbeidsgiverpolitikk
- Økonomiforvaltning, lønn og regnskapsføring
- Drift og forvaltning av fylkeskommunens eiendommer
- Bærekraft i egen virksomhet
- Byggeprosjekter, inkl. skolebygg
- Dokumentforvaltning
- Kontaktsenter for hele fylkeskommunen
- Arrangementsstøtte
- Servicefunksjoner for fylkesadministrasjonen (resepsjon, kantine, vaktmester- og renholdstjenester)
- Bestillerfunksjon for oppgavefelleskapene og nyopprettet interkommunalt selskap
 - Renholdsforvaltning og -utvikling i Akershus, Buskerud og Østfold
 - Anskaffelser i Akershus, Buskerud og Østfold
 - FRID IKS

Tjenesteområdet har ansvar for samordnings- og koordineringsoppgaver knyttet til tverrfaglige arbeidsprosesser. Dette innebærer et helhetlig ansvar for plan- og styringssystemet, overgripende ansvar for virksomhetsstyring og internkontroll.

Ansaret for oppgavene er fordelt på 4 seksjoner:

Eiendomsseksjonen har ansvar for drift, forvaltning og utvikling av fylkeskommunens eiendommer.

Økonomisseksjonen har ansvar for å bidra til en langsiktig, helhetlig og trygg økonomiforvaltning. Seksjonen har også ansvar for den løpende regnskapsføringen.

HR-seksjonen sin hovedoppgave er strategisk HR-arbeid som bidrag til etablering og utvikling av fylkeskommune som en attraktiv arbeidsgiver. Ansaret for lønn ligger også til seksjonen.

Seksjon for organisasjon og fellestjenester vil ha et spesielt ansvar for samordnings- og koordineringsoppgaver i fylkeskommunen. Dette innebærer strategisk arbeid med helhetlig virksomhetsstyring, eierstyring, internkontroll, samt kvalitet og forbedring. Seksjonen har også ansvar for bl.a. fylkeskommunens kontaktsenter, arrangementsstøtte, kantine, renhold og vaktmestertjenester, samt innsyn, dokumentasjonsforvaltning og daglig arkiv.

13.2 Oppfølging av vedtatte planer

Det er vedtatt en rekke temastrategier som påvirker Østfold fylkeskommune som organisasjon, som tjenesteområdet har ansvar for å etterleve i hele organisasjonen. I tillegg skal flere temastrategier for operasjonell aktivitet ut mot innbyggere og samarbeidspartnere følges opp.

13.3 Fordeling av årsbudsjett

Fordeling av årsbudsjett

Beløp i 1000 kr

Seksjon	Budsjett 2025
ANSKA Tilskudd Anskaffelser	14 309
EIE Eiendom	196 992
EIE Tilskudd RENKO	3 862
FO Finans og organisasjon	9 146
HR HR/LØNN	38 943
IKT Tilskudd FRID IKS	117 316
OKO Økonomi	19 873
ORFE Organisasjon og fellestjenester	35 074
Totalsum	435 514

13.4 Kommentarer til driftsbudsjettet

Midlene til finans og organisasjon består i all hovedsak av lønns- og driftsutgifter for de fire seksjonene som inngår i tjenesteområdet. Budsjettet for HR-seksjonen omfatter også bedriftshelsetjenesten. Driftsbudsjettet for eiendomsseksjonen inkluderer kostnader til forvaltning, drift og vedlikehold av fylkeskommunens bygningsmasse. Fra og med 2024 håndteres alle leieutgifter av eiendom, slik at leiebudsjetten er flyttet fra opplæring og kompetanse til eiendomsseksjonen. Fra og med 2025 håndteres alle leieutgifter av eiendom, slik at leiebudsjettet i sin helhet er flyttet fra opplæring og kompetanse til eiendomsseksjonen.

Budsjettet for tjenesteområdet i 2025 er basert på det første året i den vedtatte økonomiplanen for 2025-2028 og inkluderer innsparingskrav i økonomiplanen

For finans og organisasjon er det ingen investeringsramme i økonomiplanperioden. Midlene er istedenfor budsjettet som investeringstilskudd til FRID IKS og inngår i driftsrammen.

Renholdsforvaltning og utvikling i Akershus, Buskerud og Østfold (RENKO)

I fylkestingsak 54/2024 ble det vedtatt at Østfold fylkeskommune skal tre ut av oppgavefellesskapet RENKO. Det er en pågående dialog med Akershus og Buskerud for hvordan dette praktisk skal gjennomføres og eventuelt videre samarbeid i annen form. Inntil videre er tilskuddet til oppgavefellesskapet i budsjett for 2025 lagt på samme nivå som i 2024, 3,9 mill. kr.

Anskaffelse i Akershus, Buskerud og Østfold (ANSKA)

Det årlige eierbidraget for oppgavefellesskapet Anskaffelse (ANSKA) er redusert med 3 % fra 2024, og med tillegg av lønns- og prisvekst vil tilskuddet være på 14,3 mill. kr.

Fylkestinget i Østfold legger til grunn at seriøsitetsarbeidet skal skånes ved budsjetttilpasninger.

FRID IKS

Det årlige driftstilskudd til FRID IKS i 2025 er redusert med 3 % fra 2024, og med tillegg av lønns og prisvekst, samt et ekstra driftstilskudd på 2,6 mill. kr, vil tilskuddet være på 109,6 mill. kr. Videre er det lagt inn et investeringstilskudd på 7,7 mill. kr.

Gjennom samarbeid med FRID IKS vil det i 2025 gjennomføres et prosjekt for å få helhetlig kontroll over fylkeskommunens IT systemer. Prosjektet vil fokusere på å optimalisere porteføljen av systemer iht. virksomhetenes reelle behov og redusere kostnadene knyttet til drift og lisensiering

13.5 Måltabell

Innsatsområde	Delmål	Resultatmål
Innsatsområde 1: Livskvalitet, velferd og like muligheter	Delmål 1.01: I Østfold opplever stadig flere av oss å ha god eller svært god helse.	Elever og ansatte i Østfold fylkeskommune har tilgang til god og næringsrik mat og gode rammer for fysisk aktivitet.
		Østfold fylkeskommune styrker mangfold og deltakelse i frivilligheten. I Østfold blir innbyggerne stimulert til fysisk aktivitet og friluftsliv i nærmiljøene.
	Delmål 1.14: I Østfold har vi ikke toleranse for undertrykkelse, vold, hets, mobbing, rasisme og diskriminering.	Alle har et trygt og godt lærings- og arbeidsmiljø fritt for krenkelser.
Innsatsområde 2: Bærekraftig og rettferdig økonomisk system	Delmål 2.9: I Østfold brukes finansielle virkemidler målrettet for å oppnå bærekraftig utvikling.	Tiltak for å begrense den negative utviklingen i vedlikeholdsetterslepet er gjennomført.
		Østfold fylkeskommune har et verdibevarende vedlikehold, som forlenger levetiden på fylkeskommunal eiendom.
		Østfold fylkeskommune og Østfoldsamfunnet nyttiggjør seg av kunstig intelligens på en ansvarlig måte.
		Østfold fylkeskommune sin eiendomsportefølje har kun grunneiendommer og bygg som er helt nødvendig for å løse samfunnsoppdraget.
		Østfold fylkeskommune skal øke sin andel ombruk og gjenbruk i eiendomsprosjekter.
		Østfold fylkeskommune øker utnyttelsesgraden av nasjonale og internasjonale nærings-, innovasjons- og forskningspolitiske virkemidler.
Innsatsområde 3: Bærekraftig arealbruk, matproduksjon og ernæring	Delmål 3.3: I Østfold tar vi vare på naturen slik at vi unngår tap av biologisk mangfold på land og i vann. I Østfold tar vi vare på natur slik at det biologiske mangfoldet på land og i vann styrkes.	Østfold fylkeskommune styrker innsatsen for å sikre biomangfold for egne grunneiendommer og arealer.
	Delmål 3.5: I Østfold skal omdisponering av areal ikke gå på bekostning av matproduksjon, biologisk mangfold, friluftsområder eller karbonlagring. Vi har nullvisjon for nedbygging av matjord.	Bærekraftig arealdisponering gjenspeiles også på Østfold fylkeskommunes egne grunneiendommer – herunder landbruk, inn- og utmark.
Innsatsområde 4: Redusert klimagassutslipp og energiomlegging	Delmål 4.1: Østfold er et lavutslippssamfunn uten fossile utslipp, der det ikke slippes ut mer klimagasser enn det tas opp gjennom karbonfangst og naturlige prosesser.	Klimabudsjettmål: Forbruket skal reduseres og klimafotavtrykket på varer og tjenester skal minskes. Østfold skal være et foregangsfylke for

Innsatsområde	Delmål	Resultatmål
	Omleggingen skal skje på en rettferdig og sosialt inkluderende måte. Klimagassutslippene er kuttet med minst 80 prosent innen 2030 målt fra referanseåret 2016.	sirkulærøkonomi, med gjenbruk, gjenvinning og miljøvennlig ressursutnyttelse. Klimabudsjettmål: Alle egne kjøretøy og maskiner skal bruke fossilfritt drivstoff, fortrinnsvis el, hydrogen eller biogass. Klimabudsjettmål: Fjernvarme skal prioriteres, og fjernvarmeproduksjonen skal være fossilfri eller avfallsbasert. Klimabudsjettmål: Vi skal redusere energiforbruket, øke tilgangen på fornybar energi, og ta hensyn til naturmangfold, matproduksjon, kulturminner og friluftsliv når energi produseres og transporteres Klimabudsjettmål: Østfold fylkeskommune skal jobbe for at ansatte og politikere skal redusere bruk av transportmidler med fossilt drivstoff i yrkes- og tjenestereiser, og det skal tas forholdsmessige vurderinger på nødvendigheten av reiser. Østfold fylkeskommune har en klimavennlig bygningsmasse. Østfold fylkeskommune reduserer energiforbruk i våre bygg og øker andel fornybar energi. Østfold fylkeskommune tilrettelegger for effektiv og hensiktsmessig bruk av kontorplasser.
	Delmål 4.3: I Østfold har vi redusert transportbehovet og lagt om til grønn mobilitet. Vi har økt bruken av gange, sykkel og kollektivtransport, og faset ut fossile drivstoff.	Fylkeskommunens ansatte og politikere reduserer bruk av transportmidler med fossilt drivstoff i yrkes- og tjenestereiser. Østfold fylkeskommune har etablert retningslinje for bruk av tjenestebiler, som bidrar til å redusere kjøring.
Innsatsområde 5: Helhetlig by - og stedsutvikling	Delmål 5.1: I Østfold har vi attraktive, helsefremmende og inkluderende lokalsamfunn og byer i hele fylket, med universelt utformede og trygge fysiske og digitale møteplasser.	Fylkeskommunens bygninger utgjør offentlig tilstedeværelse i kommuner og lokalsamfunn - og dette skal være positivt og berikende I Østfold utvikler vi attraktive byer og lokalsamfunn ved å bruke arkitektur, kunst og kulturmiljøer som ressurs.
Innsatsområde 6: Miljø, økosystem og biologisk mangfold	Delmål 6.2: I Østfold forvalter vi våre naturressurser på en bærekraftig måte.	Det blir tilrettelagt for økt bærekraftig matproduksjon med lavere klimagassutslipp. Østfold fylkeskommune som betydelig grunneier har en helhetlig forvaltning av sine naturressurser.

13.6 Oppdrag

"-" benyttes der det ikke er registrert data

Oppdrag	Beskrivelse	Resultatmål
Verbalvedtak 2024 - Seriøst arbeidsliv, pkt 1: Det etableres en egen Østfoldmodell for å sikre seriøse innkjøp og anbud.	-	-
Verbalvedtak 2024 - Seriøst arbeidsliv, pkt 2: Det bes om en oversikt over langsiktige kjøp av tjenester som eventuelt kan drives i egen regi. Oversikten bør også inkludere eventuelle nye tjenesteanbud.	-	-
Verbalvedtak 2024 - Utdanning, pkt 1: Mål om å etablere en flyfaglinje på Malakoff vgs. i 2025/26. Fylkeskommunen jobber aktivt for å få linjen klar til skolestart høsten 2025.	-	-
Verbalvedtak 2024 - Utdanning, pkt 4: Det bestilles en sak som vurderer mulig fortgang i arbeidet med Frederik II prosjektet i Fredrikstad. Det vises også til en samlet gjennomgang av investeringsprosjektene i 2024.	-	-
Verbalvedtak 2025-1: Fylkeskommunedirektøren bes iverksette en organisasjonsgjennomgang som kartlegger fylkesadministrasjonens tjenester og oppgaver. Gjennomgangen skal synliggjøre lovpålagte og ikke lovpålagte oppgaver. For lovpålagte oppgaver skal det også gjøres en vurdering av omfang og nivå på tjenestene. Organisasjonsgjennomgangen skal følges opp med en ny dimensjonering og organisering av fylkesadministrasjonen som sikrer mer effektiv ressursutnyttelse og opprettholder god kvalitet i tjenester og oppgaveløsning. Fylkeskommunedirektøren skal legge vekt på innovasjon, digitalisering, nødvendig kompetanseutvikling og gevinstrealisering i arbeidet med ny dimensjonering og organisering. Fylkesutvalget holdes fortløpende orientert og oppdatert om arbeidet, og ny dimensjonering iverksettes senest 1.1.2029 (tilsvarende dato for utløp av ansettelsesgarantien gitt ifm. deling av Viken fylkeskommune).	-	-
Verbalvedtak 2025-2: I forbindelse med den varslede eiendomsstrategien i høst ber fylkestinget om: - At det legges til rette for en grundig opprydding av leieavtaler inkludert en oversikt over mulige innsparinger ved å avslutte leieforhold der det er mulig. - En sak om kostnadsbesparende energieffektiviserings tiltak i fylkeskommunens bygg.	-	-
Verbalvedtak 2025-3: I forbindelse med behandling av budsjett ber fylkestinget om en oversikt over eiendom som kan avhendes, inkludert estimat over mulig inntjening ved salg	-	-
Verbalvedtak 2025-5: Det nedsettes en politisk arbeidsgruppe med representanter både flertallet og mindretallet som foreslår tiltak for å møte det økonomiske nedtrekket som er pålagt folkevalgtes rammeområde i økonomiplanperioden. Administrasjonen tiltrer arbeidsgruppen med kompetanse og ressurser på sekretariatsoppgaver og økonomiske beregninger. Arbeidsgruppen forankrer sine forslag til tiltak og overleverer disse til fylkeskommunedirektøren for innarbeidelse i budsjettforslaget for 2025.	-	-
Verbalvedtak 2025-6: I arbeidet med økonomiplan og budsjett er det viktig å sikre god forankring og invitere til medvirkning fra Østfoldsamfunnet, samt egne ansatte og elever.	-	-
Økonomiplanoppdrag: Eiendom skal fra 2025 påbegynne kartleggingen av arealdisponering, herunder potensialet for effektivisering og forbedring	-	Bærekraftig arealdisponering gjenspeiles også på Østfold fylkeskommunes egne grunneiendommer – herunder landbruk, inn- og utmark.
Økonomiplanoppdrag: Eiendommene skal holdes trygge og ha godt skjøtsel	-	Fylkeskommunens bygninger utgjør offentlig tilstedeværelse i

Oppdrag	Beskrivelse	Resultatmål
		kommuner og lokalsamfunn - og dette skal være positivt og berikende
Økonomiplanoppdrag: Etablere et relevant kompetansehevingsprogram for ansatte og ledere	-	Østfold fylkeskommune øker utnyttelsesgraden av nasjonale og internasjonale nærings-, innovasjons- og forskningspolitiske virkemidler.
Økonomiplanoppdrag: Finans og organisasjon involverer samtlige avdelinger i en kartlegging av ØFK tjenstlige behov og regulatoriske rammebetingelser for bruk av tjenestebil	-	Østfold fylkeskommune har etablert retningslinje for bruk av tjenestebiler, som bidrar til å redusere kjøring.
Økonomiplanoppdrag: Fremme retningslinje for vedtak hos fylkeskommunedirektør	-	Østfold fylkeskommune har etablert retningslinje for bruk av tjenestebiler, som bidrar til å redusere kjøring.
Økonomiplanoppdrag: Fylkeskommunedirektør vedtar ansvarsfordeling og styringsprosesser	-	Østfold fylkeskommune som betydelig grunneier har en helhetlig forvaltning av sine naturressurser.
Økonomiplanoppdrag: I rapportering på prosjekter skal ombruksgrad inkluderes som tema	-	Østfold fylkeskommune skal øke sin andel ombruk og gjenbruk i eiendomsprosjekter.
Økonomiplanoppdrag: Kartlegge behov og vurdere metode for energimerking/rangering	-	Østfold fylkeskommune har en klimavennlig bygningsmasse.
Økonomiplanoppdrag: Kartlegge de administrative beslutningprosessene i avdelingene, som gir ringvirkning på arealvolum eller som påfører endring av planlagt bruk av kapasitet, investerings- og vedlikeholdsmidler	-	Tiltak for å begrense den negative utviklingen i vedlikeholdsetterslepet er gjennomført.
Økonomiplanoppdrag: Kartlegge grensesnittene i ansvar for fylkeskommunale grunneiendommer med tanke på å finne forbedringspotensial for forvaltningen	-	Østfold fylkeskommune som betydelig grunneier har en helhetlig forvaltning av sine naturressurser.
Økonomiplanoppdrag: Leverer på Forprosjekt for ansvarlig bruk av KI i Østfold fylkeskommune	-	Østfold fylkeskommune og Østfoldsamfunnet nyttiggjør seg av kunstig intelligens på en ansvarlig måte.
Økonomiplanoppdrag: Mulighet for tilrettelegging for biomangfold vurderes fortløpende på takflater, plenareal og uteområder	-	Østfold fylkeskommune styrker innsatsen for å sikre biomangfold for egne grunneiendommer og arealer.
Økonomiplanoppdrag: Muligheter for ombruk/gjenbruk skal kartlegges i tidlig fase, i alle byggeprosjekter	-	Østfold fylkeskommune skal øke sin andel ombruk og gjenbruk i eiendomsprosjekter.
Økonomiplanoppdrag: Mulighetsrommet fremlegges for TLG, samt behov for økonomiske virkemidler	-	Østfold fylkeskommune styrker innsatsen for å sikre biomangfold for egne grunneiendommer og arealer.
Økonomiplanoppdrag: Oppdatere retningslinjer for utlån og rammebetingelser for leietaker	-	Fylkeskommunens bygninger utgjør offentlig tilstedeværelse i kommuner og lokalsamfunn - og dette skal være positivt og berikende

Oppdrag	Beskrivelse	Resultatmål
Økonomiplanoppdrag: Oppdatert forslag til arbeidsplasskonsept fremlegges for beslutning	-	Østfold fylkeskommune tilrettelegger for effektiv og hensiktsmessig bruk av kontorplasser.
Økonomiplanoppdrag: Oppgradere og/eller installere SD anlegg – slik at dette lar seg måle og regulere effektivt	-	Østfold fylkeskommune reduserer energiforbruk i våre bygg og øker andel fornybar energi.
Økonomiplanoppdrag: Overskuddsareal reduseres for å frigjøre midler til verdibevaring	-	Tiltak for å begrense den negative utviklingen i vedlikeholdsetterslepet er gjennomført.
Økonomiplanoppdrag: Overskuddsareal reduseres for å frigjøre midler til verdibevaring	-	Østfold fylkeskommune har et verdibevarende vedlikehold, som forlenger levetiden på fylkeskommunal eiendom.
Økonomiplanoppdrag: Redusere bruk av paviljongløsninger som innebærer netto økning i arealbruk	-	-
Økonomiplanoppdrag: Tilpasning av fylkeshuset vedtas, slik at konseptet kan iverksettes, eventuelt leieavtaler kan avsluttes	-	Østfold fylkeskommune tilrettelegger for effektiv og hensiktsmessig bruk av kontorplasser.
Økonomiplanoppdrag: Utarbeide ny Eiendomsstrategi med måltall for arealeffektivitet og prinsipper for avhending	-	Tiltak for å begrense den negative utviklingen i vedlikeholdsetterslepet er gjennomført.
Økonomiplanoppdrag: Utarbeide ny Eiendomsstrategi med måltall for arealeffektivitet og prinsipper for avhending	-	Østfold fylkeskommune sin eiendomsportefølje har kun grunneiendommer og bygg som er helt nødvendig for å løse samfunnsoppdraget.
Økonomiplanoppdrag: Utarbeide ny Eiendomsstrategi med måltall for bl.a. tilstandsgrad og levetid	-	Tiltak for å begrense den negative utviklingen i vedlikeholdsetterslepet er gjennomført.
Økonomiplanoppdrag: Utarbeide ny Eiendomsstrategi med måltall for bl.a. tilstandsgrad og levetid	-	Østfold fylkeskommune har et verdibevarende vedlikehold, som forlenger levetiden på fylkeskommunal eiendom.
Økonomiplanoppdrag: Vurdere å etablere langsiktig IRP innen temaet energi	-	Østfold fylkeskommune har en klimavennlig bygningsmasse.
Økonomiplanoppdrag: Vurdere å etablere langsiktig IRP innen temaet energi	-	Østfold fylkeskommune reduserer energiforbruk i våre bygg og øker andel fornybar energi.

14 Opplæring og kompetanse

14.1 Beskrivelse av tjenesteområde

Tjenesteområdet har ansvar for følgende hovedområder:

- videregående opplæring i skole og bedrift inklusive voksne med rett til videregående opplæring
- kombinasjonsprogram - opplæring for minoritetsspråklige
- særskilt språkopplæring
- karriereveiledning for både ungdom og voksne
- realkompetansevurdering for videregående nivå
- opplæring av grunnskoleelever i sosiale og medisinske institusjoner
- opplæring innenfor kriminalomsorgen
- fagskoleutdanning
- folkehøyskoletilbud
- oppfølgingstjeneste, pedagogisk psykologisk tjeneste, karriereveiledning og andre pedagogiske støttetjenester
- tilbud til ungdom i målgruppen som er utenfor videregående opplæring

Østfold har 11 videregående skoler, PPT/OT, Karrieresenter Østfold, Skjeberg folkehøyskole, Østfold fylkeskommunale skole og oppgavefellesskapet Fagskolen i Viken.

Avdeling for opplæring og kompetanse i fylkesadministrasjonen er organisert i tre seksjoner:

Seksjon for opplæring i skole og fleksible opplæringsløp har ansvar for den jevnlige og kontinuerlige kontakten med skolene og virksomhetene. På denne måten sikres det ett hovedkontaktpunkt mellom virksomhetene og skoleeier. Seksjonen er også ansvarlig for felles pedagogisk utviklingsarbeid som er gjeldene for alle skoler.

Seksjon fag- og yrkesopplæring er ansvar for fagopplæring samlet i sin helhet, fra formidling og til ferdig avlagt fagprøver/kompetanseprøver.

Seksjon skoleforvaltning, regional kompetanseutvikling og livslang læring har et ansvar for forvaltningsoppgaver knyttet til inntak og dimensjonering, eksamen og dokumentasjon samt særskilt ansvar for fylkeskommunens ansvar for kompetansetilbud som strekker seg ut over det opplæring i skole og bedrift innbefatter.

14.2 Nøkkeltall

Det har vært en høyere vekst i antall 15-17 åringer enn prognosen la til grunn. Hovedårsaken er tilstrømningen av flyktninger fra Ukraina. Dette innebærer at nivået på prognosene erfaringsmessig ligger noe lavere enn det faktiske elevtallet. Fullføringsreformen og ny opplæringslov fra 01.08.2024 fører med seg endringer som det er krevende å forutse effekter av. Her er det behov for å gjøre seg erfaringer gjennom skoleåret 2024/2025 for å få et mer riktig bilde av de økonomiske effektene. Tabellen viser elevplassprognose for 2024-2031.

Elevplassprognose	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Indre Østfold	2 157	2 168	2 202	2 215	2 179	2 124	2 112	2 054
Moss	2 310	2 342	2 340	2 332	2 285	2 244	2 209	2 226
Nedre Glomma og Halden	7 020	7 269	7 233	7 057	6 861	6 784	6 720	6 670
Totalt Østfold	11 487	11 779	11 775	11 605	11 324	11 152	11 041	10 950

14.3 Oppfølging av vedtatte planer

Avdelingen har ansvar for å følge opp regional kompetanseplan for Østfold. Denne planen legger viktige føringer og rammer for systematisk kvalitetsutvikling i grunnopplæringen og innen fag- og yrkesopplæringen. Dette er regionale planer som Østfold fylkeskommune hadde med seg inn i Viken, og gjelder inntil de erstattes av nye regionale planer. Planene setter rammer og retning for fylkeskommunens arbeid.

Avdelingen følger opp temastrategier med underliggende handlingsplaner/ program som ble utarbeidet i Viken; strategi for at flere fullfører og består videregående opplæring, strategi for helsefremmende skoler, strategi for mangfold og inkludering og handlingsprogram for opplæring innen kriminalomsorgen i Viken. For å sikre effektiv drift og forvaltning av Østfold fylkeskommune videreføres vedtatte temastrategier fram til eventuelt nye vedtas.

14.4 Fordeling av årsbudsjett

Fordeling av årsbudsjett

Seksjon	Budsjett 2025
KOMP Opplæring og kompetanse	509 776
KOMP Opplæring i skole og fleksible opplæringsløp	1 402 606
KAR Karrieresenter Østfold	3 812
OFS Fylkeskommunal skole	45 022
FHSKJE Skjeberg fhs	30
PPOT PPT	41 271
FS Tilskudd Fagskolen	24 591
Totalsum	2 027 108

Tabellen viser foreløpige tall. Endelig fordeling vil bli gjort etter fylkestingets vedtak i sak PS 118/24 - Optimalisering av skole- og tilbudsstrukturen i videregående opplæring, i desember.

14.5 Kommentarer til driftsbudsjettet

I 2024 gjennomføres en helhetlig gjennomgang av opplæringstilbudet i Østfold fylkeskommune. Behovet er knyttet til de økonomiske rammene som angitt i vedtatt i økonomiplan 2024 - 2027, skolesituasjonen i Fredrikstad, innføring av ny opplæringslov og et behov for å planlegge fylkeskommunens investeringsbehov innenfor opplæringsområdet de kommende årene. Målet med arbeidet er å legge fram en sak om framtidig opplæringstilbud som ivaretar arbeidslivets behov, bidrar til at flest mulig fullfører til normert tid og sikrer bærekraftig struktur, dimensjonering og finansiering.

Arbeidet gjennomføres i to faser:

1. Våren 2024 ble det utarbeidet en faktarapport. Rapporten danner grunnlag for det videre arbeidet med ny skole-, tilbuds- og klassestruktur i Østfold fylkeskommune
2. Høsten 2024 legges det fram en politisk sak for å beslutte framtidig skole-, tilbuds- og klassestruktur

Fylkestinget vedtok videre at det skulle utarbeides et teknisk-økonomisk faktagrunnlag som supplement til den skolefaglige faktarapporten. Grunnlaget skal beskrive arealeffektivitet, tilstand ved dagens skolebygg, deres egnethet, samt vurdering av økonomisk bærekraft.

Tilpasningstiltakene for å imøtekomme innsparingskravet vil framkomme i forslagene til tiltakspakker som legges fram for fylkestinget. Det er fylkestingets beslutning som vil avgjøre hvilke tiltak som iverksettes og innarbeides i årsbudsjettet.

Budsjettrammene til skolene vil bli endelig fastsatt etter at vedtaket om skole-, tilbuds- og klassestruktur er vedtatt.

14.5.1 Videregående opplæring i skole

I 2025 er det forventet 11 520 elevplasser fordelt på 11 videregående skoler i Østfold fylkeskommune.

Budsjettene for de videregående skolene og andre virksomheter er basert på tidligere vedtatte budsjettrammer, men fordelingen mellom skolene vil være basert på en ny revidert rammetildelingsmodell. Det ligger imidlertid et betydelig innsparingskrav i budsjettet. Det er nødvendig med en streng vurdering av omfanget stimulerings- og driftsmidler som kan avsettes til tiltak som ikke er underlagt lovkrav. I tillegg må det gjøres en omfattende vurdering av tilbudsstruktur og optimalisering av klassestørrelser.

Ny opplæringslov med utvidet rett og re-kvalifiseringsrett vil kunne gi høyere søkertall og elevgrunnlag. Det er gjort nasjonale vurderinger av hvilke omfang dette vil utgjøre uten at det er mulig å angi sikre anslag. Omfanget er foreløpig ukjent, men det må tas høyde for at dette kan gi en vekst i både volum og nye utgifter.

Basert på budsjettrammene i økonomiplanperioden, vil det være behov for tilpasninger i 2025 på ca. 109 mill. kr økende til ca. 127 mill. kr i 2028.

Det er lagt inn kompensasjon for elevtallsendring i 2025 med ca. 29 mill. kr. Denne vil synke i takt med elevtallsnedgangen i løpet av økonomiplanperioden.

Utgifter til leie av erstatningslokaler for Frederik II vgs. i Fredrikstad for 2025 vil være ca. 15 mill. kr.

14.5.2 Videregående opplæring i bedrift

Fagopplæring har hatt høyere aktivitetsvekst enn forutsatt i 2024. Det forventes å fortsette i 2025. Et høyere antall kontrakter gir økte kostnader i form av tilskudd til bedriftene, flere avlagte fag- og svenneprøver og høyere kostnader for drift av prøvenemndene. Denne forventede kostnadsveksten må innarbeides innenfor de eksisterende budsjettrammene.

14.5.3 Videregående opplæring for voksne og forberedende opplæring for voksne (VOV og FOV)

Fra 1. august 2024 ble retten til voksenopplæring endret fra 25 til 19 år. I tillegg har voksne fått rett til rekvalifisering. Det er også innført modulstrukturert opplæring i en rekke fag. Det er stor usikkerhet til hva disse lovendringene har å si for omfanget av voksenopplæringen.

Voksenopplæringstilbudet skal i stor grad planlegges sammen med kommunene og bedriftene og i større grad gjennomføres i arbeidslivet.

Gjennomføringen av voksenopplæringen innenfor helsefagarbeiderfaget er i stor grad knyttet opp til praksisplasser i våre kommuner, som igjen har innvirkning på antall plasser som vi igangsetter.

Omfanget av tilbudet for voksenopplæring ser ut til at blir det samme som i 2024.

Det er ikke avklart hvilke utslag opplæringstilbud for flyktninger vil gi av omfang. Østfold Fylkeskommune må anta at det blir en vekst i antallet som søker til kombinasjonsprogram og ordinær videregående opplæring som følge av økt antall flyktninger. Kommunene har vedtatt at de vil bosette like mange eller flere flyktninger sammenliknet med i fjor og kapasiteten vil derfor måtte utvides.

14.5.4 Forberedende opplæring (tidligere kombinasjonsprogram)

Forberedende opplæring er et opplæringstilbud til minoritetsspråklige ungdommer 16 – 19 år med kort botid. Det har vært og er utfordrende å planlegge opplæringstilbudet for flyktninger når krigen i Ukraina og konflikten i Midt- Østen fortsetter. Vårt tilbud må ses i sammenheng med hvor mange flyktninger kommunene vedtar å bosette, familiejenforeninger og hvor mange sekundærflyktninger og andre innvandrere som kommer flyttende til Østfold.

For skoleåret 2024/2025 er det etablert 8 fylkeskommunale klasser og 4 kommunale klasser, totalt 180 plasser.

For skoleåret 2025/2026 opprettholdes omfanget av tilbudet og det planlegges et tilbud for målgruppen ved Halden videregående skole. Halden er den eneste byen i Østfold som per nå ikke har et tilbud om forberedende opplæring.

14.5.5 Høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoler)

Fylkeskommunen mottar statlig tilskudd årlig. Fordeling av midlene til alle fagskolene som mottar driftstilskudd følger fastsatte nasjonale retningslinjer, regionale prinsipper og kriterier. Fagskolen i Viken mottar i tillegg en netto driftsramme fra fylkeskommunene. Østfold fylkeskommune bidrar med et tilskudd på ca. 24 mill. kr ut over de statlige midlene for drift av fagskolen.

14.6 Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Budsjett 2025
Skolebygg og kostnadskrevende utstyr	
Askim vgs - utbygging yrkesfag	224 000
Diverse tiltak skolebygg	13 200
Diverse utbygginger/ombygginger	85 989
Kostnadskrevende utstyr - div. videregående skoler	10 000
Mysen vgs - utbygging yrkesfag	5 000
St. Olav vgs - rehabilitering	3 500
Sum Skolebygg og kostnadskrevende utstyr	341 689
Nye skoler i Fredrikstad	
Glemmen VGS - Utbedring	0
Ny skole i Fredrikstad	9 500
Sum Nye skoler i Fredrikstad	9 500

14.7 Kommentarer til investeringsbudsjettet

Investeringsbudsjettet i 2025 for tjenesteområdet Opplæring og kompetanse utgjør omtrent 351 mill. kr.

14.7.1 Nye skoler i Fredrikstad

Fylkeskommunedirektøren har i 2025 avsatt 9,5 mill. kr til videre arbeid med ny skoleløsning i Fredrikstad. Dette er 20 mill. kr mindre enn avsatt i økonomiplanen. Disse 20 mill. kr foreslås flyttet til 2026. Det forventes at fylkeskommunen vil foreslå en endelig løsning for skolesituasjonen i Fredrikstad i løpet av våren 2025, og beløpet som foreslås avsatt i 2025 vil benyttes til utredninger og eventuell igangsetting av prosjekter.

Videre finansiering for skoleløsning i Fredrikstad vil fremkomme i rulleringen av økonomiplanen for 2026 - 2029.

14.7.2 Skolebygg og kostnadskrevende utstyr

Under følger en beskrivelse av prosjektene fra tabellen Investeringsbudsjett.

Askim vgs - Utbygging yrkesfag

Utbygging av Askim videregående skole går etter planen. Det er i investeringsbudsjettet for 2025 avsatt mer penger enn det som fremkommer av økonomiplanen 2025 -2028. Dette skyldes ikke en økning av prosjektkostnadene, men en omperiodisering av kostnadene planlagt i

økonomiplanperioden. Budsjettet for 2025 økes derfor fra 165 mill. kr til 224 mill. kr, og det forventes at beløpene for 2026 - 2028 reduseres tilsvarende. Summen inkluderer også overført mindreforbruk på prosjektet fra 2.tertial i 2024.

Prosjektet rapporterer at det styrer mot styringsrammen (P50) på 529 mill. kr.

St. Olav vgs - Rehabilitering

Rehabiliteringen av St. Olav videregående skole ble ferdigstilt sommeren 2024. Det avsettes 3,5 mill. kr i 2025 til sluttoppgjør med entreprenør etter at prøvedrift av anlegget er gjennomført.

Kostnadskrevende utstyr - Div. videregående skole

Midler til investeringer i kostnadskrevende utstyr på videregående skoler, 10 mill. kr årlig. Dette er i samsvar med avsetning i tidligere Østfold fylkeskommune.

Diverse tiltak skolebygg

Sekkeposten består av midler til systematisk kartlegging og gjennomføring for å ivareta mål, lovpålagte krav og forpliktelser til brannsikkerhet, elsikkerhet, inneklima, energi og miljø.

Diverse utbygginger/ombygginger

Sekkeposten består av midler til arealgjennomganger av eksisterende skolebygg, samt ombygginger og utbygginger på videregående skoler med rehabiliteringsbehov som følge av endringer i opplæringstilbudet, eller nødvendige ombyggingsarbeider for økt/forbedret funksjonalitet for å løse arealknapphet, og/eller mindre elevtallsvekst. Dette kan være konkrete tiltak på grunn av endringer i elevtall, endringer i søkermønsteret, bedre arealutnyttelse, tiltak for enkeltelever eller tiltak grunnet lov- og forskriftskrav.

Midlene disponeres også ved behov for å håndtere prisvekst og markedsusikkerhet for pågående investeringsprosjekter i sluttfasen og vedtatte fullfinansierte prosjekter som er under planlegging. Budsjettet for 2025 inkluderer mindreforbruket fra 2024 som ble vedtatt overført til 2025 i behandlingen av 2.tertialrapporten for Østfold fylkeskommune.

Mysen vgs. - utbygging for byggfag

Utbyggingen av Mysen videregående skole må sees i sammenheng med vedtaket som nye tilbud- og skolestruktur som vedtas i desember 2024. Prosjektet har derfor hatt mindre aktivitet i 2024 enn først forutsatt. Det forventes at dette prosjektet må gjennomgås på nytt etter vedtaket i desember. Aktiviteten i 2025 blir derfor også lavere enn tidligere anslått. Det foreslås derfor å redusere budsjettet for 2025 til 5 mill. kr. Det foreslås at det overføres ca. 16,5 mill. kr til 2026. Disse summene inkluderer mindreforbruket som ble vedtatt overført til 2025 ved behandlingen av 2.tertialrapporten for Østfold fylkeskommune.

14.8 Måltabell

Innsatsområde	Delmål	Resultatmål
Innsatsområde 1: Livskvalitet, velferd og like muligheter	Delmål 1.03: I Østfold er det mindre sosiale og økonomiske forskjeller mellom innbyggerne	Østfold fylkeskommune samarbeider med relevante aktører for å redusere antall unge som faller ut av opplæring.
	Delmål 1.14: I Østfold har vi ikke toleranse for undertrykkelse, vold, hets, mobbing, rasisme og diskriminering.	Alle har et trygt og godt lærings- og arbeidsmiljø fritt for krenkelser.
Innsatsområde 2: Bærekraftig og rettferdig økonomisk system	Delmål 2.2: I Østfold vil alle fullføre videregående opplæring og tilegne seg kompetanse, ferdigheter og holdninger det er behov for i arbeidslivet.	Elever i Østfold fylkeskommune får relevant opplæring av høy kvalitet som møter arbeidslivets behov, gjennom samarbeid med arbeidsliv og næringsliv.
		Østfold fylkeskommune bidrar til å sikre at elever får nødvendig veiledning, støtte og oppfølging i overgangen til videregående opplæring og i overgangen til videre yrke og studier.
		Østfold fylkeskommune gir videregående opplæring som er preget av mestring, motivasjon og læring.
		Østfold fylkeskommune utvikler fleksible opplæringsløp som tar hensyn til ungdom og voksne ønsker, erfaringer og livssituasjon.
Innsatsområde 4: Redusert klimagassutslipp og energiomlegging	Delmål 4.1: Østfold er et lavutslippssamfunn uten fossile utslipp, der det ikke slippes ut mer klimagasser enn det tas opp gjennom karbonfangst og naturlige prosesser. Omleggingen skal skje på en rettferdig og sosialt inkluderende måte. Klimagassutslippene er kuttet med minst 80 prosent innen 2030 målt fra referanseåret 2016.	Klimabudsjettmål: Alle egne kjøretøy og maskiner skal bruke fossilfritt drivstoff, fortrinnsvis el, hydrogen eller biogass.

14.9 Oppdrag

"-" benyttes der det ikke er registrert data

Oppdrag	Beskrivelse	Resultatmål
Verbalvedtak 2024 - Næring og samfunnsutvikling, pkt 2: I samarbeid med bransjen og partene i arbeidslivet foretas det en gjennomgang av behovet for arbeidskraft i restaurant- og matbransjen i Østfold med sikte på å utvikle tiltak som kan mobilisere til økt rekruttering, sikre full lærlingedekning og en dimensjonering som ivaretar arbeidslivets behov.	-	-
Verbalvedtak 2024 - Utdanning, pkt 1: Mål om å etablere en flyfaglinje på Malakoff vgs. i 2025/26. Fylkeskommunen jobber aktivt for å få linjen klar til skolestart høsten 2025.	-	-
Verbalvedtak 2024 - Utdanning, pkt 10: Det bes om at fylkeskommunedirektøren går i dialog med Mental helse om å tilby programmet «Ungdoms kunnskap om psykisk helse» (YAM) på alle videregående skoler, og kommer tilbake til fylkestinget med en sak om innføring.	-	-
Verbalvedtak 2024 - Utdanning, pkt 4: Det bestilles en sak som vurderer mulig fortgang i arbeidet med Frederik II prosjektet i Fredrikstad. Det vises også til en samlet gjennomgang av investeringsprosjektene i 2024.	-	-
Verbalvedtak 2024 - Utdanning, pkt 5: Det bestilles en sak for hvordan man kan samle de ulike utdanningsprogrammene i Halden på Porsnes.	-	-
Verbalvedtak 2024 - Utdanning, pkt 6: Det iverksettes et yrkesfagløft for Østfold. Et yrkesfagløft skal mobilisere til flere elever på yrkesfag og sikre arbeidslivet tilstrekkelig kompetanse. Innholdet i et slikt løft kan være å videreføre en læreplassgaranti, etablere et læringeråd, sikre tilgang på mer moderne utstyr i samarbeid med næringslivet samt å søke om at nasjonalt kompetansesenter for yrkesfag blir lagt til Østfold. Det bestilles en sak i oppstarten i dette arbeidet.	-	-
Verbalvedtak 2024 - Utdanning, pkt 7: Det bestilles en sak for hvordan den såkalte Kongsberg modellen/K-tech kan gjennomføres for å sikre en mer arbeidsnær skole i Østfold og dermed bidra til lavere frafall, flere lærlingeplasser, mer motivasjon og bedre resultater. Eksempler på konkrete prosjekter kan være Flyfaglinje i Moss, Stadionprosjektet med 08 i Sarpsborg, Samarbeid med Viken Park i Fredrikstad, Restaurant og matfag i Halden og Samarbeid om Fortene i Indre Østfold.	-	-
Verbalvedtak 2024 - Utdanning, pkt 9: Det bes om en sak som beskriver hvordan fylkeskommunen, sammen med Ombudet for barn og unge, jobber videre med prosjektet «En inkluderende og helsefremmende avgangsmarkering» i nye Østfold, og hvordan framtidens russetid kan bli bedre for ungdommen i Østfold.	-	-
Verbalvedtak 2024- Utdanning, pkt 8: Basert på undersøkelser rundt bruk, salg og besittelse av narkotika ved de videregående skolene, bestilles det en sak til fylkestinget som beskriver hvordan fylkeskommunen skal samarbeide med politiet, kommunene og ungdommene selv, for å forebygge dette.	-	-

Oppdrag	Beskrivelse	Resultatmål
Økonomiplanoppdrag: Alle skoler har egen formidlingskoordinator som sørger for at YFF-faget benyttes som forberedelse til læreplass. Formidlingskoordinator ved skolene støtter en god overgang fra opplæring i skole til opplæring i bedrift	-	Elever i Østfold fylkeskommune får relevant opplæring av høy kvalitet som møter arbeidslivets behov, gjennom samarbeid med arbeidsliv og næringsliv.
Økonomiplanoppdrag: Alle skoler har en egen ressurs tilknyttet Læreplassregnskapet og sørger for at dette er aktivt i bruk av alle skoler	-	Elever i Østfold fylkeskommune får relevant opplæring av høy kvalitet som møter arbeidslivets behov, gjennom samarbeid med arbeidsliv og næringsliv.
Økonomiplanoppdrag: Alle videregående skolene med yrkesfaglige utdanningsprogram har søkt Dekomp YF-midler og gjennomfører kompetansehevende tiltak for sine lærere i samarbeid med lokalt næringsliv	-	Elever i Østfold fylkeskommune får relevant opplæring av høy kvalitet som møter arbeidslivets behov, gjennom samarbeid med arbeidsliv og næringsliv.
Økonomiplanoppdrag: Elever får tilbud om å delta på "Aktiv på vei mot læreplass" i samarbeid med NAV	-	Østfold fylkeskommune samarbeider med relevante aktører for å redusere antall unge som faller ut av opplæring.
Økonomiplanoppdrag: Elever får tilbud om å delta på Læreplasskurs i samarbeid med NAV og Blå kors	-	Østfold fylkeskommune samarbeider med relevante aktører for å redusere antall unge som faller ut av opplæring.
Økonomiplanoppdrag: Hospitering og yrkesfaglærere 2 gjennomføres ved alle de videregående skolene med yrkesfaglige utdanningsprogram	-	Elever i Østfold fylkeskommune får relevant opplæring av høy kvalitet som møter arbeidslivets behov, gjennom samarbeid med arbeidsliv og næringsliv.
Økonomiplanoppdrag: Skoleeier arrangerer ledersamlinger for alle skoleledere	-	Østfold fylkeskommune gir videregående opplæring som er preget av mestring, motivasjon og læring.
Økonomiplanoppdrag: Skoleeier bidrar med kompetanseheving og erfaringsdeling gjennom kompetansenettverkene	-	Alle har et trygt og godt lærings- og arbeidsmiljø fritt for krenkelser.
Økonomiplanoppdrag: Skoleeier er en aktiv deltaker i det administrative skoleeiernettverket (KS-nettverk)	-	Østfold fylkeskommune bidrar til å sikre at elever får nødvendig veiledning, støtte og oppfølging i overgangen til videregående opplæring og i overgangen til videre yrke og studier.
Økonomiplanoppdrag: Skoleeier har systematisk og strukturert samarbeid med alle skolene om kvalitetsutvikling	-	Østfold fylkeskommune gir videregående opplæring som er preget av mestring, motivasjon og læring.
Økonomiplanoppdrag: Skoleeier samarbeid med kommuner om alternative opplæringsarenaer for at flere elever opplever mestring, økt fullføring og arbeidsinkludering	-	Østfold fylkeskommune samarbeider med relevante aktører for å redusere antall unge som faller ut av opplæring.
Økonomiplanoppdrag: Skoleeier sikrer at dimensjonering av de yrkesfaglige utdanningstilbudene tar hensyn til arbeidslivets behov	-	Elever i Østfold fylkeskommune får relevant opplæring av høy kvalitet som møter arbeidslivets behov, gjennom samarbeid med arbeidsliv og næringsliv.
Økonomiplanoppdrag: Skoleeier styrker skolenes arbeid med IKO	-	Østfold fylkeskommune utvikler fleksible opplæringsløp som tar hensyn til ungdom og voksnes ønsker, erfaringer og livssituasjon.
Økonomiplanoppdrag: Skoleeier tar initiativ til å opprette et samarbeid med kommuner om overgangen fra grunnskolen til videregående opplæring	-	Østfold fylkeskommune bidrar til å sikre at elever får nødvendig veiledning, støtte og oppfølging i overgangen til videregående opplæring og i overgangen til videre yrke og studier.

Oppdrag	Beskrivelse	Resultatmål
Økonomiplanoppdrag: Skoleeier viderefører Dekomp-samarbeidet med UH-sektoren for å sikre relevant kompetanse	-	Elever i Østfold fylkeskommune får relevant opplæring av høy kvalitet som møter arbeidslivets behov, gjennom samarbeid med arbeidsliv og næringsliv.
Økonomiplanoppdrag: Skoleeier viderefører samarbeid med Høgskolen i Østfold for å styrke overgangen fra videregående til videre studier	-	Østfold fylkeskommune bidrar til å sikre at elever får nødvendig veiledning, støtte og oppfølging i overgangen til videregående opplæring og i overgangen til videre yrke og studier.
Økonomiplanoppdrag: Skoleeier videreutvikler modulstrukturert videregående opplæring for voksne	-	Østfold fylkeskommune utvikler fleksible opplæringsløp som tar hensyn til ungdom og voksnes ønsker, erfaringer og livssituasjon.
Økonomiplanoppdrag: Skoleeier videreutvikler partnerskap for karriereveiledning	-	Østfold fylkeskommune bidrar til å sikre at elever får nødvendig veiledning, støtte og oppfølging i overgangen til videregående opplæring og i overgangen til videre yrke og studier.
Økonomiplanoppdrag: Skoleeier videreutvikler samarbeidet med opplæringskontorene for å sikre gode overganger til lærebedriftene	-	Østfold fylkeskommune bidrar til å sikre at elever får nødvendig veiledning, støtte og oppfølging i overgangen til videregående opplæring og i overgangen til videre yrke og studier.
Økonomiplanoppdrag: Skoleeier vil fra og med skoleåret 2025/2026 legge til rette for at alle elever som ikke har bestått ett eller flere fag, får mer opplæring i faget. Det vil også legges til rette for at lærlinger som ikke består fag-/svenneprøven, får mer opplæring i et lærefag innenfor det aktuelle programområdet	-	Østfold fylkeskommune utvikler fleksible opplæringsløp som tar hensyn til ungdom og voksnes ønsker, erfaringer og livssituasjon.
Økonomiplanoppdrag: Skolemiljøteamet gir systematisk veiledning og bidrar med kompetanseheving og erfaringsdeling mellom skolene	-	Alle har et trygt og godt lærings- og arbeidsmiljø fritt for krenkelser.
Økonomiplanoppdrag: Voksne deltakere i videregående opplæring får et fleksibelt tilpasset opplæringsløp så langt det lar seg gjøre på arbeidslivets arenaer	-	Østfold fylkeskommune utvikler fleksible opplæringsløp som tar hensyn til ungdom og voksnes ønsker, erfaringer og livssituasjon.

15 Samferdsel

15.1 Beskrivelse av tjenesteområde

Tjenesteområdet har ansvar for følgende hovedoppgaver:

- Mobilitet
- Fylkesvei og veipakker
- Kollektivtransport
- Luftfart- og øvrig infrastruktur
- Sjøtransport, ferge og havn
- Bestillerfunksjon for oppgavefelleskapet Vei- og geofag i Akershus, Buskerud og Østfold

Ansaret for oppgavene er fordelt på tre seksjoner:

Seksjon for mobilitet, strategi og forvaltning har hovedansaret for strategiske planer, Kollektivtrafikken og det øvrige mobilitetsarbeidet. Østfold kollektivtrafikk (ØKT) er også en del av seksjonen. Østfold kollektivtrafikk (ØKT) er en egen driftsorganisasjon og del av fylkeskommunens samlede arbeid med mobilitetsløsninger.

Seksjon for plan, prosjektering og utbygging har ansvar for oppfølging av eksterne byggeprosjekter, bruforvaltning og samhandling inn mot utbyggingsprosjektene. Seksjonen har blant annet ansaret for gjennomføring av investeringsprosjektene våre, herunder Bypakke Nedre Glomma fase 2.

Seksjon for drift og vedlikehold har ansvar for drift og vedlikehold av de fylkeskommunale veiene. Seksjonen følger opp drift og vedlikeholdskontrakter.

15.2 Nøkkeltall

Østfold fylkeskommune har ansvar for 1665 km fylkesvei (herav 186 km grusvei) og 226 km gang- og sykkelveier, samt holdeplasser og terminaler.

15.3 Oppfølging av vedtatte planer

[Samferdselsstrategi for Viken fylkeskommune 2022-2033](#) setter de langsiktige prioriteringene for fylkeskommunens egen innsats innen samferdsel. [Handlingsprogram for samferdsel 2022-2025](#) ble vedtatt i Viken fylkesting 24.2.2022. Handlingsprogrammet konkretiserer samferdselsstrategien ved en prioritering av det som skal gjennomføres i perioden. Budsjettet for samferdsel følger i utgangspunktet disse prioriteringene. Fylkestinget i Viken har vedtatt saker som trenger økonomiske rammer for å gjennomføres. Disse kan skyve noen av tiltakene i handlingsprogrammet ut i tid. Nåværende strategi og handlingsprogram legges til grunn inntil nye styringsdokumenter er utarbeidet og vedtatt for Østfold fylkeskommune. Det utarbeides ny regional plan for areal og mobilitet i Østfold, i tillegg utarbeides det nytt handlingsprogram for samferdsel. Arbeidet med regional plan og nytt handlingsprogram for samferdsel skal etter planen ferdigstilles første halvår 2025.

15.4 Fordeling av årsbudsjett

Fordeling av årsbudsjett

Beløp i 1000 kr

Seksjon (tekst)	Budsjett 2025
SAMF Drift og vedlikehold	322 103
SAMF Mobilitet, strategi og forvaltning	611 142
SAMF Plan, prosjektering og utbygging	40 596
SAMF Samferdsel	12 258
SAMF Tilskudd Veiteknologi og geofag	3 778
Totalsum	989 877

15.5 Kommentarer til driftsbudsjettet

Driftsbudsjettet til tjenesteområde samferdsel omfatter hovedsakelig midler til drift og vedlikehold av fylkesvei og kollektivtransport.

15.5.1 Bemanning

Driftsbudsjettet omhandler avdelingens bemanningsbehov. En del av årsverkene på samferdsel blir finansiert ved at personalkostnader for ansatte som arbeidet med planlegging og utbygging av investeringsprosjekter blir dekket over investeringsbudsjettet. I tråd med god kommunal regnskapsskikk vil disse kostnadene bli belastet det enkelte prosjekt og inngå i prosjektets totalkostnader. Antall årsverk som behandles slik er avhengig av framdriften og kompleksiteten på prosjektene, og hvor store interne fagressurser som blir benyttet. Dette følges opp gjennom året.

15.5.2 Kollektivtransport

Kollektivtransport i Østfold omfatter drift av det ordinære kollektivtilbudet, skoleskyss og tilrettelagt transport (TT-ordningen).

Østfold kollektivtrafikk er organisert som en fylkeskommunal virksomhet og har ansvar for fylkeskommunal kollektivtransport i Østfold fylkeskommune.

Skoleskyss er en stor del av driften til ØKT, og er en lovpålagt oppgave. Hovedregelen er at elevene skal fraktes med buss, og i de fleste områder vil det være kapasitet for en økning i elevtallet uten behov for ekstra materiell. I områder der det ikke går buss, eller som har trafikkfarlig skolevei, vil elevene normalt bli fraktet med drosje- eller minibusser. Elevene samkjøres i den grad det er mulig, men det er en økt forventning blant foresatte om egne transportløsninger, og til mer fleksible tider i forhold til skolens ordinære start- og sluttider. Hensynet til retten til skoleskyss og barnets beste veier ofte tyngre enn det økonomiske hensynet. Det er forventet at kostnadsnivået knyttet til dette vil stige ytterligere i 2025.

Budsjettforslaget innebærer en reduksjon i aktiviteten i Østfold Kollektivtrafikk tilsvarende 37 mill. kr i 2025. Dette er en reduksjon for å imøtekomme gjeldende rammer i økonomiplanen. Det er gjort reduksjoner i kollektivtilbudet i hele Østfold, med unntak av i Nedre Glomma i påvente av mulig bruk av byvekstmidler for å opprettholde tilbudet. Det er knyttet usikkerhet til hva bortfallet av

billettinntekter vil være som følge av rutereduksjonene, men foreløpig er det lagt til grunn et inntektsbortfall på 5 mill. kr.

15.5.3 Strategisk trafiksikkerhet

Strategisk trafiksikkerhet omfatter midler til holdningsskapende arbeid og andre ikke-fysiske trafiksikkerhetstiltak. Midlene i driftsbudsjettet deles ut som tilskudd til kommuner, som melder inn behov for å iverksette trafiksikkerhetstiltak. Fylkeskommunen har en ambisjon om at alle kommuner i Østfold skal ha gyldige trafiksikkerhetsplaner og at alle kommuner i Østfold er sertifisert trafiksikker kommune, og at 80 prosent av barn og unge uten rett til skoleskyss går eller sykler til skolen. Midlene avsatt til strategisk trafiksikkerhet skal bidra til å oppfylle disse ambisjonene.

15.5.4 Drift og vedlikehold

Driftsbudsjettet for fylkesveiene omfatter både drift og vedlikehold av fylkesveinettet. Drift er de løpende oppgavene som sikrer at veiene er farbare og trygge, herunder brøyting og strøing. Vedlikehold omfatter tiltak som er nødvendige for å opprettholde standarden og verdien på veinfrastrukturen over tid.

Som følge av den økonomiske situasjonen er det ikke handlingsrom til å sette av tilstrekkelige vedlikeholdsmidler for å stanse utviklingen i etterslepet. Østfold fylkeskommunes etterslep på fylkesveiene er i dag estimert til ca. 5 milliarder kr. Dette etterslepet vil fortsette å øke gjennom økonomiplanperioden.

Driftskontrakter

De flerårige driftskontraktene for vei og elektro representerer i hovedsak en bundet utgift i kontraktsperioden. Forslaget til driftsbudsjett er tilpasset kostnadsnivået i driftskontraktene. De foreslåtte rammene til driftskontrakter tar høyde for de kostnadsøkningene som har inntruffet og skal sikre at fylkesveinettet blir driftet på en forsvarlig måte i 2025. Flere kontrakter skal fornyes i økonomiplanperioden, og det er en risiko for at disse kontraktene vil øke i pris. Nye miljø- og klimakrav er også en fordyrende faktor i nye kontrakter.

Vedlikehold

Et stadig økende vedlikeholdsetterslep gjør at man tærer på veikapitalen, hvilket på sikt får konsekvenser for trafiksikkerheten og fremkommeligheten på fylkesveiene. Vedlikeholdsbehov som man kan løse med relativt enkle tiltak i dag, vil over tid forverre seg inntil det ikke lenger er mulig å lukke etterslepet uten utbedrings- og fornyingstiltak.

I statsbudsjettet for 2025 er Østfold fylkeskommune styrket med økte bevilgninger til vedlikehold av vei. Deler av dette brukes til saldering av budsjettet. Budsjettet til vedlikehold er i budsjettforslaget styrket med ca. 10 mill. kr i 2025.

Bruvedlikehold

Det er et stort etterslep på vedlikehold på bru i Østfold. Rammen til bruvedlikehold er prioritert opprettholdt i årets budsjett.

15.5.5 Veiteknologi og geofag

I fylkestingsak 54/2024 ble det vedtatt at Østfold fylkeskommune skal tre ut av oppgavefellesskapet Veiteknologi og geofag. Det er en pågående dialog med Akershus og Buskerud fylkeskommuner for hvordan dette praktisk skal gjennomføres og eventuelt videre samarbeid i annen form. Inntil videre er tilskuddet til oppgavefellesskapet i budsjett for 2025 lagt på samme nivå som i 2024, 3,8 mill. kr.

15.5.6 Byvekstavtale

Byvekstavtalen for Nedre Glomma ble signert 09.10.24. Avtalen har en økonomisk ramme på 1,7 milliarder kr i tiårsperioden. Midlene skal brukes til tiltak som skal bidra til å nå nullvekstmålet og nullvisjonen i Nedre Glomma. Midlene skal i hovedsak brukes innenfor tre kategorier: kollektivtrafikk, infrastruktur for syklende og gående, og mobilitetsutvikling.

15.6 Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Budsjett 2025
Bypakke Nedre Glomma	
Bypakke Nedre Glomma - Fv. 109 Råbekken - Torsbekkdalen	173 500
Bypakke Nedre Glomma - Mindre tiltak	6 200
Bypakke Nedre Glomma - Ny bru i Fredrikstad	14 000
Bypakke Nedre Glomma - Ny bru i Sarpsborg	18 000
Byvekstmidler	33 000
Sum Bypakke Nedre Glomma	244 700
Fylkeskommunale tiltak	
Forfallsinnhenting	17 574
Kollektivtiltak	7 700
Mindre utbedringer	49 332
Planlegging	26 000
Store utbedringer	-0
Tilrettelegging for gående og syklende	38 600
Trafikksikkerhetstiltak	27 637
Sum Fylkeskommunale tiltak	166 843

15.7 Kommentarer til investeringsbudsjettet

Investeringsbudsjettet i 2025 for tjenesteområdet Samferdsel utgjør omtrent 412 mill. kr.

15.7.1 Bypakke Nedre Glomma

Bypakke Nedre Glomma utgjør i investeringsbudsjettet 2025 omtrent 211,7 mill. kr.

Prioriteringen og fremdriften spiller videre på handlingsprogrammet for BPNG i 2025-2028 som foreløpig er godkjent av styringsgruppa for Bypakke Nedre Glomma.

Budsjettet foreslått i 2025 forutsetter endelig vedtak av handlingsprogrammet for Bypakke Nedre Glomma 2025-2028 av de lokale partene. Bypakke-prosjektene vil i 2025 finansieres med egenandel, momsrefusjon og bompenger. Egenandelen for 2025 beløper seg til 44 mill. kr og benyttes mot prosjektene som gjennomføres på Fv. 109.

Fv.109 - Råbekken - Torsbekkdalen

Det vil i 2025 fokuseres på byggeplan og mulig oppstart av bygging av delparsell 1 (Råbekken - Østfoldhallen) og delparsell 6 (Alvim - Torsbekkdalen). På øvrige delstrekninger vil det foregå nødvendig grunnnerv.

Mindre tiltak

Det vil i 2025 jobbes videre med planlegging av prosjektene fv. 114 Greåkerdalen (søndre del), Fv. 451 Enhusveien og Fv. 118 Skjebergveien.

Ny bru i Fredrikstad

Reguleringsplanarbeid er igangsatt.

Ny bru i Sarpsborg

Det vil i 2025 jobbes med ferdigstilling av reguleringsplanarbeidet. Det er varslet kostnadsoverskridelser på dette prosjektet, og det forventes et nytt kostnadsestimat tidlig 2025. Det gjennomføres også sporadisk grunnnerv der dette sees formålstjenlig.

Byvekstmidler

Prosjektet Fv.118 Undergang ved Tune Kirke vil finansieres gjennom byvekstmidler. Det planlegges oppstart av entrepriser i løpet av 2025.

15.7.2 Fylkeskommunale tiltak

Investeringsbudsjettet i 2025 for fylkesvei utgjør omtrent 166,8 mill. kr og omfatter alle investeringstiltak på fylkesveinettet i Østfold utenom Bypakke Nedre Glomma .

Prioritering av investeringsprosjektene er basert på delmål og satsinger fra handlingsprogrammet, prosjektenes modenhet og kostnader. Handlingsprogrammet legger opp til porteføljestyring av plan- og utbyggingsprosjekter fordelt på tiltakstyper i henhold til tabellen over.

Over tid vil handlingsprogrammets fordeling av prosjekter på tiltakstyper bli oppfylt.

På grunn av forsinkelser i fremdrift for flere av samferdsels-prosjektene, samt flere prosjekter som fortsatt er under planlegging, vil Samferdsel ikke klare å disponere den avsatte rammen for 2025 i tillegg til midlene som overføres fra 2024. Hensyntatt overført budsjett fra 2024 til 2025 ville investeringsbudsjettet til samferdsel i 2025 vært tilsvarende 246,8 mill. kr. Det foreslåtte budsjettet som presenteres i budsjettdokumentet har satt av omtrent 166,8 mill kr. På bakgrunn av dette foreslås det at 79,9 mill. kr av 2025-rammen i økonomiplanen overføres til 2026.

Forfallsinnhenting

I 2025 planlegges det gjennomført arbeider på Fv. 594 Grimsøy bru og Fv. 381 Veum - Solli. Budsjettet for 2025 inkluderer mindreforbruket fra 2024 som ble vedtatt overført til 2025 i behandlingen av 2.tertialrapporten for Østfold fylkeskommune. Det er per tid ikke mange nok prosjekter som er klare til gjennomføring, og det sees derfor ikke mulig å disponere avsatt sum i 2025. Behovet for midler er allikevel ikke mindre (blant annet på grunn av nødvendige brutiltak), selv om fremdriften er noe forsinket. Det foreslås derfor å overføre omtrent 43,9 mill. kr til 2026.

Kollektivtiltak

I 2025 planlegges det gjennomført mindre kollektivtiltak tilsvarende omtrent 7,7 mill. kr.

Mindre utbedringer

I 2025 planlegges det gjennomført flere mindre utbedringer. Dette inkluderer ferdigstilling av arbeid med fornying av Kirkealléen, oppgradering av veilys og rehabilitering av en mur på Fv.21 Foss - Holtet. I tillegg settes det av 13 mill. kr til oppgradering av eksisterende infrastruktur på fylkesvei og bru, i tillegg til at dette også skal dekke større forarbeider i forbindelse med asfaltering.

Planlegging

I 2025 er det flere prosjekter hvor det skal utføres planarbeid. Det skal gjennomføres reguleringsplanarbeid for kryssombygging av Fv. 120 og Fv.115 ved Rødsund. I tillegg gjennomføres det reguleringsplanarbeid for Fv.120 Huls Bru, Fv. 119 Dilling - Vang, Fv. 317 Helgerødgata og kanalbrua, Fv.130 Skærviken - Solbergårnet, Fv. 381 Veum - Solli og på Fossum bru. Det er flyttet midler fra tiltaket "Tilrettelegging for gående og syklende" til "Planlegging" for å kunne gjennomføre prosjektene. Dette sees på som nødvendig for å få flere prosjekter over i byggefase.

Store utbedringer

Det er i 2025 ikke planlagt noen store utbedringstiltak utover det som ligger Bypakke Nedre Glomma.

Tilrettelegging for gående og syklende

Budsjettet for 2025 inkluderer mindreforbruket fra 2024 som ble vedtatt overført til 2025 i behandlingen av 2.tertialrapporten for Østfold fylkeskommune. De fleste av prosjektene som er planlagt gjennomført i 2025 dekkes av mindreforbruket som er overført fra 2024. Dette betyr at det på dette tiltaket blir penger som ikke disponeres i 2025. En del av disse midlene er foreslått brukt til å saldere andre tiltak som planlegges med høyere aktivitet enn forutsatt i økonomiplanen for 2025 - 2028. Resten av det som ikke brukes til å saldere i budsjettet for 2025, foreslås overført til 2026. Det foreslås derfor at det overføres omtrent 32 mill. kr til 2026. Prosjekter som det planlegges arbeider med i 2025 er Henstad Allé, Fv. 120 Rødsund - Moss og Våler, tilskudd til Tømmeråseveien og

arbeider med gang og sykkelvei ved Tomb - Karlshus. De to siste prosjektene avhenger av samhandling med kommunene.

Trafikksikkerhetstiltak

Budsjettet for 2025 inkluderer mindreforbruket fra 2024 som ble vedtatt overført til 2025 i behandlingen av 2.tertialrapporten for Østfold fylkeskommune. De fleste av prosjektene som er planlagt gjennomført i 2025 dekkes av mindreforbruket som er overført fra 2024. Dette betyr at det på dette tiltaket blir penger som ikke disponeres i 2025. Det foreslås at det settes av 6 mill. kr til diverse trafikksikkerhetstiltak, i tillegg fortsetter arbeidet med kryssutbedring ved Fv. 311 Peer Gynts vei og Fv. 116/Fv.104 ved Torp. I tillegg settes det av 20 mill. kr i tilskuddsmidler til Fv. 120 Middagsåsen - Folkestad - Våler. Det siste prosjektet er avhengig av gjennomføring av kommunen. Det er omtrent 4 mill. kr i udisponerte midler på dette tiltaket, og dette foreslås derfor overført til 2026.

15.8 Måltabell

Innsatsområde	Delmål	Resultatmål
Innsatsområde 1: Livskvalitet, velferd og like muligheter	Delmål 1.01: I Østfold opplever stadig flere av oss å ha god eller svært god helse.	Antall drepte og hardt skadde på fylkesveinettet i Østfold er redusert, i tråd med nasjonale føringer.
Innsatsområde 2: Bærekraftig og rettferdig økonomisk system	Delmål 2.9: I Østfold brukes finansielle virkemidler målrettet for å oppnå bærekraftig utvikling.	Tiltak for å begrense den negative utviklingen i vedlikeholdsetterslepet er gjennomført. Tiltak for å modernisere og utvikle veinettet er gjennomført.
Innsatsområde 3: Bærekraftig arealbruk, matproduksjon og ernæring	Delmål 3.3: I Østfold tar vi vare på naturen slik at vi unngår tap av biologisk mangfold på land og i vann. I Østfold tar vi vare på natur slik at det biologiske mangfoldet på land og i vann styrkes.	Utbyggingsprosjekter, planleggingsprosjekter og drift og vedlikehold ivaretar biologisk mangfold, og naturinngrep blir dokumentert. Dette er sikret i alle kontrakter og avtaler.
Innsatsområde 4: Redusert klimagassutslipp og energiomlegging	Delmål 4.1: Østfold er et lavutslippssamfunn uten fossile utslipp, der det ikke slippes ut mer klimagasser enn det tas opp gjennom karbonfangst og naturlige prosesser. Omleggingen skal skje på en rettferdig og sosialt inkluderende måte. Klimagassutslippene er kuttet med minst 80 prosent innen 2030 målt fra referanseåret 2016.	Klimabudsjettmål: Alle egne kjøretøy og maskiner skal bruke fossilfritt drivstoff, fortrinnsvis el, hydrogen eller biogass. Klimabudsjettmål: Kollektivtransporten skal være fossilfri, fortrinnsvis el, hydrogen eller biogass. Klimabudsjettmål: Vi skal redusere energiforbruket, øke tilgangen på fornybar energi, og ta hensyn til naturmangfold, matproduksjon, kulturminner og friluftsliv når energi produseres og transporteres

Innsatsområde	Delmål	Resultatmål
	Delmål 4.3: I Østfold har vi redusert transportbehovet og lagt om til grønn mobilitet. Vi har økt bruken av gange, sykkel og kollektivtransport, og faset ut fossile drivstoff.	Kollektivtilbudet i Østfold er punktlig, og det blir lagt til rette for at kollektivtrafikk blir et konkurransedyktig alternativ til bil.

15.9 Oppdrag

"-" benyttes der det ikke er registrert data

Oppdrag	Beskrivelse	Resultatmål
Verbalvedtak 2024 - Samferdsel, pkt 1: Det bestilles en regional transportplan for Østfold. Planen skal inneholde både fylkeskommunale og statlige prosjekter.	-	-
Verbalvedtak 2024 - Samferdsel, pkt 2: Dersom handlingsrommet skulle øke ved budsjettrevidering, vil partiene prioritere veivedlikehold for å hindre ytterligere vedlikeholdsetterslep på fylkesveiene, og ivareta trafiksikkerheten.	-	-
Verbalvedtak 2024 - Samferdsel, pkt 3: Det bestilles en full gjennomgang av Østfold kollektivtrafikk deriblant drift, teknologiske løsninger, rabattordninger og rutetilbud.	-	-
Verbalvedtak 2024 - Samferdsel, pkt 4: Det foretas en gjennomgang av Flextilbudet for å sikre tilstrekkelige bestillingsruter i områder med lite passasjergrunnlag.	-	-
Verbalvedtak 2024 - Samferdsel, pkt 6: Østfold fylkeskommune skal samarbeide med kommunene om nødvendige tiltak for sikrere skoleveier. I påvente av varige tiltak, slik som gang- og sykkelsti, bør det utvikles avbøtende tiltak.	-	-
Verbalvedtak 2024 - Samferdsel, pkt 7: Gjennomføring av samarbeidsprosjektet ny g/s Karlshus – Tomb i Råde følges opp i tett samarbeid med Råde kommune.	-	-

16 Samfunn, plan og tannhelse

16.1 Beskrivelse av tjenesteområde

Tjenesteområdet har ansvar for følgende hovedoppgaver:

- Tannhelsetjenester
- Regional planlegging
- Kommunale planer
- Miljø
- Internasjonalt arbeid
- FNs bærekraftsmål og samfunnsperspektivet
- Folkehelse
- Strategisk arbeid med integrering og inkludering (inkludert fylkeskommunens oppgaver for integrering og bosetting)
- By- og stedsutvikling
- Universell utforming
- Bestillerfunksjon for oppgavefellesskapet Analyse i Akershus, Buskerud og Østfold

Ansaret for oppgavene er fordelt på 3 seksjoner:

Seksjon for samfunnsplanlegging og miljø har ansvaret for både utviklingsoppgaver og forvaltningsoppgaver innenfor områdene regional planlegging, kommunale planer, miljø, internasjonalt arbeid og samfunnsperspektivet i tilknytning til FNs bærekraftsmål. Hensikten med å samordne disse oppgavene i seksjonen er å øke synergien i samarbeidet, dvs. å sikre en tett kobling mellom utvikling og forvaltning.

Seksjon for folkehelse og inkludering har som hovedoppgave å ivareta arbeidet med folkehelse og inkludering/integrering. I tillegg har seksjonen ansvar for by- og stedsutvikling og universell utforming. Seksjonen jobber fokusert med Østfolds sosiale bærekraftsutfordringer.

Seksjon for tannhelse er en driftsorganisasjon med underliggende klinikker og faglig stab som har ansvar for å levere lovpålagte tannhelsetjenester. Tannhelsetjenesten har 6 tannklinikker med ansvar for til sammen ca. 93 000 pasienter og har om lag 150 ansatte.

Etter Lov om tannhelsetjenesten (1984, revidert 2024) skal fylkeskommunen sørge for at tannhelsetjenester, herunder spesialisthelsetjenester, i rimelig grad er tilgjengelig for alle som bor eller midlertidig oppholder seg i fylket. Den fylkeskommunale tannhelsetjenesten skal gi regelmessig og oppsøkende tilbud til barn og unge til og med det året de fyller 18 år (gruppe a). I tillegg skal den fylkeskommunale tannhelsetjenesten gi tilbud til:

- personer med psykisk utviklingshemming (gruppe b)
- eldre, uføre og langtidssyke i institusjoner og hjemmesykepleie (gruppe c1 og c2)
- 19-24-åringer (gruppe d)
- rusmiddelavhengige etter gitte vilkår (gruppe e)
- innsatte i fengsel (gruppe f)

Fylkeskommunen kan også vedta å gi et bredere tilbud til særskilte grupper (gruppe g).

16.2 Oppfølging av vedtatte planer

16.2.1 Samfunn og plan

Regional planstrategi for Viken gjelder iht delingsforskriften videre inn i Østfold. Det er også i tråd med prosess for utarbeidelse av nye regionale planer for Østfold, som ble vedtatt i fylkestingets februarmøte 2024. ØFK har i tråd med fylkestingets vedtak søkt departementet og fått utsatt frist for å utarbeide ny regional planstrategi for Østfold til 2027.

Fylkestingets vedtak i februar 2024 om prosess for nye regionale planer, innebærer at de fleste av de gjeldende regionale planene for Østfold (med unntak av vannforvaltningsplanene) skal erstattes av tre brede regionale planer med følgende tema:

- Økt livskvalitet, deltagelse og likeverd
- Kompetanse og verdiskaping
- Areal og mobilitet

Selv om de regionale vannforvaltningsplanene er midt i gjennomføringsperioden, har arbeidet med revideringen av dem startet opp. Det er i tråd med nasjonal framdriftsplan. Planprogrammene skal legges på høring i 2025.

16.2.2 Tannhelse

Seksjon tannhelse vil fortsette arbeidet med å gjøre tilbudet, opprettet i hhv 2022 og 2023, til 21-24-åringer kjent, og å øke tannhelsetjenestens kapasitet i takt med etterspørselen. For Østfold fylkeskommune utgjør dette ca. 14 000 nye pasienter med rettigheter. Dette vil kreve økte driftsutgifter i form av nyansettelser av tannhelsepersonell og investeringer i lokaler og dentalt utstyr. Fylkeskommunen mottar friske midler fra staten for etableringen av dette tilbudet. Klinikstrukturplanen for tannhelsetjenesten i Østfold følges opp med etablering av ny tannklinikk i Fredrikstad, som forventes ferdigstilt i 2027.

Tannhelsetjenestens kompetansesenter Øst (TkØ) er et interfylkeskommunalt oppgavefelleskap mellom Innlandet, Akershus, Buskerud og Østfold fylkeskommuner etter Kommunelovens kap. 19. Østfold fylkeskommune er kontorfylkeskommune.

16.3 Fordeling av årsbudsjett

Fordeling av årsbudsjett

Beløp i 1000 kr

Seksjon	Budsjett 2025
PLAN Samfunn, plan og tannhelse	2 706
PLAN Samfunnsplanlegging og miljø	27 365
PLAN Folkehelse og inkludering	13 853
TANN Tannhelse	160 107
TKOST Tilskudd TKØ	1 264
PLAN Tilskudd Statistikk analyse ABØ	3 368
Totalsum	208 663

16.4 Kommentarer til driftsbudsjettet

16.4.1 Avdelingsdirektør (for Samfunn, plan og tannhelse)

Rammen er 2,7 mill. kr, og består av lønns- og driftskostnader for avdelingsdirektøren, samt eventuelle tiltak som ikke ligger til fagseksjonene. Som ledd i effektiviserings- og innsparingstiltak er det foretatt en reduksjon i budsjettet på 0,4 mill. kr.

16.4.2 Seksjon samfunnsplanlegging og miljø

Rammen er 27,4 mill. kr, og består av lønns- og driftskostnader til avdelingen, samt budsjettmidler til veiledning, tiltaksutvikling, nettverks- og kompetanseheving i samarbeid med kommunene og andre samarbeidspartnere, samt utviklingsprosjekter og regionalt planarbeid. Nedtrekket i rammen på 0,7 mill. kr gjøres ved reduksjon i kontingenter til internasjonale organisasjoner og driftsmidler i seksjonen. Det er ikke lagt inn nye midler til videreføring av medlemskap i Bærekraftsløftet (kostnad 0,13 mill. kr), som i 2024 var dekket av midler fra Viken fylkeskommune. Østfold fylkeskommune vil bruke det nasjonale bærekraftsnettverket som foretrukket arena for utvikling av bærekraftsarbeidet.

16.4.3 Seksjon folkehelse og inkludering

Rammen er 13,8 mill. kr, og består av lønns- og driftskostnader til avdelingen, samt budsjettmidler til veiledning, tiltaksutvikling, nettverks- og kompetanseheving i samarbeid med kommunene og andre samarbeidspartnere, samt utviklingsprosjekter. Rammen til tjenesteområdet er økt med 0,7 mill. kr i 2025 til gjennomføring av folkehelseundersøkelsen. Denne undersøkelsen gjennomføres hvert 4. år. Nedtrekk i rammen på 0,4 mill. kr tas på regionale folkehelsemidler.

16.4.4 Tannhelse

Driftsramme for den offentlige tannhelsetjenesten i Østfold er 160,1 mill. kr. I tillegg kommer øremerkede midler fra staten til behandling av innsatte i fengsler og TOO-pasienter (torturofre/overgrepsutsatte/odontofobi). Rammen til tannhelse er for 2025 økt med 18,7 mill. kr for å styrke tannhelsetilbudet til eldre med rettigheter i den offentlige tannhelsetjenesten. Stortinget vedtok i sommer å utvide subsidierte tannhelsetjenester, på samme vilkår som for 21-24-åringer, til aldersgruppen 25-26 år. I statsbudsjettet er det foreslått å fjerne dette tilbudet til 25-26-åringer.

Budsjettet for klinikkene er i 2025 basert på tidligere vedtatte budsjetttrammer og justeres fortløpende i takt med etterspørselen fra de nye pasientgruppene.

Det er trukket ut 14,2 mill. kr fra driftsrammen til finansiering av ny tannklinikk i Fredrikstad. I tillegg er det lagt inn ytterligere tilpasning for 2025 på 3,9 mill. kr. Denne tilpasningen gjøres gjennom strengere prioriteringer av pasienter.

16.4.5 Tannhelsetjenestens kompetansesenter (TKØ)

Det interfylkeskommunale samarbeidet med TKØ fortsetter. Det årlige eierbidraget reduseres med 3 % fra 2024, og med tillegg av lønns- og prisvekst vil tilskuddet være på 1,3 mill. kr i 2025.

16.4.6 Analyse ABØ

I fylkestingsak 54/2024 ble det vedtatt at Østfold fylkeskommune skal tre ut av oppgavefellesskapet Analyse ABØ. Det er en pågående dialog med Akershus og Buskerud for hvordan dette praktisk skal gjennomføres og eventuelt videre samarbeid i annen form. Inntil videre er tilskuddet til oppgavefellesskapet i budsjett for 2025 lagt på samme nivå som i 2024, 3,4 mill. kr.

16.5 Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter

Tannhelse

Diverse klinikker

6 000

Fredrikstad tannklinikk - nye lokaler

0

Sum Tannhelse

6 000

16.6 Kommentarer til investeringsbudsjettet

Investeringsbudsjettet for tjenesteområde Samfunn, plan og tannhelse utgjør 6 mill. kr i 2025.

16.6.1 Tannhelse

Diverse klinikker – utstyr/oppgradering

Investeringsmidlene skal dekke kostnader for mindre oppgraderinger eller utbedringer ved klinikkene gjennom året. Midlene benyttes også til dentalteknisk utstyr og innredning som ikke er en del av et større klinikkprosjekt, for både nye og eksisterende tannklinikker. Det kan være utstyr og innredning som må byttes ut på grunn av slitasje og alder eller mindre nyinvesteringer, f.eks. i forbindelse med dimensjonering til nye pasientgrupper.

16.7 Måltabell

Innsatsområde	Delmål	Resultatmål
Innsatsområde 1: Livskvalitet, velferd og like muligheter	Delmål 1.01: I Østfold opplever stadig flere av oss å ha god eller svært god helse.	Andelen barn og unge med dårlig tannhelse er redusert.
		Arbeidet med folkehelse i fylket er koordinert og samordnet.
		Barn og unge i Østfold har tilgang til inkluderende møteplasser og fellesskap.

Innsatsområde	Delmål	Resultatmål
		Elever og ansatte i Østfold fylkeskommune har tilgang til god og næringsrik mat og gode rammer for fysisk aktivitet. Kunnskapsgrunnlaget om helsetilstanden i fylket er oppdatert og informasjon er tilgjengelig. Tobakksbruken blant barn og unge er redusert. Østfold fylkeskommune styrker mangfold og deltakelse i frivilligheten. I Østfold blir innbyggerne stimulert til fysisk aktivitet og friluftsliv i nærmiljøene. Østfold fylkeskommune tilbyr årlige kompetansehevende tannhelseundervisning til aktuelle kommuner.
	Delmål 1.03: I Østfold er det mindre sosiale og økonomiske forskjeller mellom innbyggerne	Den strategiske innsatsen for å redusere sosiale og økonomiske forskjeller er samordnet og systematisk. Sosioøkonomisk utvikling og resultater av innsatsen er fulgt opp jevnlig. Østfold fylkeskommune bidrar til mindre digitalt utenforskap. Østfold fylkeskommune bidrar til å fremme demokratiet ved å sikre like muligheter for innsyn og deltakelse i politiske beslutninger.
	Delmål 1.04: I Østfold har alle tilgang til å oppleve og utøve kunst og kultur, og å delta i idrett, friluftsliv og frivillighet.	Barn og unge opplever mestring og utvikling gjennom deltakelse i kulturskolen, regionale utviklingstilbud og talentprogrammer. I Østfold styrker vi demokrati og ytringsfrihet ved å sikre tilgang til informasjon, arenaer for en åpen og opplyst offentlig samtale og livslang læring.
	Delmål 1.14: I Østfold har vi ikke toleranse for undertrykkelse, vold, hets, mobbing, rasisme og diskriminering.	Alle har et trygt og godt lærings- og arbeidsmiljø fritt for krenkelser.
Innsatsområde 2: Bærekraftig og rettferdig økonomisk system	Delmål 2.4: I Østfold blir nye innbyggere raskt en del av fellesskapet på skoler, fritidsaktiviteter og arbeidsplasser, og vi har et inkluderende og rettferdig arbeidsliv. I Viken har vi en heltidskultur.	Østfold fylkeskommune støtter tiltak som bidrar til integrering og deltakelse i arbeidslivet, frivilligheten og kulturliv.
	Delmål 2.9: I Østfold brukes finansielle virkemidler målrettet for å oppnå bærekraftig utvikling.	De regionale, nasjonale og internasjonale arenaene og arbeidet blir brukt aktivt for å nå mål i samfunnsutviklingen. Østfold fylkeskommune øker utnyttelsesgraden av nasjonale og internasjonale nærings-, innovasjons- og forskningspolitiske virkemidler.
Innsatsområde 3: Bærekraftig arealbruk, matproduksjon og ernæring	Delmål 3.5: I Østfold skal omdisponering av areal ikke gå på bekostning av matproduksjon, biologisk mangfold, friluftsområder eller karbonlagring. Vi har nullvisjon for nedbygging av matjord.	Kommunene blir styrket i deres arbeid med bærekraftig arealdisponering.

Innsatsområde	Delmål	Resultatmål
		Regionale og nasjonale hensyn og interesser i fylkets arealforvaltning blir ivaretatt på en god og helhetlig måte.
Innsatsområde 4: Redusert klimagassutslipp og energiomlegging	Delmål 4.1: Østfold er et lavutslippssamfunn uten fossile utslipp, der det ikke slippes ut mer klimagasser enn det tas opp gjennom karbonfangst og naturlige prosesser. Omleggingen skal skje på en rettferdig og sosialt inkluderende måte. Klimagassutslippene er kuttet med minst 80 prosent innen 2030 målt fra referanseåret 2016.	Klimabudsjettmål: Alle egne kjøretøy og maskiner skal bruke fossilfritt drivstoff, fortrinnsvis el, hydrogen eller biogass.
Innsatsområde 5: Helhetlig by - og stedsutvikling	Delmål 5.1: I Østfold har vi attraktive, helsefremmende og inkluderende lokalsamfunn og byer i hele fylket, med universelt utformede og trygge fysiske og digitale møteplasser.	Østfold fylkeskommune jobber aktivt for at fylkeskommunens rolle og ansvar i sikkerhets- og beredskapssammenheng på regionalt nivå er tydelig og avklart og deltar løpende på aktuelle samvirkearenaer. Det legges til rette for attraktive, helsefremmende og inkluderende lokalsamfunn og byer i fylket gjennom samordnet bolig, areal og transportplanlegging og godt samarbeid med kommunene.
Innsatsområde 6: Miljø, økosystem og biologisk mangfold	Delmål 6.2: I Østfold forvalter vi våre naturressurser på en bærekraftig måte.	Det blir tilrettelagt for økt bærekraftig matproduksjon med lavere klimagassutslipp. Vannmiljøet i Østfold og Oslofjorden blir forvaltet helhetlig. Østfold fylkeskommune har en god, ansvarlig og helhetlig miljøforvaltning. Østfolds naturressurser blir bevart og brukes aktivt som en ressurs for friluftsliv, verdiskaping, stedsutvikling og identitet.

16.8 Oppdrag

"-" benyttes der det ikke er registrert data

Oppdrag	Beskrivelse	Resultatmål
Verbalvedtak 2024 - Demokrati og medvirkning, pkt 1: Den videre planprosessen for å etablere ny fylkesplan for Østfold må forankres godt med de nye kommunestyrene og østfoldsamfunnet.	-	-
Verbalvedtak 2024 - Næring og samfunnsutvikling, pkt 6: Fylkestinget ber fylkeskommunedirektøren om en sak som beskriver hvordan fylkeskommunen jobber videre med erfaringene fra bygdemiljøpakkeprosjektet fra Viken, og hvordan Østfold fylkeskommunen bedre kan samarbeide med og tilrettelegge for mindre kommuner og lokalsamfunn.	-	-
Verbalvedtak 2024 - Næring og samfunnsutvikling, pkt 8: Det bestilles en sak for å etablere partnerskap for folkehelse i Østfold i samarbeid med kommunene.	-	-
Verbalvedtak 2025-4: Det kartlegges hvilke nasjonale og internasjonale tilskuddsordninger som er relevante for Østfold. Aktiv bruk av tilskuddsordninger skal systematisk benyttes til utvikling i fylket.	Relevante internasjonale og tilskuddsordninger kartlegges. Kartlegging av nasjonale tilskuddsordninger gjøres i samarbeid med alle avdelinger.	-
Økonomiplanoppdrag: Alle barn og unge fra 12 år skal spørres om tobakksbruk	-	Tobakksbruken blant barn og unge er redusert.
Økonomiplanoppdrag: Alle kommuner inngår avtale om partnerskap for folkehelse	-	Arbeidet med folkehelse i fylket er koordinert og samordnet.
Økonomiplanoppdrag: Alle videregående skoler har hatt veiledning med Matvalget i løpet av året, og innkjøpsprofilene til kantinene, som vist i innkjøpsanalyser, er forbedret	Forankret i samarbeidsavtale med Matvalget	Det blir tilrettelagt for økt bærekraftig matproduksjon med lavere klimagassutslipp.
Økonomiplanoppdrag: Alle videregående skoler jobber med å sette økt fysisk aktivitet i skolehverdagen på timeplanen	I samarbeid med Opplæring og kompetanse	Elever og ansatte i Østfold fylkeskommune har tilgang til god og næringsrik mat og gode rammer for fysisk aktivitet.
Økonomiplanoppdrag: Anbefaling om bosetting av flyktninger i kommunene gjennomføres i samarbeid med kommunene	-	Den strategiske innsatsen for å redusere sosiale og økonomiske forskjeller er samordnet og systematisk. Sosioøkonomisk utvikling og resultater av innsatsen er fulgt opp jevnlig.
Økonomiplanoppdrag: Ansatte i helse- og omsorgstjenesten i kommunene tilbys tannhelseundervisning	-	Østfold fylkeskommune tilbyr årlige kompetansehevende tannhelseundervisning til aktuelle kommuner.

Oppdrag	Beskrivelse	Resultatmål
Økonomiplanoppdrag: Arbeidet med fase to i det nasjonale Folkehelseprogrammet settes i gang i kommunene	Arbeidet er finansiert gjennom støtte fra Helsedirektoratet.	Arbeidet med folkehelse i fylket er koordinert og samordnet.
Økonomiplanoppdrag: Arbeidet med utenforskap inkluderer alle former for utenforskap; økonomisk, sosialt og kulturelt utenforskap	-	Den strategiske innsatsen for å redusere sosiale og økonomiske forskjeller er samordnet og systematisk. Sosioøkonomisk utvikling og resultater av innsatsen er fulgt opp jevnlig.
Økonomiplanoppdrag: Barn og ungdom med tobakksbruk motiveres til å slutte gjennom individuelt tilpassede tiltak	-	Tobakksbruken blant barn og unge er redusert.
Økonomiplanoppdrag: Det er etablert et samarbeid mellom Områdesats-kommunene og fylkeskommunen om evaluering av kommunenes arbeid med Områdesats	-	Det legges til rette for attraktive, helsefremmende og inkluderende lokalsamfunn og byer i fylket gjennom samordnet bolig, areal og transportplanlegging og godt samarbeid med kommunene.
Økonomiplanoppdrag: Det gjøres en risikovurdering på hver pasient som er utgangspunkt for innkallingsintervall	Det settes individuelle innkallingsintervaller på hver pasient basert på en vurdering av pasientens risiko for å utvikle sykdom.	Andelen barn og unge med dårlig tannhelse er redusert.
Økonomiplanoppdrag: Det utarbeides en internasjonal strategi	Østfold fylkeskommune utvikler en internasjonal strategi som sikrer at den internasjonale innsatsen brukes aktivt for å nå regionale mål og strategier for samfunnsutviklingen.	De regionale, nasjonale og internasjonale arenaene og arbeidet blir brukt aktivt for å nå mål i samfunnsutviklingen. Østfold fylkeskommune øker utnyttelsesgraden av nasjonale og internasjonale nærings-, innovasjons- og forskningspolitiske virkemidler.
Økonomiplanoppdrag: Etablere nettverk for helsefremmende barnehager	-	Arbeidet med folkehelse i fylket er koordinert og samordnet.
Økonomiplanoppdrag: Fissurforsøgling av seksårsjeksler	Det gjøres en vurdering av hver pasients risiko for å utvikle fissurkaries. Tenner med risiko fissurforsøgles.	Andelen barn og unge med dårlig tannhelse er redusert.
Økonomiplanoppdrag: Folkehelseundersøkelsen gjennomføres høsten 2025 i samarbeid med Akershus, Buskerud, samt kommunene i Østfold	-	Kunnskapsgrunnlaget om helsetilstanden i fylket er oppdatert og informasjon er tilgjengelig.
Økonomiplanoppdrag: Frokost- og skolematundersøkelsen, i samarbeid med FHI, gjennomføres i vårsemesteret	-	Kunnskapsgrunnlaget om helsetilstanden i fylket er oppdatert og informasjon er tilgjengelig.
Økonomiplanoppdrag: Fylkeskommunen samarbeider tett med kommunene som er med i KDDs Områdesats	-	Det legges til rette for attraktive, helsefremmende og inkluderende lokalsamfunn og byer i fylket gjennom samordnet bolig, areal og transportplanlegging og godt samarbeid med kommunene.
Økonomiplanoppdrag: Gjennomføre prosess og vedtak av planprogrammene	Planprogrammet for revidering av de to regionale vannforvaltningsplanene skal på høring våren 2025 og vedtas	Kommunene blir styrket i deres arbeid med bærekraftig arealdisponering.

Oppdrag	Beskrivelse	Resultatmål
for revidering av de regionale vannforvaltningsplanene	samme høst. Planprogrammene beskriver rammer for revidering av gjeldende planer med tiltaksprogram, for perioden 2028-2033. Øfk er prosessleder som vannregionmyndighet for Glomma vannregion og norske deler av Västerhavet, og må sørge for gode medvirkningsprosesser, god informasjon og at de nasjonale fristene og kravene overholdes.	Vannmiljøet i Østfold og Oslofjorden blir forvaltet helhetlig.
Økonomiplanoppdrag: Gjøre en innsats for bedre klimatilpasning og klimaarbeid i planlegging i fylket	Gjennom Horisont-prosjektet Pentahelix skal vi sikre at klima og energi ivaretas systematisk og gjennomgående i kommuners og fylkeskommunens planer. Gjennom Horisont-prosjektet Precilience skal vi sørge for at fylkeskommunen bidrar til bedre koordinering i arbeidet med klimatilpasning i landbruket og i samarbeid med kommunene.	Det blir tilrettelagt for økt bærekraftig matproduksjon med lavere klimagassutslipp. Vannmiljøet i Østfold og Oslofjorden blir forvaltet helhetlig. Østfold fylkeskommune øker utnyttelsesgraden av nasjonale og internasjonale nærings-, innovasjons- og forskningspolitiske virkemidler.
Økonomiplanoppdrag: Legge bærekraftsarbeidet til grunn for samfunnsoppdraget	Bærekraftsarbeidet i Østfold fylkeskommune sørger for at vi får bedre samhandling og bedre vektete beslutninger for utføring av våre tjenester og samfunnsoppdrag. Arbeidet må i 2025 derfor sikres som en tydelig og gjennomgående strategi i virksomhetsstyringen og nye regionale planer.	Den strategiske innsatsen for å redusere sosiale og økonomiske forskjeller er samordnet og systematisk. Sosioøkonomisk utvikling og resultater av innsatsen er fulgt opp jevnlig. Østfolds naturressurser blir bevart og brukes aktivt som en ressurs for friluftsliv, verdiskaping, stedsutvikling og identitet.
Økonomiplanoppdrag: Legge til rette for at de videregående skolene jobber systematisk med helsefremmende tiltak. Arbeidet koordineres med RØRE-prosjektet	I samarbeid med Opplæring og kompetanse	Elever og ansatte i Østfold fylkeskommune har tilgang til god og næringsrik mat og gode rammer for fysisk aktivitet.
Økonomiplanoppdrag: Mangfoldsstrategien er revidert, og hindringer for deltakelse er identifisert	-	Østfold fylkeskommune styrker mangfold og deltakelse i frivilligheten. I Østfold blir innbyggerne stimulert til fysisk aktivitet og friluftsliv i nærmiljøene.
Økonomiplanoppdrag: Møteplasser og fellesskapsarenaer er universelt utformet og tilrettelagt for "innenforskap"	-	Barn og unge i Østfold har tilgang til inkluderende møteplasser og fellesskap.
Økonomiplanoppdrag: Nettside for folkehelseoversikt og kunnskapsgrunnlag lanseres	-	Kunnskapsgrunnlaget om helsetilstanden i fylket er oppdatert og informasjon er tilgjengelig.
Økonomiplanoppdrag: Ny innkjøpsavtale for matvarer sikrer våre	I samarbeid med Anskaffelser og skolene	Det blir tilrettelagt for økt bærekraftig matproduksjon med lavere klimagassutslipp.

Oppdrag	Beskrivelse	Resultatmål
virksomheters mulighet til å kjøpe inn sunn og bærekraftig mat og drikke		
Økonomiplanoppdrag: Resultater fra Ungdataundersøkelsen lanseres på en regional konferanse	I samarbeid med Opplæring og kompetanse	Kunnskapsgrunnlaget om helsetilstanden i fylket er oppdatert og informasjon er tilgjengelig.
Økonomiplanoppdrag: RØRE-prosjektet jobber med tiltak for bedre skolemåltider og mer fysisk aktivitet i skoletiden	Delvis eksternt finansiert	Arbeidet med folkehelse i fylket er koordinert og samordnet.
Økonomiplanoppdrag: Sikre en bærekraftig miljø- og vannforvaltning i virksomheten og samfunnsoppdraget	Østfold fylkeskommunes virksomheter sørger for handlingsrom og gjennomføringsevne til å ivareta natur, vann og vilt på fylkeskommunale arealer, samt restaurere natur der det er mulig og hensiktsmessig - i tråd med Naturavtalen og regionale planer for vannforvaltning med tiltaksprogram og Oslofjordplanen. Vilt- og fiskeforvaltningen og vannforvaltningen skal aktivt innhente og dele ny kunnskap, tilby kommunene gode fellesarenaer og miljømyndigheten skal utøves på en god måte.	Kommunene blir styrket i deres arbeid med bærekraftig arealdisponering. Regionale og nasjonale hensyn og interesser i fylkets arealforvaltning blir ivaretatt på en god og helhetlig måte. Vannmiljøet i Østfold og Oslofjorden blir forvaltet helhetlig. Østfold fylkeskommune har en god, ansvarlig og helhetlig miljøforvaltning. Østfolds naturressurser blir bevart og brukes aktivt som en ressurs for friluftsliv, verdiskaping, stedsutvikling og identitet.
Økonomiplanoppdrag: Sikre prosess og vedtak på tre nye regionale planer og følge opp som planmyndighet	Planforslag til tre nye regionale planer legges på høring våren 2025 og sluttføres for vedtak samme høst. Gjennom regionalt planforum, plansaksbehandlingen og planveilederrollen er Østfold fylkeskommune en lyttende og aktiv deltaker som ivaretar nasjonale og regionale hensyn i samfunnsutviklingen, og oppfattes som en legitim og rettferdig planmyndighet.	Arbeidet med folkehelse i fylket er koordinert og samordnet. Barn og unge i Østfold har tilgang til inkluderende møteplasser og fellesskap. Den strategiske innsatsen for å redusere sosiale og økonomiske forskjeller er samordnet og systematisk. Sosioøkonomisk utvikling og resultater av innsatsen er fulgt opp jevnlig. Det legges til rette for attraktive, helsefremmende og inkluderende lokalsamfunn og byer i fylket gjennom samordnet bolig, areal og transportplanlegging og godt samarbeid med kommunene Kommunene blir styrket i deres arbeid med bærekraftig arealdisponering. Regionale og nasjonale hensyn og interesser i fylkets arealforvaltning blir ivaretatt på en god og helhetlig måte. Østfold fylkeskommune bidrar til å fremme demokratiet ved å sikre like muligheter for innsyn og deltakelse i politiske beslutninger. Østfold fylkeskommune har en god, ansvarlig og helhetlig miljøforvaltning.

Oppdrag	Beskrivelse	Resultatmål
Økonomiplanoppdrag: Tannhelsetjenesten er pådriver i samarbeidet med de kommunale helse- og omsorgstjenestene	Tannhelsetjenesten gjennomfører samarbeidsmøter på flere nivå i kommunene.	Østfold fylkeskommune tilbyr årlige kompetansehevende tannhelseundervisning til aktuelle kommuner.
Økonomiplanoppdrag: Tiltaket "Aktivitetspatrulje" gjennomføres i samarbeid med utvalgte videregående skoler og frivillige organisasjoner	I samarbeid med Kalnes videregående skole	Barn og unge i Østfold har tilgang til inkluderende møteplasser og fellesskap.
Økonomiplanoppdrag: Tiltaket gratis skolemåltid videreføres og videreutvikles	I samarbeid med Opplæring og kompetanse	Elever og ansatte i Østfold fylkeskommune har tilgang til god og næringsrik mat og gode rammer for fysisk aktivitet.
Økonomiplanoppdrag: Tverrfaglig folkehelsegruppe i fylkeskommunen er opprettet, og har utarbeidet sitt mandat	-	Den strategiske innsatsen for å redusere sosiale og økonomiske forskjeller er samordnet og systematisk. Sosioøkonomisk utvikling og resultater av innsatsen er fulgt opp jevnlig.
Økonomiplanoppdrag: Videregående skoler jobber med helsefremmende tiltak, herunder forebygging av utenforskap og bygging av demokratiforståelse	I samarbeid med Opplæring og kompetanse	Den strategiske innsatsen for å redusere sosiale og økonomiske forskjeller er samordnet og systematisk. Sosioøkonomisk utvikling og resultater av innsatsen er fulgt opp jevnlig.
Økonomiplanoppdrag: Videregående skoler utvikles som nærmiljøarenaer, i samarbeid med de fire "Områdesats-kommunene"	-	Barn og unge i Østfold har tilgang til inkluderende møteplasser og fellesskap.

17 Kultur, næring og klima

17.1 Beskrivelse av tjenesteområde

Tjenesteområdet har ansvar for følgende hovedoppgaver:

- Næringsutvikling
- Klima
- Energi
- Bredbånd
- Integrering i arbeidsliv og sivilsamfunn
- Kulturarv
- Kunst og kultur
- Idrett
- Frivillighet
- Friluftsliv
- Bestillerfunksjon for oppgavefellesskapet fylkesbiblioteket i Akershus, Buskerud og Østfold
- Bestillerfunksjon for vertskommunesamarbeidet om teknisk- industrielle kulturminner og fartøyvern

Ansaret for oppgavene er fordelt på 3 seksjoner:

Seksjon for næring og klima har ansvar for utviklingsoppgaver innen næringsutvikling og klimatiltak. Til seksjonen ligger også arbeidet med landbruk og havbruk, klimabudsjett, energi, integrering i arbeidslivet og næringsrettet kompetanseutvikling.

Seksjon for kultur og idrett har ansvar for oppgaver innenfor kunst og kultur, idrett, friluftsliv og frivillighet. Seksjonen har oppgaver knyttet til integrering i frivillighet, friluftsliv og idrett. **Den kulturelle skolesekken (DKS)** er egen enhet i seksjonen.

Seksjon for kulturarv har nasjonalt og regionalt ansvar som kulturminnemyndighet. Seksjonen ivaretar samfunnsutviklerrollen innen kulturarv og ansvaret for å forvalte kulturminner som del av fylkeskommunens helhetlige miljø- og ressursforvaltning. Seksjonen ivaretar også fylkeskommunens ansvar på museumsfeltet.

Oppgavefellesskapet **Fylkesbiblioteket i Akershus, Buskerud og Østfold** ivaretar fylkeskommunenes regionale bibliotekoppgaver. Et vertskommunesamarbeid ivaretar oppgavene innen **fartøyvern og teknisk- industrielle kulturminner**.

17.2 Oppfølging av vedtatte planer

Avdelingen har et særlig ansvar for å følge opp de regionale planene for klima og energi, næringsutvikling, kulturminner, kultur samt regional plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet. Dette er regionale planer som Østfold fylkeskommune hadde med seg inn i Viken fylkeskommune, og som gjelder inntil de erstattes av nye regionale planer. Planene setter rammer og retning for fylkeskommunens arbeid.

Disse strategiene, utarbeidet i Viken fylkeskommune, følges opp av avdelingen og ligger til grunn for prioriteringer på fagområdene: Temastrategi for kunst og kultur 2022-2025, Temastrategi for frivillighet 2022-2025 og Landbruksstrategi 2022-2030. Fylkesbiblioteket legger Temastrategi for bibliotekutvikling 2022-2025 til grunn for sitt arbeid.

17.3 Fordeling av årsbudsjett

Fordeling av årsbudsjett

Beløp i 1000 kr

Seksjon (tekst)	Budsjett 2025
KNK Kultur, næring og klima	2 199
KULTUR Kultur og idrett	79 182
KULTUR Kulturarv	42 586
KULTUR Tilskudd Fylkesbiblioteket	8 831
NARING Næring og klima	41 833
Totalsum	174 631

17.4 Kommentarer til driftsrammen

Forslaget til driftsrammer for tjenesteområde Kultur, næring og klima innebærer en reduksjon på rett under 7 mill. kr i forhold til 2024. Fra forrige økonomiplanperiode ligger det inne innsparingstiltak på 5 mill. kr. og er nå tillagt ytterligere 2 mill. kr i økonomiplan 2025-2028. Om lag 1/3 av driftsrammen er knyttet til lønn og andre personalkostnader. Tilpasninger til en redusert ramme gjøres i søkbare tilskuddsordninger, i driftsstøtte til organisasjoner og i egne prosjekter.

En betydelig del av avdelingens kapasitet brukes til forvaltning av statlige oppdrag og tilskuddsordninger med statlige midler. Dette tilfører østfoldsamfunnet betydelige økonomiske verdier i tillegg til fylkeskommunens egne midler. De statlige midlene er øremerkede og følges som oftest av føringer og retningslinjer for bruken. Midlene fastsettes normalt i statsbudsjettet, og kan variere betydelig fra år til år. Disse oppgavene krever at det avsettes tilstrekkelige ressurser til forvaltning. Avdelingen søker også aktivt eksterne ressurser blant annet gjennom prosjektfinansiering fra nasjonale og internasjonale støtteordninger.

17.4.1 Avdelingsdirektør (for Kultur, næring og klima)

Rammen er 2,2 mill. kr, og består av lønns- og driftskostnader for avdelingsdirektøren, samt eventuelle tiltak som ikke ligger til fagseksjonene. Som ledd i effektiviserings- og innsparingstiltak er det foretatt en reduksjon i budsjettet på 0,3 mill. kr.

17.4.2 Seksjon næring og klima

Seksjonens ramme er 41,9 mill. kr. Den består av lønns- og driftskostnader til avdelingen, samt tiltaksmidler til utviklingsarbeid, klimatiltak og klimabudsjett, næringsrettet kompetanseutvikling, driftstilskudd, og søkbare tilskuddsordninger som skal finansiere utviklingsprosjekter i regi av eksterne aktører.

Seksjonen vil videreføre satsinger på:

- samarbeid og partnerskap for grønn omstilling og tilgang på fornybar energi
- klimatiltak og omstilling til lavutslippssamfunnet gjennom å styrke omstillingsevnen og stimulere til innovasjon
- utvikle sirkulærøkonomien for å øke verdiskaping uten økt ressursbruk
- digitalisering

Satsing på forskning, kompetanseutvikling og samarbeid skal fremme en bærekraftig utvikling. Eksisterende arbeidsplasser skal trygges, og nye etableres. Gjennom å drifte og koordinere partnerskap og utviklingsprosjekter sammen med andre aktører i fylket, samles kreftene for mer effektive tiltak og større gjennomslagskraft i klimaarbeidet.

For 2025 foreslås det å prioritere barn og unge gjennom Ungt Entreprenørskap, kompetanse og arbeid for å redusere utenforskap i arbeidslivet. Gjennom samarbeid i partnerskap og nettverk får vi effektivisert arbeidet og oppnår større resultater innenfor en totalt sett strammere ramme.

Nedtrekket i rammen er på 2,3 mill. kr, og gjøres ved disse tilpasningene:

Tiltak/formål	Tilpasning
Samarbeidsavtale med Ungt Entreprenørskap	300 000
Kontingenter i nye medlemskap vedtatt i 2024: Kraftfylka, Norske kjernekræftkommuner og Senter for urbant landbruk	350 000
Støtteordningen Bedriftsintern opplæring, kompenseres ved bruk av statlige midler overført fra Viken	-1 000 000
Tilskuddsordninger og nye satsinger	-1 900 000

Nedtrekket i seksjonens rammer vil redusere mulighetene for å reagere raskt på nye muligheter og utfordringer som oppstår i løpet av året og til sette i gang nye satsinger. Østfoldaktører får mindre muligheter til å gjennomføre utviklingsprosjekter når rammene for tilskuddsordninger reduseres.

17.4.3 Seksjon kultur og idrett

Rammen er 79,2 mill. kr og består av lønns- og driftskostnader til avdelingen, samt budsjettmidler til kunst og kultur, idrett, frivillighet og fylkeskommunens utviklingsoppgaver og forskriftsfestede oppgaver på friluftsområdet.

Oppgavene innenfor kunst og kultur er bl.a. hjemlet i Kulturloven og retter seg mot fylkeskommunens ansvar for å fremme og legge til rette for et bredt spekter av kulturvirksomhet, slik at alle skal ha mulighet til delta og oppleve et mangfold av uttrykk gjennom å skape, utøve, oppleve og delta, og utvikle kulturfaglig kunnskap og kompetanse. Fylkeskommunen skal bidra til forutsigbare vilkår og fremme profesjonalitet og kvalitet.

Fylkeskommunen har forvaltningsansvar for Den kulturelle skolesekken (DKS). Dette er en nasjonal ordning som sørger for at alle skoleelever får oppleve kunst og kultur hvert år. Fylkeskommunen finansierer lønn og drift, mens produksjonene finansieres av statlige midler.

Fylkeskommunens friluftslivsoppgaver er hjemlet i friluftsloven og i forskrift om fylkeskommunens oppgaver innenfor friluftslivsområdet. Det innebærer blant annet oppfølging av Skjærgårdstjenesten,

forvaltning av statlig sikrede friluftslivsområder, og veiledning og kompetanseoppbygging av kommuner og organisasjoner.

Frivilligheten er en viktig del av den norske samfunnsmodellen og bygger opp under mange av fylkeskommunens utviklingsmål. Frivilligheten bidrar til et bredt spekter av kulturvirksomhet og stimulerer til fysisk aktivitet, skaper møteplasser, inkludering, motvirker utenforskap og styrker folkehelsen. Fylkeskommunens strategi er rettet mot utvikling og samarbeid med regionale ledd av frivillige organisasjoner.

Midler til driftsstøtte og tiltak innenfor kunst og kultur, idrett, friluftsliv og frivillighet er i hovedsak videreføring av tidligere vedtatte støtteordninger, og partnerskapsavtaler med stat, kommuner, profesjonelle kunstinstitusjoner og frivillige organisasjoner.

Søkbare tilskuddsordninger videreføres i hovedsak. Ordningene har god kobling til fylkeskommunens utviklingsrolle, regional profil og utløsende effekt på aktivitet og andre tilskuddsordninger. Det er stor etterspørsel etter tilskudd fra ordningene fra et bredt spekter av aktører.

Nedtrekket i rammen for 2025 er på 3,5 mill. kr. I tillegg innarbeides nedtrekk på til sammen 0,9 mill. kr som følge av økt støtte til Det Norske Blåseensemble fra 2024 med 0,6 mill. kr, og et ikke realisert innsparingskrav fra budsjett 2024 på 0,3 mill. kr.

Budsjettet forutsetter at framleie av ubenyttede lokaler på Værste i Fredrikstad gir en inntekt på 0,55 mill. kr.

Seksjonen har mange enkeltstående tiltak i budsjettet, og det legges følgende prinsipper til grunn for tilpasninger:

1. Støtte til institusjoner og organisasjoner uten forpliktende samarbeidsavtaler reduseres med 20%, med unntak av der en reduksjon kan påvirke tildelinger over statsbudsjettet.
2. Støtte til regionale frivillige paraplyorganisasjoner reduseres noe mindre, med 10%. De samme organisasjonene har mulighet til å søke våre og statlige tilskuddsordninger. Barn og unge prioriteres.
3. Institusjoner og organisasjoner med forpliktende avtaler der et fylkeskommunalt kutt utløser større kutt fra andre, skjermes. Viktige prinsipper om samfinansiering kan rakne. Østfold har gode avtaler med stat og kommuner som er viktig å ta vare på og krevende å bygge opp igjen. Institusjonene har sterk forankring over tid i regionale planer og strategier.
4. Regionale tiltak og satsinger for barn og unge gjennom UKM og regionale talentmiljøer skjermes. Støtten har utløsende effekt på andre virkemidler og stimulerer til samarbeid og utvikling gjennom fritidsklubber, kulturskoler og institusjoner på tvers av kommunene.
5. Søkbare tilskuddsordninger vurderes ut fra fylkeskommunens regionale utviklingsrolle, utløsende effekt, kobling til andre fagområder, oppgaver overført fra stat. Tiltak rettet mot inkludering og barn og unge, samt søkbare ordninger rettet mot det frie feltet innenfor kunst og kultur der det er få alternative tilskuddsordninger, prioriteres.

I flere tilfeller finnes det alternative tilskuddsordninger for støttemottakerne, særlig når det gjelder frivillighet, inkludering og tiltak rettet mot barn og unge. Dette er vektlagt i forslaget. Basert på disse prinsippene foreslås følgende tilpasninger:

Institusjon/organisasjon/formål	Tilpasning	Prinsipp for tilpasning (se over)
Østfold kunstsenter	-634 000	Ingen gjensidige avtaler. Støttes fra vertskommune og noe tjenestekjøp fra andre kommuner, og via prosjektmidler.
Studium Actoris	-92 000	Ingen gjensidige avtaler. Påvirker ikke tilskudd fra stat og vertskommune, fylket ligger langt over vertskommunen.
Østfold medieverksted	-129 000	Ingen gjensidige avtaler. Tilskudd til Fredrikstad kulturskole, ressurscenter innen film, animasjon og spillutvikling.
Olympiatoppen	-220 000	Ny avtale under utvikling, samordnet kutt med Akershus og Buskerud. Utløse Olympiatoppens støtte til regionale treningsmiljøer og unge toppidrettskandidater, herunder paraidrett.
Viken idrettskrets	-320 000	Regional paraplyorganisasjon, flere søkemuligheter finnes.
Østfold musikkråd	-178 000	Regional paraplyorganisasjon, flere søkemuligheter finnes.
LLH Viken (FRI Oslo Viken)	-44 000	Regional paraplyorganisasjon, flere søkemuligheter finnes.
VOFO Voksenopplæringsforbundet	-1 084 000	Ny avtale skal inngås. Østfolds tilretteleggingstilskudd til voksenopplæring ligger fortsatt betydelig over andre fylker.
Østfold barne- og ungdomsråd	-184 000	Regional paraplyorganisasjon. Flere eksterne søkemuligheter for medlemmene, nasjonalt og regionalt.
Den kulturelle spaserstokken (DKSS)	-1 502 000	Tilskudd til kommunene. Ordningen avvikes i sin helhet. Aktivitet i 2025 er finansiert, avvikling får effekt fra 2026. Det vil bli lagt vekt på at brede målgrupper, herunder eldre, skal nås gjennom andre tilskudd og ordninger.
Elevmedvirkning i Den Kulturelle Skolesekken	-80 000	Videreføres med finansiering fra spillemidler.

Nedtrekket i seksjonens rammer må forventes å føre til en reduksjon i driftsomfanget hos virksomhetene som mottar støtte der denne er foreslått redusert. Det kan også redusere virksomhetenes muligheter for å kunne sette i gang ny aktivitet rettet mot Østfoldsamfunnet. Satsinger i seksjonens egen regi vil også bli redusert.

17.4.4 Seksjon kulturarv

Rammen er 42,6 mill. kr, og består av lønns- og driftskostnader til avdelingen, samt budsjettmidler til ivaretagelse av ansvar som kulturminnemyndighet hjemlet i kulturminneloven og plan- og bygningsloven, forvaltning av kulturminner og oppgaver på museumsfeltet. Driftsstøtte til Østfoldmuseene utgjør nær halvparten av rammen.

Akershus fylkeskommune er vertsfylkeskommune for et samarbeid med Buskerud, Østfold og Oslo på fartøyvernområdet, og for de tidligere statlige oppgavene på området tekniske og industrielle kulturminner (TIK). Oslo deltar inntil videre ikke i TIK-samarbeidet. Det budsjetteres med 1,3 mill. kr til vertskommunesamarbeidene på området for 2025.

En hovedoppgave vil være å bevare og bruke kulturmiljø som ressurs for samfunnsutviklingen, som med utgangspunkt i dets verdi for opplevelse, identitet og forståelse, og som ressurs for verdiskaping

og utvikling av gode steder. Integrering av kulturmiljø i den overordnede arealplanleggingen og i by- og stedsutviklingen vil stå sentralt. Arbeidet vil foregå i nært samarbeid med kommunene, staten, museene, frivilligheten, næringslivet og eierne.

Høy kvalitet i utøvelsen av forvaltningsoppgavene er viktig for å styrke kulturarven som ressurs i samfunnsutviklingen, og for god bevaring og bærekraftig bruk. Vi vil prioritere dialog med kommunene, og vil videreføre samarbeid med Akershus og Buskerud om blant annet kompetanseutvikling.

Ansvarsområdene som ble overført fra staten i 2020 ivaretas som integrert del av oppgaveløsningen. Samarbeidet med Fredrikstad kommune om fartøyvernsenteret som ble etablert på Isegran i 2023 videreføres.

Fylkeskommunen utfører lovpålagte arkeologiske registreringer ved plansaker og en lang rekke tiltak. Høy planleggings- og byggeaktivitet i mange av kommunene krever effektiv oppfølging. Registreringsarbeidet er hovedsakelig eksternt finansiert, som oppdrag for tiltakshaverne.

Planlegging av formidling av vikingtidshistorien på Gjellestad videreføres. Vi deltar i arbeidet for en mulig nominasjon av vikingtidens kulturmiljø til UNESCOs verdensarvliste, der Gjellestad har en nøkkelrolle.

Nedtrekket i rammen er på 0,47 mill. kr, og gjøres ved reduksjon i alle interne og eksterne budsjettposter, men prosentvis mest i de interne postene. Det foreslås følgende tilpasninger:

Tiltak/formål	Tilpasning
Tilskuddsordning bygningsvern	-50 000
Skjøtsel og formidling	-50 000
Vedlikehold pilgrimsleden	-20 000
Andre tiltak i handlingsprogrammene	-5 000
Driftsmidler Spydeberg prestegård	-5 000
Støtte til Østfold historielag og fortidsminneforeningen	-10 000
Driftsmidler Haldenvassdragets kanalselskap	-15 000
Driftsmidler Østfoldmuseene	-400 000
Korrigert budsjett - vertskommunesamarbeid fartøyvern og teknisk industrielle kulturminner	85 000

Nedtrekket vil medføre reduksjon i mulighetene for å håndtere akutte hendelser, igangsette nye satsinger, og å bidra med driftsstøtte til aktører i fylket. Tilskuddet til Østfoldmuseene utgjør hoveddelen av seksjonens driftsmidler utenom lønn. Det innebærer at det er vanskelig å finne inndekning for nedtrekket uten å legge en stor del av dette på Østfoldmuseene. Dette forventes å få konsekvenser for virksomhetens drift.

17.4.5 Fylkesbiblioteket for Akershus, Buskerud og Østfold (oppgavefelleskap)

For fylkesbiblioteket vil hovedprioriteringen fortsatt være å bidra til at bibliotekene i Østfold utvikles som demokratiske møteplasser og relevante kultur- og kunnskapsinstitusjoner. Mål og strategier prioriterer barn og unge, fellesløsninger, bærekraft og formidlings- og informasjonskompetanse.

Arbeidet ivaretas gjennom rådgivning, utviklingsprosjekter og kompetanseutvikling for kommuner og bibliotekansatte.

Nedtrekket i rammen til fylkesbiblioteket er på 0,54 mill. kr, noe som utgjør en reduksjon på 6 %. Samme relative nedtrekk foreslås også fra Buskerud og Akershus fylkeskommuner. Det er tatt hensyn til at den økonomiske omstillingen har fått og får konsekvenser for store deler av kulturfeltet, både i 2024 og 2025. Rammen til fylkesbiblioteket ble ikke nedjustert i 2024. Nivået på 6 % tilsvarer det generelle nedtrekket på avdelingens tiltaksmidler i forhold til 2024. Konkretisering av konsekvenser og forslag til nødvendige omprioriteringer vil legges frem i egen politisk sak. Det er budsjettert med 8,8 mill. kr til fylkesbiblioteket i budsjett for 2025.

17.4.6 Søknader om økte eller nye tilskudd

Ut over det som fremgår over er det ikke funnet rom for økning av tilskuddsposter eller nye tilskudd innenfor rammen. Flere mottakere av årlige driftstilskudd har søkt om økning for 2025. I tillegg er det mottatt søknader og innmeldt behov for tilskudd til flere nye tiltak.

17.5 Måltabell

Innsatsområde	Delmål	Resultatmål
Innsatsområde 1: Livskvalitet, velferd og like muligheter	Delmål 1.01: I Østfold opplever stadig flere av oss å ha god eller svært god helse.	Barn og unge i Østfold har tilgang til inkluderende møteplasser og fellesskap.
		Innbyggere i Østfold har tilgang til å skape, utøve, delta og oppleve innenfor et bredt spekter av kunst- og kulturvirksomhet.
		Østfold fylkeskommune bidrar til bedre eldrehelse ved kompetansebygging og styrking av kulturaktiviteter som øker livskvaliteten, fremmer tilhørighet og motvirker ensomhet og utenforskap.
	Delmål 1.04: I Østfold har alle tilgang til å oppleve og utøve kunst og kultur, og å delta i idrett, friluftsliv og frivillighet.	Østfold fylkeskommune styrker mangfold og deltakelse i frivilligheten. I Østfold blir innbyggerne stimulert til fysisk aktivitet og friluftsliv i nærmiljøene.
		Barn og unge opplever mestring og utvikling gjennom deltakelse i kulturskolen, regionale utviklingstilbud og talentprogrammer.
		I Østfold skaper, utøver, opplever og deltar alle i et bredt kulturliv, frivillighet, idrett og friluftsliv.
		I Østfold styrker vi demokrati og ytringsfrihet ved å sikre tilgang til informasjon, arenaer for en åpen og opplyst offentlig samtale og livslang læring.
		Østfold fylkeskommune bidrar til at alle kan delta i organiserte og egenorganiserte aktiviteter innenfor idrett, friluftsliv og frivillighet.
		Østfold fylkeskommune fremmer profesjonalitet og kvalitet i kulturtilbudet, og sørger for gode og

Innsatsområde	Delmål	Resultatmål
		forutsigbare utviklingsvilkår for de profesjonelle kulturinstitusjonene.
	Delmål 1.13: I Østfold tar vi vare på historie, og styrker gamle og nye tradisjoner og lokal identitet.	Et mangfold av kulturmiljø og immateriell kulturarv blir bevart og brukt aktivt og bærekraftig som en ressurs for verdiskaping, stedsutvikling, kunnskap og identitet.
Innsatsområde 2: Bærekraftig og rettferdig økonomisk system	Delmål 2.2: I Østfold vil alle fullføre videregående opplæring og tilegne seg kompetanse, ferdigheter og holdninger det er behov for i arbeidslivet.	Østfold fylkeskommune stimulerer til livslang læring og mobiliserer arbeidslivet til kompetanseutvikling av ansatte.
	Delmål 2.4: I Østfold blir nye innbyggere raskt en del av fellesskapet på skoler, fritidsaktiviteter og arbeidsplasser, og vi har et inkluderende og rettferdig arbeidsliv. I Viken har vi en heltidskultur.	Østfold fylkeskommune støtter tiltak som bidrar til integrering og deltakelse i arbeidslivet, frivilligheten og kulturliv.
	Delmål 2.9: I Østfold brukes finansielle virkemidler målrettet for å oppnå bærekraftig utvikling.	Østfold fylkeskommune styrker kommuner, næringsliv, kulturliv og frivillighet i deres arbeid for bærekraftig verdiskaping og grønn omstilling.
Innsatsområde 3: Bærekraftig arealbruk, matproduksjon og ernæring	Delmål 3.5: I Østfold skal omdisponering av areal ikke gå på bekostning av matproduksjon, biologisk mangfold, friluftsområder eller karbonlagring. Vi har nullvisjon for nedbygging av matjord.	Kommunene blir styrket i deres arbeid med bærekraftig arealdisponering.
Innsatsområde 4: Redusert klimagassutslipp og energiomlegging	Delmål 4.1: Østfold er et lavutslippssamfunn uten fossile utslipp, der det ikke slippes ut mer klimagasser enn det tas opp gjennom karbonfangst og naturlige prosesser. Omleggingen skal skje på en rettferdig og sosialt inkluderende måte. Klimagassutslippene er kuttet med minst 80 prosent innen 2030 målt fra referanseåret 2016.	Klimabudsjettmål: Forbruket skal reduseres og klimafotavtrykket på varer og tjenester skal minskes. Østfold skal være et foregangsfylke for sirkulærøkonomi, med gjenbruk, gjenvinning og miljøvennlig ressursutnyttelse.
		Klimabudsjettmål: Alle egne kjøretøy og maskiner skal bruke fossilfritt drivstoff, fortrinnsvis el, hydrogen eller biogass.
		Klimabudsjettmål: Fjernvarme skal prioriteres, og fjernvarmeproduksjonen skal være fossilfri eller avfallsbasert.
		Klimabudsjettmål: Vi skal redusere energiforbruket, øke tilgangen på fornybar energi, og ta hensyn til naturmangfold, matproduksjon, kulturminner og friluftsliv når energi produseres og transporteres
		Klimagassutslippene blir redusert gjennom gode samarbeid og virkemidler som treffer rettferdig og er sosialt inkluderende.
	Delmål 4.3: I Østfold har vi redusert transportbehovet og lagt om til grønn mobilitet. Vi har økt bruken av gange, sykkel og kollektivtransport, og faset ut fossile drivstoff.	Forbruket av fossile drivstoff i Østfold reduseres, det er bedre tilgang til fossilfrie drivstoff og det er bedre kunnskap om hvordan man kan redusere godstransport på vei.
Innsatsområde 5: Helhetlig by - og stedsutvikling	Delmål 5.1: I Østfold har vi attraktive, helsefremmende og inkluderende lokalsamfunn	I Østfold utvikler vi attraktive byer og lokalsamfunn ved å bruke arkitektur, kunst og kulturmiljøer som ressurs.

Innsatsområde	Delmål	Resultatmål
	og byer i hele fylket, med universelt utformede og trygge fysiske og digitale møteplasser.	
Innsatsområde 6: Miljø, økosystem og biologisk mangfold	Delmål 6.2: I Østfold forvalter vi våre naturressurser på en bærekraftig måte.	Det blir tilrettelagt for økt bærekraftig matproduksjon med lavere klimagassutslipp. Østfolds naturressurser blir bevart og brukes aktivt som en ressurs for friluftsliv, verdiskaping, stedsutvikling og identitet.

17.6 Oppdrag

"-" benyttes der det ikke er registrert data

Oppdrag	Beskrivelse	Resultatmål
Verbalvedtak 2024 - Næring og samfunnsutvikling, pkt 1: Styrke og videreutvikle kompetanse på bygningsvern i Østfold, i tett samarbeid mellom fylket, ulike kompetansemiljøer regionalt og næringslivet.	-	-
Verbalvedtak 2024 - Næring og samfunnsutvikling, pkt 2: I samarbeid med bransjen og partene i arbeidslivet foretas det en gjennomgang av behovet for arbeidskraft i restaurant- og matbransjen i Østfold med sikte på å utvikle tiltak som kan mobilisere til økt rekruttering, sikre full lærlingedekning og en dimensjonering som ivaretar arbeidslivets behov.	-	-
Verbalvedtak 2024 - Næring og samfunnsutvikling, pkt 3: Det utvikles en helhelhetlig mat-strategi for Østfold. Tema i denne strategien kan blant annet være; mat og næringsutvikling, mat og reiseliv, satsing på lokalmat, mat og folkehelse, mat, klima og miljø, mat og utdanning etc. Det bestilles en sak i forbindelse med oppstart av dette arbeidet.	-	-
Verbalvedtak 2024 - Næring og samfunnsutvikling, pkt 5: Partnerskap for næringsutvikling skal styrkes som et kraftigere verktøy og knyttes sterkere til fylkestinget gjennom utvalg for Utdanning og næring.	-	-
Økonomiplanoppdrag, klimaoppdrag: Daglig ledelse av Klima Østfold	-	Klimagassutslippene blir redusert gjennom gode samarbeid og virkemidler som treffer rettferdig og er sosialt inkluderende.
Økonomiplanoppdrag, klimaoppdrag: Daglig ledelse av Klimapartnere	-	Klimagassutslippene blir redusert gjennom gode samarbeid og virkemidler som treffer rettferdig og er sosialt inkluderende.
Økonomiplanoppdrag, klimaoppdrag: Fremme rettferdig omstilling til lavutslippssamfunnet	Delta i forskningssenteret INCLUDE og relevante prosjekter der.	Klimagassutslippene blir redusert gjennom gode samarbeid og virkemidler som treffer rettferdig og er sosialt inkluderende.

Oppdrag	Beskrivelse	Resultatmål
Økonomiplanoppdrag, klimaoppdrag: Identifisere ressursstrømmer og delta i utvikling av industrielle symbioser for mer sirkulær ressursutnyttelse	Bruke støtteordninger, samarbeid og Tresource og andre prosjekter aktivt for å fremme overgang til sirkulærøkonomi i Østfold.	Østfold fylkeskommune styrker kommuner, næringsliv, kulturliv og frivillighet i deres arbeid for bærekraftig verdiskapning og grønn omstilling.
Økonomiplanoppdrag, klimaoppdrag: Støtte arbeidet med å realisere en verdikjede for fangst, transport, lagring, bruk og utskipping av karbon	-	Klimagassutslippene blir redusert gjennom gode samarbeid og virkemidler som treffer rettferdig og er sosialt inkluderende.
Økonomiplanoppdrag, klimaoppdrag: Støtte landbrukets utvikling og omstilling	Samarbeide med landbruksaktørene gjennom partnerskap som Klimasmart landbruk og Landbrukspartnerskapet. Bruke støtteordninger aktivt og bevisst.	Det blir tilrettelagt for økt bærekraftig matproduksjon med lavere klimagassutslipp.
Økonomiplanoppdrag, klimaoppdrag: Støtte næringslivet i grønn omstilling	Støtte næringslivets arbeid gjennom samarbeid med SIVA og Innovasjon Norge, og egne støtteordninger.	Østfold fylkeskommune styrker kommuner, næringsliv, kulturliv og frivillighet i deres arbeid for bærekraftig verdiskapning og grønn omstilling.
Økonomiplanoppdrag, klimaoppdrag: Ta initiativ til samarbeid om energiomlegging, energieffektivisering og økt bærekraftig produksjon av fornybar energi	-	Klimagassutslippene blir redusert gjennom gode samarbeid og virkemidler som treffer rettferdig og er sosialt inkluderende.
Økonomiplanoppdrag: Arbeid med friluftslivets ferdselsårer og friluftslivets år 2025	Akershus, Buskerud og Østfold fylkeskommuner samarbeider videre med prosjektet friluftslivets ferdselsårer. Dette er et nasjonalt prosjekt som ble igangsatt i Akershus og Buskerud, og senere i hele Viken. Prosjektet har fokus på sammenhengende ferdselsårer i og på tvers av skog, fjell og vann, samt kommune- og fylkesgrenser. Friluftslivets år er et nasjonalt markeringsår for friluft, som er forankret i Stortingsmelding om friluftsliv (Meld. St. 18 2015–2016). Markeringen arrangeres hvert tiende år med støtte fra Klima- og miljødepartementet.	Østfolds naturressurser blir bevart og brukes aktivt som en ressurs for friluftsliv, verdiskapning, stedsutvikling og identitet.
Økonomiplanoppdrag: Arbeid med kunst i offentlige rom	Innbyggerne har tilgang til profesjonell kunst og kultur gjennom utsmykking av offentlige bygg, og langs ferdselsårer og kollektivknutepunkt i fylkeskommunens eie. Det arbeides med å styrke kunst i	I Østfold utvikler vi attraktive byer og lokalsamfunn ved å bruke arkitektur, kunst og kulturmiljøer som ressurs.

Oppdrag	Beskrivelse	Resultatmål
	offentlige rom, som en ressurs i stedsutviklingen.	
Økonomiplanoppdrag: Arbeid med å produsere, formidle og legge til rette for kunst- og kulturopplevelser for barn og unge	Produsere og formidle gode kunst- og kulturopplevelser av høy kvalitet gjennom Den kulturelle skolesekken. Legge til rette for kunst- og kulturopplevelser og deltakelse for barn og unge gjennom ordninger innen UKM, Ung Kultur Møtes.	Barn og unge opplever mestring og utvikling gjennom deltakelse i kulturskolen, regionale utviklingstilbud og talentprogrammer. Innbyggere i Østfold har tilgang til å skape, utøve, delta og oppleve innenfor et bredt spekter av kunst- og kulturvirksomhet.
Økonomiplanoppdrag: Bevisstgjøre utbyggere, eiendomsutviklere og private eiere om tradisjonshåndverk og bærekraft i et klimaperspektiv	-	Et mangfold av kulturmiljø og immateriell kulturarv blir bevart og brukt aktivt og bærekraftig som en ressurs for verdiskaping, stedsutvikling, kunnskap og identitet.
Økonomiplanoppdrag: Bevisstgjøre utbyggere, eiendomsutviklere og private eiere om verdien i å gjenbruke eller energieffektivisere eksisterende bygningsmasse	-	Et mangfold av kulturmiljø og immateriell kulturarv blir bevart og brukt aktivt og bærekraftig som en ressurs for verdiskaping, stedsutvikling, kunnskap og identitet.
Økonomiplanoppdrag: Bidra med rådgivning, veiledning, tilskuddsforvaltning, kompetanse- og nettverksbygging innen kunst og kultur, idrett, friluftsliv og frivillighet	Regional utvikling innen kunst og kultur, idrett, friluftsliv og frivillighet, rettet mot organisasjoner, kommuner og næringsliv. Fremme profesjonalitet og kvalitet i kulturtilbudet og bidra til forutsigbare utviklingsvilkår for de profesjonelle kulturinstitusjonene. Bidra til prosjektutvikling som utløser ekstern finansiering. Mobilisere til prosjektutvikling og forvalte faste og søkbare tilskuddsordninger innenfor kunst og kultur, idrett, friluftsliv og frivillighet.	I Østfold skaper, utøver, opplever og deltar alle i et bredt kulturliv, frivillighet, idrett og friluftsliv. Østfold fylkeskommune fremmer profesjonalitet og kvalitet i kulturtilbudet, og sørger for gode og forutsigbare utviklingsvilkår for de profesjonelle kulturinstitusjonene
Økonomiplanoppdrag: Bidra med rådgivning, veiledning, tilskuddsforvaltning, kompetanse- og nettverksbygging innenfor kulturarvfeltet	Blant annet forvalte interne og eksterne tilskuddsposter og støtte opp under frivillighetsarbeidet i Østfold	Et mangfold av kulturmiljø og immateriell kulturarv blir bevart og brukt aktivt og bærekraftig som en ressurs for verdiskaping, stedsutvikling, kunnskap og identitet.
Økonomiplanoppdrag: Bidra til å utvikle museumssektoren i Østfold	Gjennom samarbeid og fylkeskommunale tilskudd	Et mangfold av kulturmiljø og immateriell kulturarv blir bevart og brukt aktivt og bærekraftig som en ressurs for verdiskaping,

Oppdrag	Beskrivelse	Resultatmål
		stedsutvikling, kunnskap og identitet.
Økonomiplanoppdrag: Bransjeutvikling i kulturell og kreativ næring	Stimulere til samarbeid og tilby virkemidler som skal utvikle og styrke regionale bransjestrukturer for kulturell og kreativ næring i Østfold.	Østfold fylkeskommune fremmer profesjonalitet og kvalitet i kulturtilbudet, og sørger for gode og forutsigbare utviklingsvilkår for de profesjonelle kulturinstitusjonene.
Økonomiplanoppdrag: Bruke eksterne tilskuddsordninger og virkemidler aktivt til å utvikle prosjekter som fremmer utvikling i Østfold	Følge opp og videreutvikle prosjektportefølje innen klima, kompetanse og næring	Østfold fylkeskommune styrker kommuner, næringsliv, kulturliv og frivillighet i deres arbeid for bærekraftig verdiskapning og grønn omstilling.
Økonomiplanoppdrag: Bruke prosjektet Powerpoor til å undersøke hva energifattigdom betyr i norsk kontekst, og finne tiltak for å håndtere problemene	-	Klimagassutslippene blir redusert gjennom gode samarbeid og virkemidler som treffer rettferdig og er sosialt inkluderende.
Økonomiplanoppdrag: Daglig ledelse av Partnerskap for næringsutvikling	-	Østfold fylkeskommune styrker kommuner, næringsliv, kulturliv og frivillighet i deres arbeid for bærekraftig verdiskapning og grønn omstilling.
Økonomiplanoppdrag: Forvalte "bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet"	Mobilisering og rådgivning til kommuner og frivillige organisasjoner, forvalte og fordele spillemidler.	Østfold fylkeskommune bidrar til at alle kan delta i organiserte og egenorganiserte aktiviteter innenfor idrett, friluftsliv og frivillighet.
Økonomiplanoppdrag: Fremme sammenhengen mellom kultur, helse og omsorg	Styrke kunnskapen om sammenhengen mellom kultur og helse. Forvalte tilskudd til Den kulturelle spaserstokken i samarbeid med kommunene i Østfold. Kulturdråpen tilbyr kulturtilbud i rusinstitusjoner, fengsler, dagsenter og ettervern.	Innbyggere i Østfold har tilgang til å skape, utøve, delta og oppleve innenfor et bredt spekter av kunst- og kulturvirksomhet. Østfold fylkeskommune bidrar til bedre eldrehelse ved kompetansebygging og styrking av kulturaktiviteter som øker livskvaliteten, fremmer tilhørighet og motvirker ensomhet og utenforskap. Østfold fylkeskommune støtter tiltak som bidrar til integrering og deltakelse i arbeidslivet, frivilligheten og kulturliv.
Økonomiplanoppdrag: Gi flere kulturminner og kulturmiljøer en universelt utformet tilrettelegging	-	Et mangfold av kulturmiljø og immateriell kulturarv blir bevart og brukt aktivt og bærekraftig som en ressurs for verdiskapning, stedsutvikling, kunnskap og identitet.
Økonomiplanoppdrag: Gi tilgang til talentutvikling og læringsmiljøer innen idrett, kunst- og kulturområdet	Utvikle og gi tilgang til regionale talentutviklingsprogram og læringsmiljøer innen idrett, kunst- og kulturuttrykk.	Barn og unge opplever mestring og utvikling gjennom deltakelse i kulturskolen, regionale utviklingstilbud og talentprogrammer.

Oppdrag	Beskrivelse	Resultatmål
Økonomiplanoppdrag: Ivareta forvaltningsansvar friluftsliv	Forvaltningsoppgaver friluftsliv. Fylkeskommunen har følgende forvaltningsoppgaver innenfor friluftsliv: § 1 stimulering til friluftsliv og ivaretagelse og utvikling av arealer for friluftsliv § 2 skjærgårdstjenesten § 3 statlige sikrede friluftslivsområder § 4 veiledning og kompetanseoppbygging	Østfold fylkeskommune styrker mangfold og deltakelse i frivilligheten. I Østfold blir innbyggerne stimulert til fysisk aktivitet og friluftsliv i nærmiljøene.
Økonomiplanoppdrag: Kartlegge kulturmiljøer og utarbeide kulturhistoriske stedsanalyser i planprosesser	Bidra til å skape best mulige verktøy som faktagrunnlag for god forvaltning og utvikling	Et mangfold av kulturmiljø og immateriell kulturarv blir bevart og brukt aktivt og bærekraftig som en ressurs for verdiskaping, stedsutvikling, kunnskap og identitet.
Økonomiplanoppdrag: Klimaendringene bidrar til - at kulturminner brytes ned raskere. Det er behov for å utarbeide tiltak som reduserer risikoen for skader på kulturminner, som stormflo, flom, ekstremvær, brann og ras	-	Et mangfold av kulturmiljø og immateriell kulturarv blir bevart og brukt aktivt og bærekraftig som en ressurs for verdiskaping, stedsutvikling, kunnskap og identitet.
Økonomiplanoppdrag: Lede arbeidet i Kompetanseforum for bedre balanse mellom tilbud og etterspørsel etter kompetanse i regionalt arbeidsmarked	-	Østfold fylkeskommune stimulerer til livslang læring og mobiliserer arbeidslivet til kompetanseutvikling av ansatte.
Økonomiplanoppdrag: Løfte fram at verneverdige bygningsmiljøer innebærer verdiskaping og øker bomiljøers økonomiske verdi	En rekke undersøkelser viser at verdien av en bolig ofte er høy når den ligger i eller ved godt ivarettatte kulturmiljøer, jf. Europa Nostra 2015: Kulturarven er verdifull for Europa. Menon Economics 2017: Verdien av kulturarv. Realdania 2015: Værdien av bygningsarven	Et mangfold av kulturmiljø og immateriell kulturarv blir bevart og brukt aktivt og bærekraftig som en ressurs for verdiskaping, stedsutvikling, kunnskap og identitet.
Økonomiplanoppdrag: Løfte fram kulturminners bidrag til gode bomiljøer	For eksempel i areal og transportplanlegging, hvor integrering av kulturmiljø skal bidra til kvalitet i stedsutviklingen	Et mangfold av kulturmiljø og immateriell kulturarv blir bevart og brukt aktivt og bærekraftig som en ressurs for verdiskaping, stedsutvikling, kunnskap og identitet.
Økonomiplanoppdrag: Rådgivning og utvikling på bibliotekområdet	Fylkesbiblioteket ivaretar regional bibliotekutvikling og regionale bibliotekoppgaver, jamfør biblioteklovens §6. Dette arbeidet ivaretas gjennom rådgivning, utviklingsprosjekter og kompetanseutvikling for kommuner og bibliotekansatte.	I Østfold styrker vi demokrati og ytringsfrihet ved å sikre tilgang til informasjon, arenaer for en åpen og opplyst offentlig samtale og livslang læring.

Oppdrag	Beskrivelse	Resultatmål
Økonomiplanoppdrag: Sikre godt samspill mellom nybygg og gammel bebyggelse/kulturmiljøer	Sikres gjennom fylkeskommunens forvaltningsarbeid og god dialog med kommuner og private utviklere	Et mangfold av kulturmiljø og immateriell kulturarv blir bevart og brukt aktivt og bærekraftig som en ressurs for verdiskaping, stedsutvikling, kunnskap og identitet.
Økonomiplanoppdrag: Sikre kulturminnenes egenverdi som kilde til fortidig liv, materiell kultur og samfunnsutvikling	Kulturminner, kulturmiljøer og kulturlandskap er ikke-fornybare ressurser som må vernes om, gjennom lovgivning/lovpålagt forvaltning. Sikre god offentlig forvaltning slik at man motvirker tap og ødeleggelse av kulturminner. Kulturminner og kulturmiljøer skal benyttes og forvaltes med god balanse mellom bruk og vern, slik at de ivaretas for framtidige generasjoner.	Et mangfold av kulturmiljø og immateriell kulturarv blir bevart og brukt aktivt og bærekraftig som en ressurs for verdiskaping, stedsutvikling, kunnskap og identitet.
Økonomiplanoppdrag: Styrke rådgivningstjenester for eiere av verneverdige bygninger, mht vedlikehold, istandsetting og ny bruk, samt utvikle formidlingstiltak og kurs for eiere av verneverdige bygninger	Bidra til utvikling av bygningsvernsenter i Østfold, som ved siden av fylkeskommunens forvaltning vil bidra til nødvendig styrking av oppdraget.	Et mangfold av kulturmiljø og immateriell kulturarv blir bevart og brukt aktivt og bærekraftig som en ressurs for verdiskaping, stedsutvikling, kunnskap og identitet.
Økonomiplanoppdrag: Styrke samarbeid mellom næringslivet, kunnskaps- og FoU-miljøene	Bruke samarbeid, partnerskap og støtteordninger for å styrke samarbeidet mellom næringslivet, kunnskaps- og FoU-miljøene	Østfold fylkeskommune styrker kommuner, næringsliv, kulturliv og frivillighet i deres arbeid for bærekraftig verdiskapning og grønn omstilling.
Økonomiplanoppdrag: Styrke samspillet mellom et levende kulturliv og kulturminner, for å sikre bevaring, utvikling og tilgjengeliggjøring av kulturarven	-	Et mangfold av kulturmiljø og immateriell kulturarv blir bevart og brukt aktivt og bærekraftig som en ressurs for verdiskaping, stedsutvikling, kunnskap og identitet.
Økonomiplanoppdrag: Støtte aktiviteter som fremmer verdiskaping og klimagassreduksjon ved digital omstilling	-	Østfold fylkeskommune styrker kommuner, næringsliv, kulturliv og frivillighet i deres arbeid for bærekraftig verdiskapning og grønn omstilling.
Økonomiplanoppdrag: Tverrfaglig samarbeid for å - aktualisere kulturminner; som med folkehelse, friluftsliv, reiseliv, næringsliv, planlegging, eiendomsutvikling, undervisning m.fl.	-	Et mangfold av kulturmiljø og immateriell kulturarv blir bevart og brukt aktivt og bærekraftig som en ressurs for verdiskaping, stedsutvikling, kunnskap og identitet.
Økonomiplanoppdrag: Utvikle klynger, gründere og vekstbedrifter	Finansiere og følge opp støttetjenester til utvikling av	Østfold fylkeskommune styrker kommuner, næringsliv, kulturliv og frivillighet i deres arbeid for

Oppdrag	Beskrivelse	Resultatmål
	klynger, gründere og vekstbedrifter.	bærekraftig verdiskapning og grønn omstilling.
Økonomiplanoppdrag: Utvikle tradisjonshåndverk - i skoleverket, spesielt ungdomsskole og videregående skole		Et mangfold av kulturmiljø og immateriell kulturarv blir bevart og brukt aktivt og bærekraftig som en ressurs for verdiskaping, stedsutvikling, kunnskap og identitet.
Økonomiplanoppdrag: Øke antallet håndverkere - med kompetanse på tradisjonshåndverk, ved opplæring av eksisterende håndverkere og rekruttering av nye		Et mangfold av kulturmiljø og immateriell kulturarv blir bevart og brukt aktivt og bærekraftig som en ressurs for verdiskaping, stedsutvikling, kunnskap og identitet.
Økonomiplanoppdrag: Øke bevisstheten i samfunnet om bevaring av kulturminner og kulturmiljøer som viktig element i sirkulærøkonomi og ressurseffektivitet	-	Et mangfold av kulturmiljø og immateriell kulturarv blir bevart og brukt aktivt og bærekraftig som en ressurs for verdiskaping, stedsutvikling, kunnskap og identitet.
Økonomiplanoppdrag: Økt satsing på formidling, synliggjøring og tilgjengelighet	Avgjørende for å skape interesse og forståelse for viktigheten av vår felles kulturarv.	Et mangfold av kulturmiljø og immateriell kulturarv blir bevart og brukt aktivt og bærekraftig som en ressurs for verdiskaping, stedsutvikling, kunnskap og identitet.

18 Finans og sektoruavhengige utgifter og inntekter

18.1 Beskrivelse av området

Under området finans og sektoruavhengige utgifter og inntekter omtales sentrale utgifter, som omfatter pensjon.

18.2 Sentrale utgifter

Sentrale utgifter 2025-2028

Beløp i 1000 kr

Art	Funksjon	Budsjett 2025
AFP, rentegaranti og reguleringspremie	Administrasjon	65 523
Fastlønn	Administrasjon	0
Premieavvik	Amortisering av tidligere års premieavvik	62 305
Premieavvik	Årets premieavvik	-92 328
Totalsum		35 500

18.2.1 Pensjon

Arbeidsgivers andel av ordinær pensjonspremie og utgifter til avtalefestet pensjon dekkes innenfor avdelingenes budsjetttrammer. På bakgrunn av oppdaterte beregninger for pensjonskassene som benyttes i Østfold fylkeskommune, Statens pensjonskasse (SPK) og Pensjonskassen for fylkene (PKFF), er det brukt oppdaterte satser i forbindelse med utarbeidelsen av årsbudsjettet for 2025.

Reguleringspremie og rentegarantipremie (PKFF)

I tillegg til ordinær pensjonspremie for medlemmer i Pensjonskassen for fylkene, kommer reguleringspremien som skal dekke opp økte pensjonskostnader knyttet til lønnsoppgjør og trygdeoppgjør. Kommuner og fylkeskommuner har ikke reguleringsansvar i SPK.

Pensjonskassen for fylkene fakturerer reguleringspremien særskilt, og den budsjetteres derfor sentralt. Det samme gjelder for rentegarantipremie som skal dekke kostnader knyttet til garantert avkastning på ytelser i pensjonskassen. Rentegarantipremien er den prisen pensjonskassen må ta for å kunne garantere avkastning på kundemidlene lik pliktig nivå. Differansen mellom den garanterte renten og markedsrenten er avgjørende for kostnadene til pensjonskassen for å garantere et avkastningsnivå.

For å finansiere reguleringspremien er det mulig å bruke fond, både fylkeskommunens pensjonsfond og premiefond i pensjonskassen. Dermed reduseres belastningen direkte på fylkeskommunens budsjett. Bruk av premiefondet i pensjonskassen belastes ikke med arbeidsgiveravgift.

I budsjettet for 2025 er den beregnede reguleringspremien 65,5 mill. kr. Det endelige resultatet av lønnsoppgjøret for 2025 foreligger ikke før høsten 2025 og en eventuell justering av premien foretas i 2. tertialrapport i 2025.

Premieavvik

Reglene for regnskapsføring av pensjonspremie fastslår at det i regnskapet skal føres en langsiktig premie som avspeiler framtidige pensjonsforpliktelser, og ikke den årlige likviditetsmessige premieinnbetalingen. Hensikten er å få en jevn belastning av pensjonsutgifter i regnskapene uavhengig av bl.a. svingninger i finansmarkedene. Dette betyr at det vil bli et avvik mellom innbetalt premie og regnskapsført pensjonskostnad.

Estimert positivt premieavvik i 2025 på totalt 92,3 mill. kr inntektsføres i 2025 og utgiftsføres (amortiseres) over 7 år fra 2026. Positivt premieavvik i 2025 avsettes til premieavviksfond som skal finansiere framtidig amortisering. For 2025 dekkes utgiftsføringen av premieavviket (omtalt som amortisering av premieavvik) i sin helhet av midler avsatt til premieavviksfond. Dette utgjør 62,3 mill. kr i 2025.

